

คู่มือการปฏิบัติงาน
(Work Manual)

กระบวนการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ
กรมศิลปากร
กระทรวงการคลัง

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

จัดทำขึ้น ณ วันที่ 1 มีนาคม 2566

คำนำ

การปรับปรุงโครงสร้างองค์กร เป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารงานภาครัฐ ในการขับเคลื่อนภารกิจ หน้าที่และอำนาจ และระบบกระบวนการทำงานขององค์กรให้ประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมาย เพื่อให้องค์กรมีโครงสร้างที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจ หน้าที่และอำนาจในปัจจุบัน รวมถึงในอนาคต มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีระบบกระบวนการที่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา รวมทั้ง เพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ

คู่มือการปฏิบัติงาน กระบวนการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการนี้ เป็นการจัดทำขึ้นเพื่อให้ ผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานปรับปรุงโครงสร้างที่ได้จากการปรับปรุง บทบาท ภารกิจ โครงสร้าง ของกรมศุลกากร และการดำเนินการต่าง ๆ สำหรับการขอจัดตั้งและปรับปรุงโครงสร้างของส่วนราชการ ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ 2) ขอบเขต 3) คำจำกัดความ 4) หน้าที่ความรับผิดชอบ 5) กระบวนการ 6) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน 7) มาตรฐานการปฏิบัติงาน 8) ระบบติดตามและประเมินผล 9) เอกสารอ้างอิง และ 10) แบบฟอร์มที่ใช้

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมศุลกากร

1 มีนาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
วัตถุประสงค์	1
ขอบเขต	1
คำจำกัดความ	1
หน้าที่ความรับผิดชอบ	4
กระบวนการ (Work flow)	5
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	6
มาตรฐานการปฏิบัติงาน	10
ระบบการติดตามประเมินผล	10
เอกสารอ้างอิง	10
แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง	11
ภาคผนวก	
หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1204.1/ว 4 ลงวันที่ 17 กันยายน 2547 เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในกรม	ก
หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 6 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2547 เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในกรม	ข
หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 12 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2550 เรื่อง หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานภาครัฐ	ค
หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 13 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2550 เรื่อง การชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ	ง
หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 1 ลงวันที่ 4 มกราคม 2553 เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร	จ
หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 3 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2562 เรื่อง การมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม	ฉ
กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2562	ช
กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565	ช
คำสั่งกรมศุลกากร ที่ 405/2563 ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงาน แบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากร	ณ
แบบรายการคำชี้แจงประกอบการจัดตั้งส่วนราชการ	ญ

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อให้กรมศุลกากร มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่แสดงถึงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานของกิจกรรม/กระบวนการต่าง ๆ ของหน่วยงานอย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ที่มุ่งไปสู่การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรในการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ด้วยคุณภาพมาตรฐานเดียวกัน และบรรลุข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการ

1.2 เพื่อเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงวิธีการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนเพื่อใช้ในการเรียนรู้และพัฒนาของผู้ปฏิบัติงานใหม่ รวมถึงการยกระดับการปฏิบัติงานไปสู่ความเป็นมืออาชีพ

1.3 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงรายละเอียดขั้นตอนการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

1.4 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน และนำมาทบทวนขั้นตอน ระบบงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาปรับปรุงกระบวนการและวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า มากขึ้น

2. ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ ครอบคลุมขั้นตอนการดำเนินงาน ตั้งแต่กลุ่มพัฒนาระบบบริหารได้รับนโยบายในการปรับปรุงบทบาทภารกิจและโครงสร้างของส่วนราชการ ส่วนราชการจัดทำ/จัดส่งคำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้งส่วนราชการ รับคำขอปรับปรุงโครงสร้างของส่วนราชการของหน่วยงาน แล้วนำมาพิจารณากลับกรองคำชี้แจงประกอบการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการ จัดประชุมเพื่อพิจารณาการปรับปรุงโครงสร้างในระดับต่าง ๆ ได้แก่ คณะทำงานแบ่งส่วนราชการ ภายในกรมศุลกากร การตรวจสอบ/แก้ไข เอกสารให้ครบถ้วนสมบูรณ์ จนถึงกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา

3. คำจำกัดความ

คำจำกัดความ	ความหมาย
มาตรฐาน	สิ่งที่ถือเอาเป็นเกณฑ์ที่รับรองกันทั่วไป เช่น เวลามาตรฐานกรีนิกซ์, สิ่งถือเอาเป็นเกณฑ์สำหรับเทียบกำหนด ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เช่น มาตรฐานอุตสาหกรรม หนังสือนี้ยังไม่เข้ามาตรฐาน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554)
มาตรฐานการปฏิบัติงาน	(Performance Standard) เป็นผลการปฏิบัติงานในระดับใดระดับหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่น่าพอใจหรืออยู่ในระดับที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ทำได้ โดยจะมีกรอบในการพิจารณากำหนดมาตรฐานหลาย ๆ ด้าน อาทิ ด้านปริมาณ คุณภาพ ระยะเวลา ค่าใช้จ่าย หรือพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน
การปรับปรุงโครงสร้างองค์การ	ตามความหมายการพัฒนาระบบราชการ หมายถึง 1) การยุบส่วนราชการ การรวมส่วนราชการ และการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ ทั้งในกรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับกรม และ

คำจำกัดความ	ความหมาย
	<p>กรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับต่ำกว่า (มติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2550: ที่ นร 1200/ว13 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2550)</p> <p>2) การปรับปรุงการทำงานของส่วนราชการ กรณีที่ทำให้ต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างตามขั้นตอนของสำนักงาน ก.พ.ร. จะต้องเป็นการปรับปรุงที่มีผลให้มีการปรับแก้กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ ประกอบด้วย</p> <p>2.1) ในภาพรวมของส่วนราชการ มีการแก้ไขภารกิจ หรือหน้าที่และอำนาจ</p> <p>2.2) ในส่วนของหน่วยงานในสังกัด มีการแก้ไขหน้าที่และอำนาจ หรือเปลี่ยนชื่อหน่วยงาน จากการปรับปรุง ขอยกฐานะ หรือขอจัดตั้งใหม่</p> <p>ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2565 เรื่อง การปรับปรุงแนวทางการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยเห็นชอบตามที่ ก.พ.ร. เสนอ ดังนี้</p> <p>(1) เห็นชอบให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2561 (เรื่อง การมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม) และวันที่ 2 มกราคม 2562 (เรื่อง การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ ตามแผนการปฏิรูปประเทศ)</p> <p>(2) เห็นชอบแนวทางการแบ่งส่วนราชการภายในกรม และขอยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2550 (เรื่อง การชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ) ในกรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม โดยไม่เพิ่มจำนวนกองในภาพรวมของส่วนราชการ (rearrange) ให้ส่วนราชการ ดำเนินการตามขั้นตอนที่ ก.พ.ร. กำหนด</p> <p>(3) ให้สำนักงาน ก.พ. นำข้อเสนอของ ก.พ.ร. เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการกำหนดตำแหน่งประเภทอำนวยการ กรณีที่ส่วนราชการ มีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการใหม่เสนอต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เพื่อพิจารณาทบทวนหลักเกณฑ์ฯ (ตามที่กำหนดในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1008/ว 5 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2562) ต่อไป</p>
ส่วนราชการ	<p>ตามหลักการ คือ</p> <p>1) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการสาธารณะทางปกครอง (Administrative Public Service) ซึ่งเป็นภารกิจหลักของรัฐ เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันประเทศ การออกกฎหมายเทียบ</p>

คำจำกัดความ	ความหมาย
	<p>อนุมัติอนุญาตตามกฎหมาย รวมทั้งงานนโยบายต่าง ๆ เช่น การกำหนด ยุทธศาสตร์ และนโยบายการพัฒนาประเทศ</p> <p>2) ให้บริการเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งกำไร</p> <p>3) ความสัมพันธ์กับรัฐ :</p> <p>3.1) รัฐจัดตั้ง</p> <p>3.2) รัฐปกครองบังคับบัญชา</p> <p>3.3) ใช้งบประมาณแผ่นดิน</p> <p>3.4) ใช้อำนาจฝ่ายเดียวของรัฐเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรม</p> <p>3.5) บุคลากรมีสถานะเป็นข้าราชการ</p> <p>3.6) รัฐต้องรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวในการกระทำของหน่วยงาน</p>
<p>ส่วนราชการกรมศุลกากร</p>	<p>หมายถึง หน่วยงาน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กลุ่มงานที่ปรึกษาการศุลกากรในต่างประเทศ 2) กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร 3) กลุ่มตรวจสอบภายใน 4) สำนักงานเลขานุการกรม 5) กองกฎหมาย 6) กองตรวจสอบอากร 7) กองบริหารจัดการและพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ 8) กองบริหารทรัพยากรบุคคล 9) กองพิกัตอัตราศุลกากร 10) กองมาตรฐานพิธีการและราคาศุลกากร 11) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน 12) กองสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร 13) กองสืบสวนและปราบปราม 14) ด้านศุลกากร ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด 15) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 16) สำนักงานศุลกากรกรุงเทพ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด 17) สำนักงานศุลกากรตรวจของผู้โดยสารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ 18) สำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ 19) สำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าลาดกระบัง ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด 20) สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด 21) สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

คำจำกัดความ	ความหมาย
	22) สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานดอนเมือง 23) สำนักงานศุลกากรมาบตาพุด 24) - 28) สำนักงานศุลกากรภาคที่ 1 - 5 ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
คำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้ง ส่วนราชการ	เอกสารที่ใช้ประกอบการกลั่นกรองความเหมาะสมของการจัดตั้ง ส่วนราชการ จำนวน 10 รายการ ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> 1) การวิเคราะห์ภารกิจ (business analysis) 2) เหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้ง 3) ขอบเขตหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการ 4) นโยบาย แผนงานสำคัญของรัฐบาลที่ส่วนราชการต้องรับผิดชอบ 5) ปริมาณงาน 6) ค่าใช้จ่าย 7) อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ 8) ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ 9) ตัวชี้วัดที่สะท้อนประสิทธิภาพจากการปรับปรุงโครงสร้าง 10) คำชี้แจงอื่น ๆ (ถ้ามี)

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ

4.1 คณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากร ทำหน้าที่ พิจารณากำหนดการจัดโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากรให้เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ รองรับยุทธศาสตร์และสอดคล้องกับรูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่และพัฒนาโครงสร้างระบบราชการกรมศุลกากร พิจารณากำหนดอำนาจหน้าที่ และขอบเขตความรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกรมศุลกากร พิจารณาจัดทำร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากร

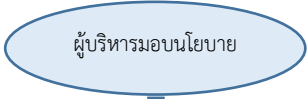
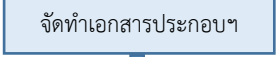
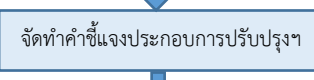
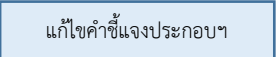
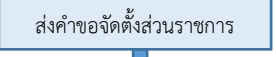

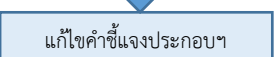
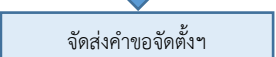
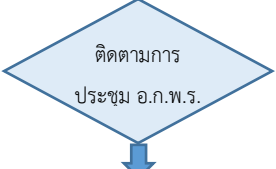
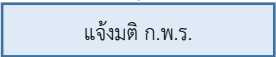
4.2 หน่วยงานกลาง หมายถึง ส่วนราชการอื่น นอกสังกัดกระทรวงการคลัง ที่มีภารกิจในด้านการบริหารจัดการในภาพรวมของประเทศ ทั้งในด้านงาน เงิน คน และกฎหมาย โดยเข้าร่วมในคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากร ประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงการคลัง

4.3 กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ทำหน้าที่ ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากร

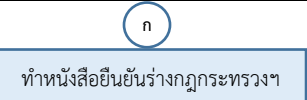
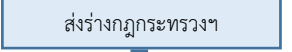
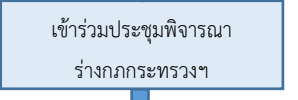
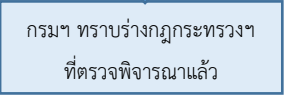
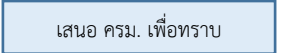
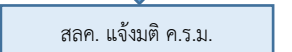
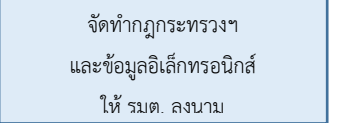
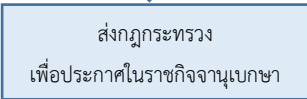
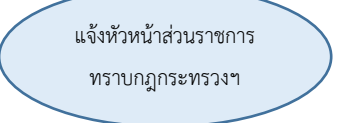
5. กระบวนการ (Work flow)

ชื่อกระบวนการ : ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ

(กรณีการแบ่งส่วนราชการภายในกรมที่ต้องเสนอให้สำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณา)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ผู้รับผิดชอบ
1		นโยบายผู้บริหารในการจัดตั้ง/ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ	ผู้บริหาร
2		จัดทำเอกสารประกอบการจัดตั้งส่วนราชการที่ขอจัดตั้ง	- หน่วยงานที่ขอจัดตั้งฯ - กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
3		จัดทำค่าใช้จ่ายประกอบการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของกรม	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
4		- จัดประชุม คณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากร - จัดทำรายงานการประชุมแจ้งเวียนคณะทำงานฯ	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
		แก้ไขค่าใช้จ่ายประกอบการปรับปรุงฯ ตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานฯ (ถ้ามี)	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
6		ส่งคำขอจัดตั้งฯ และค่าใช้จ่ายประกอบฯ ที่ผ่านการพิจารณาของคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากร ไปยัง สป. กค.	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
7		- ติดตามการจัดประชุมของคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงการคลัง และเข้าร่วมชี้แจงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการขอจัดตั้งฯ/ปรับปรุงโครงสร้างของกรมฯ	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
8		- แก้ไขค่าใช้จ่ายประกอบการขอจัดตั้งฯ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ (ถ้ามี) และจัดส่งไปยัง สป. กค.	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
9		- สป. กค. จัดส่งคำขอจัดตั้งฯ และค่าใช้จ่ายฯ ของกรมฯ ไปยัง สำนักงาน กพร.	สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
10		- ติดตามผลการประชุมของ อ.ก.พ.ร. และ ก.พ.ร. - จัดทำข้อมูลเพิ่มเติม (ถ้ามี)	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
11		สป. กค. แจ้งกรมฯ ทราบ มติ ก.พ.ร.	สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

ก

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ผู้รับผิดชอบ
12		ทำหนังสือยืนยันร่างกฎกระทรวงฯ ของกรมฯ ตามมติ ก.พ.ร. ไปยัง สป. กค.	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
13		สป. กค. ส่งร่างกฎกระทรวงฯ ของกรมฯ ไปยัง สคก.	สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
14		เข้าร่วมประชุมกับ สคก. เพื่อพิจารณาร่างกฎกระทรวงฯ	- หน่วยงานที่ขอจัดตั้งฯ - กองกฎหมาย - กองบริหารทรัพยากรบุคคล - กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
15		สคก. แจ้งกรมฯ ทราบร่างกฎกระทรวงฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว พร้อมเสนอร่างกฎกระทรวงฯ ไปยัง สลค.	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
16		สลค. นำเสนอ ครม. เพื่อทราบ	สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
17		สลค. แจ้งมติ ครม. รับทราบร่างกฎกระทรวงฯ แก่ รมต. กค. และให้ รมว. กค. พิจารณาลงนาม	สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
18		สป. กค. แจ้งให้กรมฯ จัดทำร่างกฎกระทรวงฯ ที่ผ่านการพิจารณาจาก สคก. พร้อมทั้งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของกฎกระทรวงฯ และจัดส่งไปยัง สป. กค. เพื่อนำเสนอ รมว. กค. ลงนามต่อไป	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
		สป. กค. จัดส่งกฎกระทรวงฯ ที่ รมต. ลงนามแล้ว ไปยัง สลค. เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา	สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
20		ดำเนินการแจ้งหัวหน้าส่วนราชการทราบกฎกระทรวงฯ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

6. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรมสามารถดำเนินการได้ 2 กรณี คือ กรณีการแบ่งส่วนราชการภายในกรมที่ต้องเสนอให้สำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณา และกรณีการแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามหลักการมอบอำนาจ

6.1 กรณีที่ 1 การแบ่งส่วนราชการภายในกรมที่ต้องเสนอให้สำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณา มีขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้บริหารมอบนโยบายแนวทางในการปรับปรุงบทบาทภารกิจและโครงสร้างของส่วนราชการ
 - 1.1) รับนโยบายจากผู้บริหารในการจัดตั้งส่วนราชการ และเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานตามนโยบายของผู้บริหารให้บรรลุตามเป้าหมาย
 - 1.2) ชี้แจงนโยบายและแนวทางในการปรับปรุงบทบาทภารกิจและโครงสร้างของส่วนราชการ

1.2.1) ชี้แจงนโยบายการปรับปรุงบทบาทภารกิจและโครงสร้าง แนวทางการจัดทำคำชี้แจง ประกอบคำขอจัดตั้งส่วนราชการ เพื่อให้หน่วยงานที่ขอจัดตั้งสามารถจัดทำคำชี้แจงได้อย่างมีคุณภาพ และ ถูกต้องตามแนวทางการขอจัดตั้งส่วนราชการที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด

1.2.2) รวบรวมเอกสารชี้แจงฯ จากหน่วยงานต่าง ๆ

2) จัดทำเอกสารประกอบการจัดตั้งส่วนราชการที่ขอจัดตั้ง

2.1) รวบรวม ตรวจสอบ ศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบ กลับกรองเอกสาร: ความครบถ้วนสมบูรณ์ ของคำชี้แจงประกอบการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการ (จำนวน 10 รายการ)

2.2) ศึกษา วิเคราะห์ เอกสารคำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้งส่วนราชการ

2.2.1) กรณีเอกสารมีความไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ประสานหน่วยงานให้ดำเนินการจัดส่งเอกสารเพิ่มเติม

2.2.2) กรณีเอกสารมีความครบถ้วน นำข้อมูลไปใช้ประกอบการจัดทำคำชี้แจงประกอบการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ

3) จัดทำคำชี้แจงประกอบการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ ประกอบด้วย

3.1) การวิเคราะห์ภารกิจ (Business Analysis)

3.2) เหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้ง

3.3) ขอบเขตหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการ

3.4) นโยบาย แผนงานสำคัญของรัฐบาลที่ส่วนราชการต้องรับผิดชอบ

3.5) ปริมาณงาน

3.6) ค่าใช้จ่าย

3.7) อัตรากำลังเจ้าหน้าที่

3.8) ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ

3.9) ตัวชี้วัดที่สะท้อนประสิทธิภาพจากการปรับปรุงโครงสร้าง

3.10) คำชี้แจงอื่น ๆ (ถ้ามี)

4) จัดประชุมคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากร และจัดทำรายงานการประชุมแจ้งเวียนคณะทำงานฯ

4.1) จัดประชุมคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากร

4.1.1) ประสานวัน เวลา ผู้บริหาร ผู้แทนจากหน่วยงานกลาง เพื่อกำหนดวันประชุม

4.1.2) ประสานอำนาจการเกี่ยวกับการประชุม (จองห้องประชุม/จัดทำวาระการประชุม)

4.1.3) เชิญประชุมและประสานส่วนราชการ สรรวจผู้เข้าร่วมประชุม

4.1.4) ประสานส่วนราชการเกี่ยวกับข้อมูลที่จะใช้ประกอบการประชุมเพิ่มเติม (ถ้ามี)

4.1.5) จัดทำเอกสารประกอบการประชุม

4.2) จัดทำรายงานการประชุมแจ้งเวียนคณะทำงานฯ

5) แก้ไขรายละเอียดคำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้ง/ปรับปรุงโครงสร้างฯ ตามข้อเสนอแนะของ คณะทำงานฯ (ถ้ามี)

5.1) แจ้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องปรับปรุง/แก้ไขข้อมูลเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุม และจัดส่งมายังกลุ่ม พัฒนาระบบบริหาร

- 5.2) ปรับปรุง/แก้ไขรายละเอียดคำชี้แจงฯ
- 6) ส่งคำขอจัดตั้งส่วนราชการที่ผ่านการพิจารณาของคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากร พร้อมด้วยคำชี้แจงประกอบฯ ไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
- 6.1) ตรวจสอบความครบถ้วนคำชี้แจงฯ ที่แก้ไขแล้ว
- 6.2) จัดทำหนังสือส่งคำขอจัดตั้งส่วนราชการ พร้อมเอกสารประกอบการนำเสนอการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการ
- 6.3) เสนออธิบดีกรมศุลกากรให้ความเห็นชอบลงนามในหนังสือส่งสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
- 7) ติดตามการจัดประชุมของคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงการคลัง และเข้าร่วมชี้แจงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการขอจัดตั้ง/ปรับปรุงโครงสร้างฯ ของกรมฯ
- 7.1) สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังแจ้งกำหนดวันประชุมของคณะกรรมการฯ
- 7.2) เชิญผู้บริหารเข้าร่วมการประชุม และประสานส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเข้าร่วมชี้แจง
- 8) แก้ไขคำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้งฯ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการกระทรวงการคลัง และจัดส่งไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง (ถ้ามี)
- 8.1) ปรับปรุง/แก้ไขคำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้งตามมติที่ประชุมคณะกรรมการฯ
- 8.2) เสนออธิบดีกรมศุลกากรให้ความเห็นชอบลงนามในหนังสือส่งสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
- 9)* สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังจัดส่งคำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้งฯ ไปยังสำนักงาน ก.พ.ร.
- 10) ติดตามผลการประชุมของ อ.ก.พ.ร. และ ก.พ.ร. จัดทำข้อมูลเพิ่มเติม (ถ้ามี)
- 10.1) ติดตามผลการประชุมของคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการทบทวนและปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการด้านเศรษฐกิจ และคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
- 10.2) จัดทำข้อมูลเพิ่มเติม (ถ้ามี)
- 10.3) ประสานและจัดส่งข้อมูลเพิ่มเติมให้สำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา
- 10.4) หากเป็นการขอจัดตั้งส่วนราชการในภูมิภาค กรมฯ ดำเนินการจัดส่งคำชี้แจงจากที่ประชุม 3 ฝ่าย (กรมฯ/อ.ก.พ.ร./ก.พ.ร.) เพื่อขอความเห็น ผู้ว่าราชการจังหวัด ณ ที่ตั้งส่วนราชการ โดยความเห็นชอบดังกล่าวให้ผ่านกลไกของจังหวัด ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2560 ให้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 มาตรา 51
- 11)* สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังแจ้งกรมศุลกากรทราบมติ ก.พ.ร.
- 12) ส่งหนังสือยืนยันร่างกฎกระทรวงฯ ตามมติ ก.พ.ร.
- 12.1) จัดทำหนังสือแจ้งยืนยันร่างกฎกระทรวงตาม มติ ก.พ.ร.
- 12.2) เสนออธิบดีกรมศุลกากรให้ความเห็นชอบลงนามในหนังสือส่งสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
- 13)* สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังจัดส่งร่างกฎกระทรวงฯ ไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- 14) ประชุมร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาร่างกฎกระทรวงฯ
- ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมพิจารณาร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

15)* สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งกรมฯ ทราบร่างกฎกระทรวงฯ ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว พร้อมเสนอร่างกฎกระทรวงฯ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

16)* สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

17)* สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งมติคณะรัฐมนตรีรับทราบร่างกฎกระทรวงฯ แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาลงนามในกฎกระทรวงฯ

18) สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังแจ้งให้กรมศุลกากรจัดทำร่างกฎกระทรวงฯ ที่ผ่านการพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว

18.1) จัดทำหนังสือส่งร่างกฎกระทรวงฯ ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ และกระดาษ

18.2) เสนออธิบดีกรมศุลกากรให้ความเห็นชอบลงนามในหนังสือส่งสำนักงานปลัดกระทรวงการคลังเพื่อนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังลงนามต่อไป

19)* สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังจัดส่งกฎกระทรวงฯ ที่ ร.ม.ต. ลงนามแล้ว ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

20) ดำเนินการแจ้งหัวหน้าส่วนราชการทราบกฎกระทรวงฯ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

หมายเหตุ : * ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมศุลกากร

6.2 กรณีที่ 2 การแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามหลักการมอบอำนาจ มีขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

1) ส่วนราชการ สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ. ร่วมกันจัดทำข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการ โดยมีรายละเอียดคำชี้แจง และสรุปความเห็น เพื่อนำเสนอต่อคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรม และคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง

2) คณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมร่วมกันพิจารณาข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการภายในกรมจนได้ข้อยุติเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ การจัดแบ่งงานภายในกอง การจัดอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง เพื่อนำข้อเสนอมานำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงเพื่อพิจารณา

3) ส่วนราชการถามความเห็นหน่วยงานกลาง ได้แก่ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง และสำนักงบประมาณ เพื่อให้จัดทำความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง

4) คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงพิจารณาข้อเสนอมานำเสนอต่อคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรม

5) รัฐมนตรีส่งหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ การแบ่งส่วนงานภายในกอง กรอบอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง พร้อมแนบรายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง ไปยังสำนักงาน ก.พ.ร.

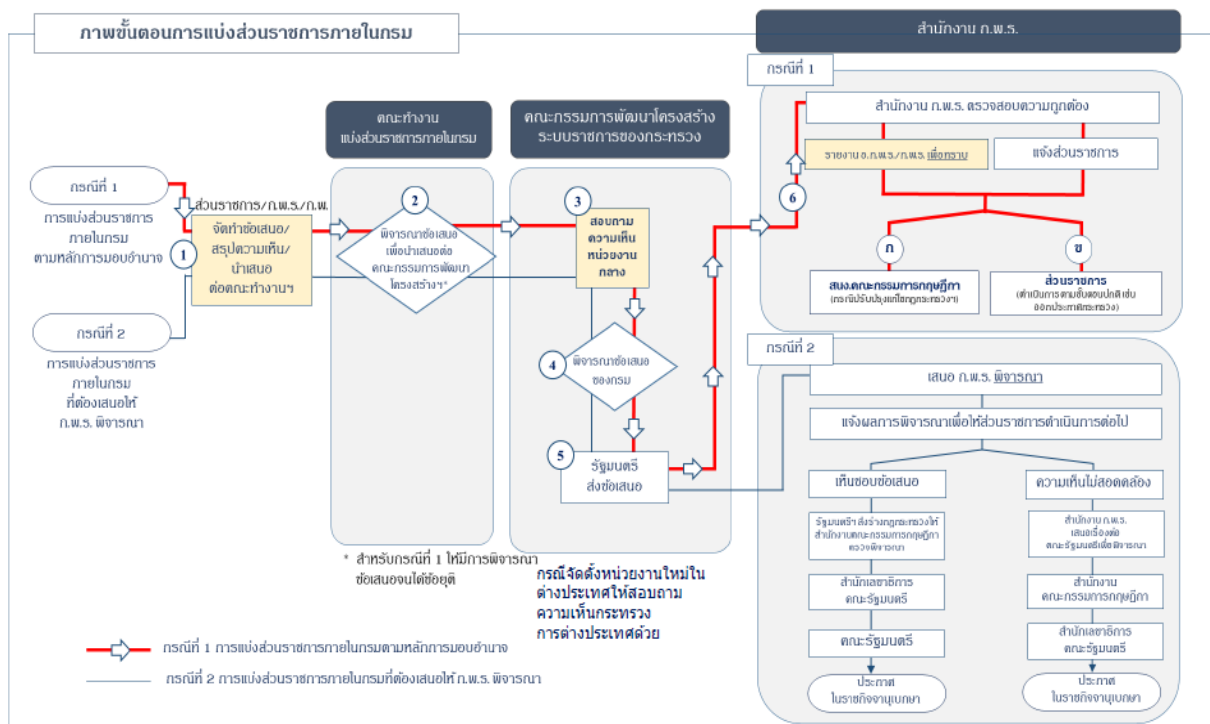
6) สำนักงาน ก.พ.ร. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ แล้วรายงาน ก.พ.ร. เพื่อทราบ และแจ้งผลให้ส่วนราชการดำเนินการต่อไป

6.1) กรณีที่ต้องปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้ส่วนราชการจัดส่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนปกติต่อไป

6.2) กรณีไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้ส่วนราชการดำเนินการตามขั้นตอนปกติต่อไป เช่น การออกประกาศกระทรวง เป็นต้น

ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการจัดตำแหน่งตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการใหม่ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด เพื่อเสนอ อ.ก.พ. กระทรวง ให้ความเห็นชอบ

ขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรมกรณีตามหลักการมอบอำนาจ และกรณีเสนอให้ ก.พ.ร. พิจารณา

7. มาตรฐานการปฏิบัติงาน

ปฏิบัติงานครบถ้วน ถูกต้อง ตามเงื่อนไขและขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด

8. ระบบติดตามและประเมินผล

8.1 ประสานระหว่างหน่วยงานภายใน และหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้อง

8.2 จัดประชุมสรุปผลดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค และเสนอแนะแนวทางแก้ไข

9. เอกสารอ้างอิง

9.1 หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1204.1/ว 4 ลงวันที่ 17 กันยายน 2547 เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในกรม

9.2 หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 6 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2547 เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในกรม

9.3 หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 13 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2550 เรื่อง การชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ

9.4 หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 12 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2550 เรื่อง หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานภาครัฐ

9.5 หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 1 ลงวันที่ 4 มกราคม 2553 เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

9.6 หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 3 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2562 เรื่อง การมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

9.7 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2562

9.8 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565

9.9 คำสั่งกรมศุลกากร ที่ 405/2563 ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากร

10. แบบฟอร์มที่ใช้

แบบรายการคำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้งส่วนราชการ

ภาคผนวก

เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในกรม

ที่ นร ๑๒๐๔.๑/ว ๔

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ กันยายน ๒๕๔๗

เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในกรม

เรียน (เวียนกระทรวงและกรม)

ด้วยในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกับข้อเสนอของ ก.พ.ร. ในการปรับปรุงขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการในกรม เพื่อให้กระทรวงสามารถจัดโครงสร้างส่วนราชการภายในให้เหมาะสมกับภารกิจและบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้ทันเวลา

ก.พ.ร. จึงได้มีมติกำหนดแนวทางปฏิบัติในการแบ่งส่วนราชการภายในกรมเสียใหม่ ดังนี้

๑. ให้กรมเจ้าของเรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรม และกระทรวง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เป็นประธาน และมีองค์ประกอบของคณะกรรมการประกอบด้วย ปลัดกระทรวง เลขานุการ ก.พ.ร. เลขานุการ ก.พ. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ปลัดกระทรวงการคลัง เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขานุการคณะรัฐมนตรี และมีเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นฝ่ายเลขานุการ

๒. ให้คณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรม เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง ต่อจากนั้นให้กระทรวงส่งร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการที่คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงพิจารณาแล้วให้ ก.พ.ร. พิจารณาอีกครั้ง และเมื่อ ก.พ.ร. พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงส่งร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วจะส่งร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป อนึ่ง ในกรณีที่ ก.พ.ร. และคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงมีความเห็นแตกต่างกัน สำนักงาน ก.พ.ร. จะนำร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

/จึง ...

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักงาน ก.พ.ร. จะประสานงานโดยตรงกับ
คณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมและคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง
ในรายละเอียดโดยเร็วต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร สิริสัมพันธ์)
เลขาธิการ ก.พ.ร.

ภารกิจการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๔๖ ๕๕๘๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๑๒๑

ภาคผนวก ข หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 6 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2547

เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในกรม

ที่ นร ๑๒๐๔/

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

มกราคม ๒๕๔๔

เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในกรม

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม)

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๔/ว ๖ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารแนบ ๒ : การมอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรีในส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี รวมทั้งส่วนราชการที่ไม่อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงาน ก.พ.ร. ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

เนื่องจากหนังสือดังกล่าวในส่วนเกี่ยวกับการมอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรีในส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี รวมทั้งส่วนราชการที่ไม่อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวงตามเอกสารแนบ ๒ มีความคลาดเคลื่อนบางประการ สำนักงาน ก.พ.ร. จึงขอแก้ไขรายละเอียดของเอกสารดังกล่าว ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

ภารกิจการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๕๕๔๔

โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๘๑๒๑

การมอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรี
ในส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี
รวมทั้งส่วนราชการที่ไม่อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง
(ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 274/2547 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2547)

รองนายกรัฐมนตรี พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ	รองนายกรัฐมนตรี นายประชัย เปี่ยมสมบูรณ์	รองนายกรัฐมนตรี นายสมศักดิ์ เทพสุทิน	รองนายกรัฐมนตรี นายวิษณุ เครืองาม
<ul style="list-style-type: none"> • สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ • ราชบัณฑิตยสถาน 	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี 	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี • สำนักงบประมาณ • สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา • สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน • สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ • สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ • สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ สำหรับส่วนราชการที่มีรายชื่อต่อไปนี้ ประธานคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของส่วนราชการได้แก่ นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย : สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักราชเลขาธิการ สำนักพระราชวัง และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แนวทางปฏิบัติการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

1. ความเป็นมา

การแบ่งส่วนราชการภายในกรมในปัจจุบันมีขั้นตอนที่ยาวและซับซ้อน สำนักงาน ก.พ.ร. จึงได้เสนอการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยอยู่บนพื้นฐานของการเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารราชการให้กับหัวหน้าส่วนราชการในการจัดส่วนราชการ กล่าวคือ หัวหน้าส่วนราชการสามารถใช้ดุลยพินิจในการพัฒนาส่วนราชการภายในให้เหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อผลของงานของส่วนราชการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ตามหลักการโอนถ่ายอำนาจของหน่วยงานกลางให้หน่วยงานปฏิบัติ (Devolution of centralized power) และให้เปลี่ยนวิธีการทำงานในการปรับปรุงการจัดส่วนราชการ ให้มีความกระชับรวดเร็วขึ้น รวมทั้งยังเป็นการลดภาระการพิจารณาของคณะกรรมการ โดยให้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการเป็นวาระเพื่อทราบแทน

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2547 ได้มีมติเห็นชอบกับข้อเสนอของ ก.พ.ร. ในการปรับปรุงขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการในกรมดังกล่าว เพื่อให้กระทรวงสามารถจัดโครงสร้างส่วนราชการภายในให้เหมาะสมกับภารกิจและบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้ทันเวลา และ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้แจ้งให้ส่วนราชการต่างๆ ทราบตามความในหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ ว 4/2547 ลงวันที่ 17 กันยายน 2547

2. ขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

1. กรมเจ้าของเรื่อง จัดตั้งคณะทำงานแบ่งส่วนราชการของกรม และนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง เพื่อพิจารณาข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการนำเสนอข้อมูลตามแบบคำชี้แจงประกอบการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ปรากฏตามเอกสารแนบ 1

2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง ตามองค์ประกอบที่ ก.พ.ร. กำหนด

ในกรณีของส่วนราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการที่ไม่อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง ให้รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้กำกับการบริหารราชการเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของส่วนราชการนั้น

3. กระทรวงส่งร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการที่คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงพิจารณาแล้ว ให้ ก.พ.ร. พิจารณาให้ความเห็นชอบ

4. ก.พ.ร. พิจารณาเกี่ยวกับบทบาทภารกิจ อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้นๆ มิให้ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานที่มีอยู่เดิม หรือมีภารกิจที่ไม่ควรทำ แล้วแจ้งผลการพิจารณาให้กระทรวงทราบ

5. หาก ก.พ.ร. เห็นชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงส่งร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วส่งร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ แล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษา

6. หาก ก.พ.ร. มีความเห็นต่างจากคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง สำนักงาน ก.พ.ร. จะเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา หากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะส่งร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วส่งร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ แล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป ดังปรากฏตามแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรมที่ปรับปรุงใหม่

ขั้นตอนที่ปรับปรุงใหม่สามารถลดระยะเวลาในการดำเนินการเปรียบเทียบกับขั้นตอนเดิม กล่าวคือ ขั้นตอนการดำเนินการเดิมจะมีขั้นตอนที่ยาวและซับซ้อน เริ่มจากกระทรวงเสนอร่างกฎกระทรวงที่ขอปรับปรุงใหม่ต่อคณะรัฐมนตรี โดยเสนอผ่านทางสำนัก

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งก่อนที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะนำเสนอคณะรัฐมนตรี จะต้องส่งเรื่องให้หน่วยงานกลาง คือ สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงบประมาณ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีก่อน จากนั้นคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีคณะที่ 7 พิจารณาแล้วจึงนำเสนอคณะรัฐมนตรี และเมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเรียบร้อยแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาร่าง ลำดับสุดท้ายประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปรากฏตามแผนภาพที่ 2 ขณะที่ขั้นตอนใหม่จะลดขั้นตอนการพิจารณาของหน่วยงานกลางและคณะรัฐมนตรีลง ทำให้ลดเวลาลงได้ประมาณ 6-8 สัปดาห์

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม (เดิม)

3. คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง

คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงจะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พิจารณาการจัดและพัฒนาส่วนราชการ วิสัยปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบบุคคลของส่วนราชการในสังกัดกระทรวง

3.1 องค์ประกอบ

คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงจะมีองค์ประกอบแตกต่างกันตามลักษณะของส่วนราชการ ดังนี้

3.1.1 กระหวาง

1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง	เป็นประธาน
2) ปลัดกระทรวง	เป็นรองประธาน
3) ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
4) ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
5) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
6) เลขาธิการ ก.พ. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
7) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
8) เลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
9) เลขาธิการ ก.พ.ร. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
10) เจ้าหน้าที่ สำนักงาน ก.พ.ร. ที่ได้รับมอบหมายจาก เลขาธิการ ก.พ.ร.	เป็นกรรมการและ เลขานุการร่วม
11) หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหารประจำกระทรวง	เป็นกรรมการและ เลขานุการร่วม

3.1.2 ส่วนราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

1) รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้ กำกับการบริหารราชการของส่วนราชการ	เป็นประธาน
2) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	เป็นรองประธาน
3) ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
4) ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
5) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
6) เลขาธิการ ก.พ. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
7) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
8) เลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
9) เลขาธิการ ก.พ.ร. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
10) เจ้าหน้าที่ สำนักงาน ก.พ.ร. ที่ได้รับมอบหมายจาก เลขาธิการ ก.พ.ร.	เป็นกรรมการและ เลขานุการร่วม
11) หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหารประจำกระทรวง	เป็นกรรมการและ เลขานุการร่วม

**3.1.3 ส่วนราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อ
นายกรัฐมนตรี และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง**

1) รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้ กำกับการบริหารราชการของส่วนราชการ*	เป็นประธาน
2) หัวหน้าส่วนราชการที่ขอแบ่งส่วนราชการ	เป็นรองประธาน
3) ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
4) ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
5) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
6) เลขาธิการ ก.พ. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
7) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
8) เลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
9) เลขาธิการ ก.พ.ร. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
10) เจ้าหน้าที่ สำนักงาน ก.พ.ร. ที่ได้รับมอบหมายจาก เลขาธิการ ก.พ.ร.	เป็นกรรมการและ เลขานุการร่วม
11) หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหารประจำส่วนราชการ	เป็นกรรมการและ เลขานุการร่วม

หมายเหตุ * โปรดดูรายละเอียดในเอกสารแนบ 2

3.1.4 ส่วนราชการในสังกัดกระทรวง ที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรี**

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง	เป็นประธาน
2. หัวหน้าส่วนราชการที่ขอแบ่งส่วนราชการ	เป็นรองประธาน
3. ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
4. ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
5. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
6. เลขาธิการ ก.พ. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
7. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
8. เลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
9. เลขาธิการ ก.พ.ร. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
10. เจ้าหน้าที่ สำนักงาน ก.พ.ร. ที่ได้รับมอบหมายจาก เลขาธิการ ก.พ.ร.	เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม
11. หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหารประจำส่วนราชการ	เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

หมายเหตุ ** กรณีเหมายรวมถึง กระทรวงศึกษาธิการด้วย

3.2 ส่วนงานหน้าที่

- 1) พิจารณาปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม การจัดและพัฒนาส่วนราชการและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบบุคคล ให้ทันสมัยและรองรับวิทยาศาสตร์และคำรับรองการปฏิบัติราชการของกระทรวงและกรม และให้เป็นไปตามมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
- 2) พิจารณากำหนดหน้าที่และขอบเขตความรับผิดชอบของส่วนราชการ และองค์การรูปแบบอื่นที่ใช้ในส่วนราชการ ภายใต้สังกัดกระทรวง
- 3) เรียกใช้ส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐขึ้นในสังกัดกระทรวงจัดส่งเอกสารข้อมูล เข้าชี้แจงข้อเท็จจริงและดำเนินการอื่นๆ แก่คณะกรรมการและผู้ได้รับแต่งตั้ง หรือได้รับมอบหมาย
- 4) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่มอบหมาย
- 5) ปฏิบัติการอื่นเพื่อช่วย ก.พ.ร. ในการดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

สำหรับตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง ปรากฏตามเอกสารแนบ 3

ทั้งนี้ แนวทางปฏิบัติการแบ่งส่วนราชการภายในกรมนี้ ไม่ใช่บังคับกับกระทรวงกลาโหม สำนักงานสำรวจแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุด

แบบคำชี้แจงประกอบการแบ่งส่วนราชการภายในกรม
กรม/หน่วยงาน.....
กระทรวง.....

1. เหตุผลความจำเป็นในการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

ต้องระบุเหตุผลความจำเป็นของการแบ่งส่วนราชการที่ชัดเจน เช่น เหตุใดจึงจำเป็นต้องขอปรับปรุง/ขอจัดตั้งเป็นหน่วยงานขึ้นใหม่ เมื่อจัดตั้งขึ้นแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงในด้านใด สอดคล้องกับทิศทางการบริหารราชการแนวใหม่ที่เน้นการจัดกาารเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพและประโยชน์สุขของประชาชนอย่างไร เป็นต้น

2. ภารกิจของส่วนราชการที่จะมีการแบ่งส่วนราชการใหม่

ต้องระบุให้ชัดเจนว่าส่วนราชการที่จะจัดตั้งมีกรณภารกิจอะไรบ้างที่จะดำเนินการบทบาทของส่วนราชการนั้นคืออะไร มีอำนาจหน้าที่อย่างไร มีความแตกต่างจากการดำเนินการของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกันอย่างไร

3. ร่างทิศทางการดำเนินงานของส่วนราชการที่จะมีการแบ่งส่วนราชการใหม่

ประกอบด้วย เป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ วิธีการดำเนินงาน ระบบการประสานงาน ความเชื่อมโยงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

4. กรอบโครงสร้างและอัตรากำลัง

ให้ระบุว่าจัดโครงสร้างและอัตรากำลังอย่างไร เมื่อจัดตั้งขึ้นแล้วจะมีการยุบเลิกหรือรวมหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งใหม่ จะมีการถ่ายโอนภารกิจ กิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน มรดกากร จากส่วนราชการหรือหน่วยงานใดบ้าง หรือเป็นการขอกำหนดกรอบอัตรากำลังใหม่ทั้งหมด

5. ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการภายในกรม

ให้จัดทำร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยมีรายละเอียดระบุหน้าที่ ความรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ ภายในกรม

6. รายละเอียดอื่นๆ

ให้ระบุรายละเอียดอื่นๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณา หรือที่เป็นประเด็นสำคัญที่นอกเหนือจากที่ระบุข้างต้น

การมอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรี
 ในส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี
 รวมทั้งส่วนราชการที่ไม่อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง
 (ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 274/2547 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2547)

รองนายกรัฐมนตรี พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ	รองนายกรัฐมนตรี นายทักษิณ ชินวัตร	รองนายกรัฐมนตรี นายประวิตร วงษ์สุวรรณ	รองนายกรัฐมนตรี นายสมศักดิ์ เทพสุทิน	รองนายกรัฐมนตรี นายวันมูหะมัดนอร์ฉัตร
<ul style="list-style-type: none"> • สำนักงาน พระพุทธศาสนา แห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค 	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ • ราชบัณฑิตยสถาน 	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี 	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี • สำนักงบประมาณ • สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา • สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน • สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ • สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการชนบท • สำนักข่าวกรองแห่งชาติ • สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ • สำนักการประชาสัมพันธ์ • สำนักการช่าง • สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ • สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตัวอย่างที่ 1 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง

คำสั่ง

ที่.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง....

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2547 เห็นชอบกับข้อเสนอของ ก.พ.ร. ในการปรับปรุงขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ซึ่งได้มีการปรับปรุงขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรมใหม่ เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการสามารถจัดโครงสร้างส่วนราชการภายในให้เหมาะสมกับภารกิจและบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้ทันเวลา โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อผลงานของส่วนราชการที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชน

เพื่อให้การแบ่งส่วนราชการภายในกระทรวงและส่วนราชการในสังกัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทิศทางการบริหารราชการแนวใหม่ที่เน้นการจัดการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพและประโยชน์สุขของประชาชน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง..... โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. องค์ประกอบ

1.1	รัฐมนตรีว่าการกระทรวง	เป็นประธาน
1.2	ปลัดกระทรวง	เป็นรองประธาน
1.3	ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
1.4	ผู้อำนวยการสำนักงานปรมาณูหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
1.5	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
1.6	เลขาธิการ ก.พ. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
1.7	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
1.8	เลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ

1.9	เลขาธิการ ก.พ.ร. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
1.10	เจ้าหน้าที่ สำนักงาน ก.พ.ร.
ที่เลขาธิการ ก.พ.ร. มอบหมาย	เป็นกรรมการและ
เลขานุการร่วม
1.11	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหารประจำกระทรวง	เป็นกรรมการและ
เลขานุการร่วม

2. อำนาจหน้าที่

- 2.1 พิจารณาปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม การจัดและพัฒนาส่วนราชการและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบบุคคล ให้ทันสมัยและรองรับกับยุทธศาสตร์และคำใบ้รองการปฏิบัติราชการของกระทรวงและกรม และให้เป็นไปตามมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
- 2.2 พิจารณากำหนดหน้าที่และขอบเขตความรับผิดชอบของส่วนราชการ และองค์รูปแบบอื่นที่มีใช้ส่วนราชการ ภายใต้สังกัดกระทรวง
- 2.3 เรียกให้ส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐยื่นในสังกัดกระทรวงจัดส่งเอกสารข้อมูล เข้าชี้แจงข้อเท็จจริงและดำเนินการอื่นๆ แก่คณะกรรมการและผู้ได้รับแต่งตั้ง หรือได้รับมอบหมาย
- 2.4 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่มอบหมาย
- 2.5 ปฏิบัติการอื่นเพื่อช่วย ก.พ.ร. ในการดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

(.....)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวง...

ตัวอย่างที่ 2 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง
การในส่วนราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี
และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

คำสั่ง

ที่.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของ (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม...)

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2547 เห็นชอบกับข้อเสนอ
ของ ก.พ.ร. ในการปรับปรุงขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ซึ่งได้มีการปรับปรุง
ขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรมใหม่ เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการสามารถจัดโครงสร้าง
ส่วนราชการภายในให้เหมาะสมกับภารกิจและบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้ทันเวลา โดย
คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อผลงานของส่วนราชการที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชน

เพื่อให้การแบ่งส่วนราชการภายใน...(ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม)... เป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทิศทางการบริหารราชการแนวใหม่ที่เน้นการจัดการเพื่อมุ่ง
ผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพและประโยชน์สุขของประชาชน จึงแต่งตั้ง
คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของ...(ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม)... โดยมี
องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. องค์ประกอบ

1.1	รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย	เป็นประธาน
1.2	หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่ขอแบ่งส่วนราชการ	เป็นรองประธาน
1.3	ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
1.4	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ

1.5	เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
1.6	เลขานุการ ก.พ. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
1.7	เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
1.8	เลขานุการคณะรัฐมนตรีหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
1.9	เลขานุการ ก.พ.ร. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
1.10	เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ.ร. ที่ได้รับมอบหมายจากเลขานุการ ก.พ.ร.	เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม
1.11	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหารของส่วนราชการระดับกรมที่ขอแบ่งส่วนราชการ	เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

2. อำนาจหน้าที่

- 2.1 พิจารณาปรับปรุงการจัดและพัฒนาส่วนราชการและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบบุคคล ให้ทันสมัยและรองรับกับยุทธศาสตร์และคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ และเป็นไปตามมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 พิจารณากำหนดหน้าที่และขอบเขตความรับผิดชอบของส่วนราชการ และองค์กรรูปแบบอื่นที่มิใช่ส่วนราชการ ภายในสังกัด
- 2.2 เรียกให้ส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐอื่นในสังกัดจัดส่งเอกสารข้อมูล เข้าชี้แจงข้อเท็จจริงและดำเนินการอื่นๆ แก่คณะกรรมการและผู้ได้รับแต่งตั้ง หรือได้รับมอบหมาย
- 2.3 แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่มอบหมาย
- 2.4 ปฏิบัติการอื่นเพื่อช่วย ก.พ.ร. ในการดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

(.....)

รองนายกรัฐมนตรี

แนวทางการจัดส่วนราชการ

อนึ่งเพื่อให้การจัดส่วนราชการสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล แนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแบบใหม่ และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง และคณะทำงานแบ่งส่วนราชการของกรม สำนักงาน ก.พ.ร. จึงได้จัดทำแนวทางการจัดส่วนราชการและแนวทางการกำหนดชื่อและความหมายของหน่วยงานในระดับต่างๆ ทุกรูปแบบ แนวทางที่เสนอเป็นเพียงแนวทางกว้างๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริหารของส่วนราชการ ซึ่งจะเป็นผู้ที่ทราบถึงบริบทต่างๆ ของหน่วยงาน จึงเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดที่จะออกแบบ/เลือกใช้หลักการที่เหมาะสมกับหน่วยงานของตน

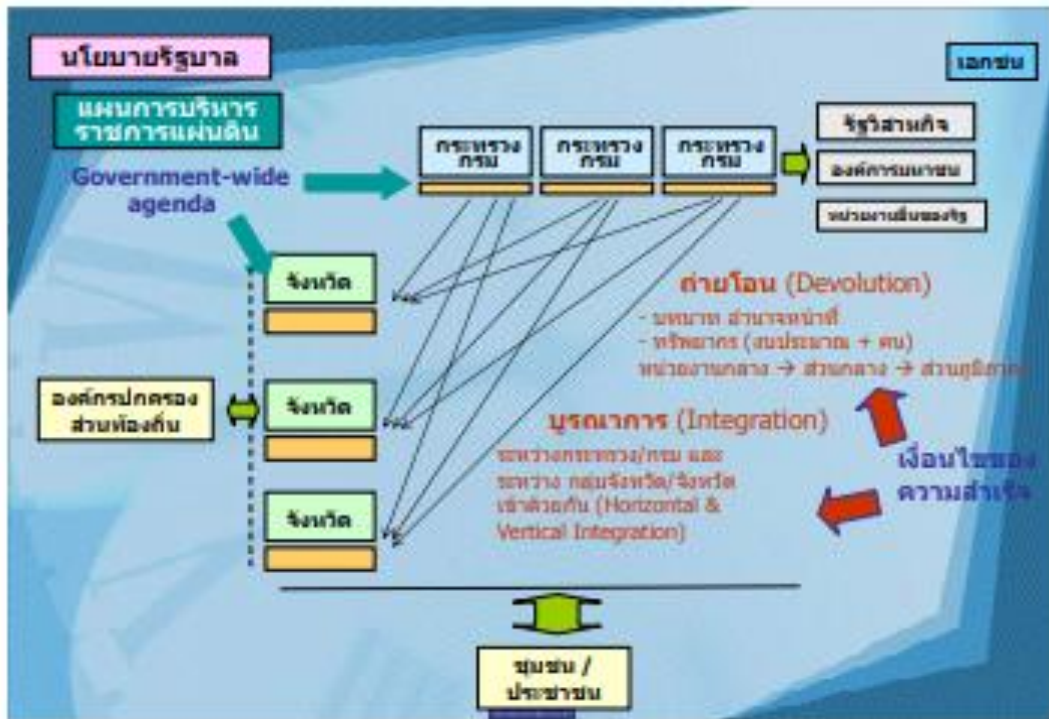
1. หลักการจัดโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐ

1.1 การวิเคราะห์ภารกิจของรัฐ

จากภารกิจที่หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามประเด็นวาระ/ยุทธศาสตร์หลัก (government-wide agenda) นั้น จะต้องนำมาพิจารณาจำแนกลักษณะของภารกิจนั้นๆ โดยคำนึงถึงบทบาทของรัฐกับสังคม เพื่อจำแนกว่าภารกิจใดเป็นภารกิจหลัก ภารกิจใดเป็นภารกิจรอง และภารกิจใดที่ควรยกเลิก ซึ่งจำแนกได้ 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

- 1) ประเภทภารกิจที่รัฐยังต้องมีบทบาทนำเป็นหลักและจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรของรัฐเพื่อดำเนินกิจกรรมขั้นพื้นฐานเหล่านั้น
- 2) ประเภทภารกิจที่รัฐมีบทบาทร่วมกับภาคเอกชน และภาคประชาชนในสัดส่วนที่มากน้อยตามความเหมาะสมของกิจกรรมเหล่านั้น ซึ่งบทบาทของภาครัฐจะลดลงเรื่อยๆ
- 3) ประเภทภารกิจที่รัฐไม่ควรที่จะต้องใช้ทรัพยากรลงไปดำเนินการเลย เนื่องจากภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในการพัฒนาประเทศ

เมื่อจำแนกภารกิจเหลือเฉพาะภารกิจที่รัฐจำเป็นต้องมีบทบาทนำแล้ว ก็จะต้องวิเคราะห์ต่อว่า ภารกิจนั้น ควรเป็นภารกิจของราชการส่วนกลาง-ส่วนภูมิภาค-ส่วนท้องถิ่น และควรดำเนินการโดยองค์กรของรัฐในรูปแบบส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐในรูปแบบอื่นๆ เช่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน โดยยึดหลักการถ่ายโอนภารกิจ (Devolution) ซึ่งจะเป็นการถ่ายโอนทั้ง บทบาทหน้าที่ ทรัพยากรงบประมาณ บุคลากร จากหน่วยงานส่วนกลางสู่หน่วยงานส่วนภูมิภาค และองค์กรรูปแบบอื่นของรัฐ และหลังการถ่ายโอนภารกิจแล้ว ในการวางแผนของกระทรวง/กรม/กลุ่มจังหวัด/จังหวัด รวมทั้งองค์กรของรัฐรูปแบบต่างๆ จะต้องคำนึงถึงหลักการบูรณาการทั้งในแนวดิ่งและแนวขวางเพื่อยึดโยงไปสู่ยุทธศาสตร์ของประเทศ ดังที่กล่าวแล้วซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 การถ่ายโอนภารกิจของรัฐ

สำหรับวิธีการที่ส่วนราชการจะใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างให้เหมาะสม คือ วิเคราะห์ภารกิจ (business analysis) ซึ่งจะเป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติภารกิจหนึ่งๆ ของหน่วยงาน ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนของคำถามได้ตามแผนภาพที่ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ภารกิจ

สำหรับแนวทางในการจำแนกภารกิจระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐรูปแบบต่างๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

(1) แนวทางการจำแนกภารกิจ ราชการบริหารส่วนกลาง – ส่วนภูมิภาค – ส่วนท้องถิ่น

จะยึดหลักของการแบ่งอำนาจ การกระจายอำนาจ การคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ราชการบริหารส่วนกลาง

- การวิเคราะห์เพื่อให้ข้อเสนอแนะนโยบาย
- การวางหลักเกณฑ์และมาตรฐาน
- การสนับสนุนส่งเสริม
- การกำกับ ติดตาม ประเมินผล
- ดำเนินการเท่าที่จำเป็น

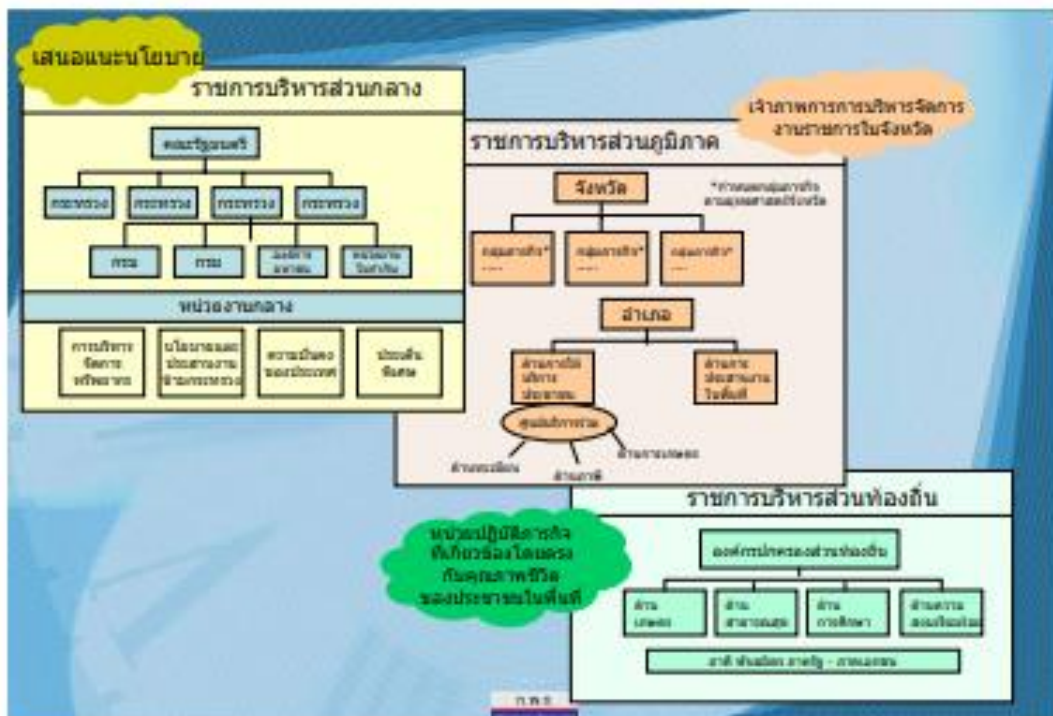
ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

- บริหารราชการของทุกกระทรวงที่จะนำไปดำเนินการในจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ
- เชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางยุทธศาสตร์ของนโยบายรัฐบาลไปดำเนินการในจังหวัด
- กำหนดยุทธศาสตร์ งบประมาณของจังหวัด
- ปฏิบัติภารกิจของกระทรวง ทบวง กรม ที่ภาครัฐต้องดำเนินการให้บริการประชาชนในระดับจังหวัด (ที่มีได้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด

ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

- หน่วยปฏิบัติการกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่
- จัดบริการสาธารณะ แก้ไขปัญหาในพื้นที่ พัฒนาคมนในท้องถิ่น
- กิจกรรมที่ส่วนราชการต้องถ่ายโอนให้ส่วนท้องถิ่นตามแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจ
 - ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
 - ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต
 - ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
 - ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว
 - ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ด้านศิลป จารีตวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดูรายละเอียดภารกิจกระทรวง/กรม จังหวัด อำเภอ และท้องถิ่นในเอกสารแนบท้าย

แผนภาพที่ 3 ภารกิจราชการส่วนกลาง – ส่วนภูมิภาค – ส่วนท้องถิ่น

(2) การจำแนกภารกิจระหว่างส่วนราชการกับหน่วยงานของรัฐรูปแบบอื่น

เมื่อพิจารณามิติเฉพาะราชการบริหารส่วนกลาง จะสามารถจัดโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐ ออกได้เป็น 6 ประเภท ตามลักษณะของภารกิจและโครงสร้างการบริหารจัดการได้ดังนี้

แผนภาพที่ 4 รูปแบบหน่วยงานภาครัฐ

1. ส่วนราชการ

คือ กระทรวง ทบวง กรม รับผิดชอบภารกิจหลัก ภารกิจพื้นฐานของรัฐที่เป็นการควบคุม กำกับดูแล และอนุมัติ อนุญาตตามกฎหมาย รวมทั้งงานนโยบายต่างๆ

ควรมีบทบาทภารกิจหลัก (core function) รวม 3 ประการคือ

- (1) บทบาทภารกิจในการกำหนดนโยบาย
- (2) บทบาทภารกิจในการวางระเบียบ หลักเกณฑ์และตรวจสอบ
- (3) บทบาทภารกิจในการสนับสนุนส่งเสริม

2. หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

- เน้นการให้บริการแก่หน่วยงานแม่ต้นสังกัดเป็นหลัก
- หน่วยงานของส่วนราชการที่มีขีดความสามารถสูงกว่าภารกิจที่มีอยู่ที่อาจให้บริการแก่หน่วยงานอื่นรวมทั้งประชาชน
- เน้นการมีประสิทธิภาพและความคุ้มค่า มีความคล่องตัวในการทำงาน รวมถึงลดค่าใช้จ่ายภาครัฐ

3. องค์การมหาชน

- หน่วยงานบริหารที่แยกส่วนออกไปจากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจมีกลไกการบริหารงานของตนเอง
- รับผิดชอบงานบริการสาธารณะ
- มีความมุ่งหมายให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและบุคคลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- ต้องไม่เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรเป็นหลัก

4. หน่วยงานในกำกับของกระทรวง

- หน่วยงานที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะของหน่วยงานแต่ละแห่ง
- ภารกิจหลากหลาย
- ต้องการอำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกำกับตรวจสอบดำเนินการ แต่กฎหมายขององค์การมหาชนไม่เปิดโอกาสให้

5. รัฐวิสาหกิจ

เป็นหน่วยงานที่รัฐเป็นเจ้าของทั้งหมดหรือเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ รับผิดชอบภารกิจของรัฐที่เกี่ยวข้องกับ

- ภารกิจของรัฐเชิงพาณิชย์ที่มีลักษณะเป็นการให้บริการสาธารณะ
- งานสาธารณูปโภคขนาดใหญ่
- งานของรัฐที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

- กิจกรรมมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่รัฐจึงจำเป็นต้องควบคุมและดำเนินการแต่ผู้เดียว
- งานที่ภาคเอกชนยังไม่พร้อมที่จะลงทุนดำเนินการ
- กิจกรรมที่รัฐจำเป็นต้องแทรกแซงตลาดเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม

6. หน่วยงานภายใต้มูลนิธิ

- คือ สถาบันอิสระที่จัดตั้งภายใต้มูลนิธิ มีการบริหารงานอิสระจากระบบราชการ
- จัดตั้งโดยมติดคณะรัฐมนตรี โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคเอกชน หรือ ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ
- ไม่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล
- อิงกับมูลนิธิเพื่อรองรับในการทำนิติกรรมต่างๆ ตามกฎหมาย

จากการวิเคราะห์ภารกิจทั้งหมดสามารถสรุปรูปแบบโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงได้ ดังแผนภาพที่ 5 ซึ่งจะเป็นโครงสร้างที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายว่าด้วยการกำหนดส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐรูปแบบต่างๆ เช่น พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชน กฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการ เป็นต้น

แผนภาพที่ 5 รูปแบบการจัด โครงสร้างหน่วยงานภายในกระทรวง

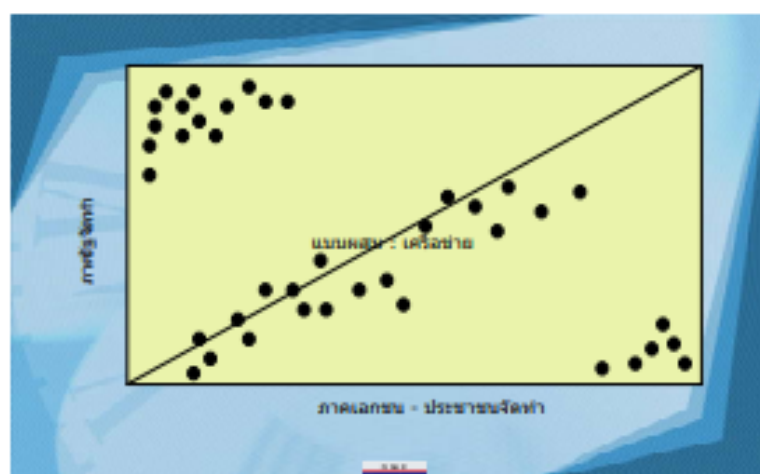
นอกจากการจัดรูปแบบโครงสร้างที่เป็นส่วนราชการ/หน่วยงานของรัฐในรูปแบบต่างๆ แล้ว ในการบริหารงานของกระทรวง เพื่อให้บรรลุยุทธศาสตร์ของชาติ/ยุทธศาสตร์ของกระทรวง อาจมีการจัดกลุ่มของภารกิจของกระทรวงออกเป็น "กลุ่มภารกิจ (cluster)" ซึ่งกลุ่มภารกิจหมายถึง กลุ่มงานหรือกลุ่มของหน่วยงานที่มีภารกิจที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน กลุ่มภารกิจไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการ โดยแต่ละกระทรวงอาจจัดกลุ่มภารกิจภายในสังกัดของกระทรวงได้หลากหลาย หรือหลายกลุ่มภารกิจขึ้นกับความจำเป็นของลักษณะงาน จำนวนของกลุ่มภารกิจขึ้นกับเนื้อหาที่เป็นภารกิจเฉพาะของกระทรวงนั้นๆ การจัดตั้งกลุ่มภารกิจทำโดยประกาศเป็นกฎกระทรวง ทั้งนี้ เพื่อให้กระทรวงสามารถกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันได้ และมีผู้รับผิดชอบกำกับกับการบริหารงานของกลุ่มภารกิจนั้น โดยตรงเพื่อให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว รวมทั้งให้มีการประสานการปฏิบัติงาน และการใช้งบประมาณร่วมกัน ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของกลุ่มภารกิจ คือ รองปลัดกระทรวงหัวหน้ากลุ่มภารกิจ รับผิดชอบวางแผนและประสานกิจกรรมให้มีการใช้ทรัพยากรของส่วนราชการต่างๆ ในกลุ่มภารกิจให้มีประสิทธิภาพ

1.2 การทบทวนการบริหารงาน

นอกจากจะพิจารณาถึงการจัดโครงสร้างของหน่วยงานแล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาควบคู่กันไปด้วยคือ การทบทวนลักษณะของภารกิจของรัฐที่ต้องดำเนินการนั้นๆ ว่า ควรจะต้องใช้การบริหารงานในรูปแบบใด ซึ่งจะสัมพันธ์กับประเภทภารกิจของรัฐในหัวข้อ 1.1

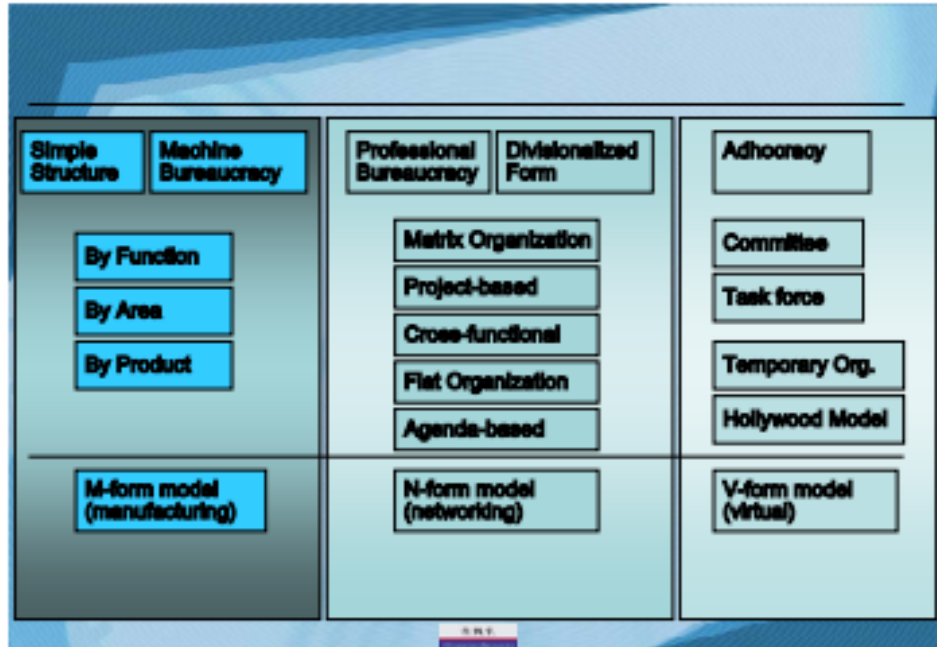
สำหรับการจัดลักษณะงานของภารกิจของภาครัฐ อาจแบ่งได้ เป็น

- 1) ลักษณะของภารกิจที่องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรเอกชน และ องค์กรประชาชน จัดทำได้โดยลำพัง
- 2) ลักษณะของภารกิจที่ภาครัฐต้องจัดทำเป็นหลัก
- 3) ลักษณะของภารกิจที่ต้องอาศัยระบบการจัดการแบบเครือข่าย

แผนภาพที่ 6 การแบ่งลักษณะภารกิจของภาครัฐ

หรือภารกิจตามยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐ ซึ่งองค์กรที่เกิดขึ้นอาจมีทั้งรูปแบบที่มีสภาพทางกายภาพหรือองค์กรเครือข่ายเสมือนจริง

แผนภาพที่ 8 วิวัฒนาการรูปแบบการจัดโครงสร้างองค์กร

ตัวอย่าง การจัดองค์กรในรูปแบบไม่ถาวร

ในการบริหารราชการที่ผ่านมามีการจ้างองค์กรในรูปแบบไม่ถาวรเพื่อรองรับภารกิจต่างๆ ของรัฐหลากหลายรูปแบบ โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งหน่วยงานเพิ่มเติม ตัวอย่างเช่น

1) รูปแบบคณะกรรมการ

การบริหารราชการในรูปแบบคณะกรรมการจะมีลักษณะ ดังนี้

- การจัดตั้งเป็นองค์คณะเพื่อดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นกรณีเฉพาะ หรือเร่งด่วน
- องค์ประกอบของคณะกรรมการจะเป็นผู้แทนของหน่วยงานต่างๆ ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ และผลของการตัดสินใจจะผูกพันกับหน่วยงาน
- ผลผลิตที่เป็นมติของคณะกรรมการ ได้แก่ มาตรการ กฎเกณฑ์ ซึ่งจะบังคับใช้ต่อหน่วยราชการ และ/หรือสาธารณะ

ตัวอย่างเช่น

การบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการเพื่อแก้ไขวิกฤติการณ์ไข้หวัดนก ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนกขึ้น เมื่อวันที่ 23

มกราคม 2547 โดยในครั้งแรกจะมีองค์ประกอบของคณะกรรมการ ประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) เป็นประธาน ส่วนกรรมการจะประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงแรงงาน โดยมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรการป้องกันติดตาม ดูแล และให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการและประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากวิกฤติการณ์ใช้หวัดนก รวมถึงการสร้าง ความเชื่อมั่นให้กลับคืนทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการจัดตั้ง คณะกรรมการที่เป็นศูนย์รวมของผู้มีอำนาจจากหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวิกฤติการณ์ ใช้หวัดนก

และต่อมาเมื่อสถานการณ์คลี่คลายลงก็ได้มีการออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีใหม่ โดยเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของคณะกรรมการจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เป็นระดับรัฐมนตรีสำหรับกระทรวงที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงและปลัดกระทรวงจาก กระทรวงที่มีบทบาทรอง กล่าวคือ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวง 10 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงกลาโหม การ ค้าง การต่างประเทศ เกษตรและสหกรณ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พาณิชย์ มหาดไทย แรงงาน สาธารณสุข อุตสาหกรรม และอธิบดีจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ กรมปศุ สัตว์ กรมควบคุมโรค กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และกรมประชาสัมพันธ์ รวมทั้งผู้แทนจาก ภาคเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายต่อไป

2) รูปแบบทีมงานเฉพาะกิจ (Task force)

การบริหารราชการในรูปแบบทีมงานเฉพาะกิจ จะมีลักษณะ ดังนี้

- หน่วยงานเฉพาะกิจที่เป็นการรวมตัวกันของผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อ ปฏิบัติภารกิจหนึ่งๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่ เกี่ยวข้อง จึงจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์นั้นๆ ได้
- หัวหน้าโครงการ จะแต่งตั้งจากผู้แทนของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต่อ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย
- ระยะเวลาดำเนินการอาจมีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดที่แน่นอน หรือต่อเนื่อง จนกว่าจะเสร็จสิ้นภารกิจ

ตัวอย่างเช่น

การบริหารงานศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเป็นการ ร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อปฏิบัติการในพื้นที่เฉพาะ ตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ได้รับมอบหมาย โดยองค์การสูงสุดของการบริหารงานศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ คือ คณะกรรมการบริหาร ซึ่งมี พลเอก จุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี เป็น

ประธาน และมีเลขาธิการ กปร. เป็นกรรมการและเลขานุการ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา เป็นศูนย์ที่รวมกำลังทั้งหมดของเจ้าหน้าที่ทุกกรมกอง ทั้งในด้านเกษตรหรือในด้านสังคม โดยมีเป้าหมายคือ ประโยชน์ของประชาชน การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนา เน้นการประสานงาน การประสานแผน และการจัดการระหว่างส่วนราชการต่างๆ มีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ในลักษณะผสมผสาน ซึ่งในปัจจุบันมีศูนย์ศึกษาการพัฒนา ทั้งหมด 6 ศูนย์ แต่ละศูนย์ฯ มีวัตถุประสงค์ต่างกัน ซึ่งผู้ทำหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จะมาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของศูนย์ฯ ตัวอย่างเช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่พรุและความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินทำกิน ดังนั้น ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดินจึงเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ ทำหน้าที่ประสานงานของโครงการ

3) รูปแบบองค์กรชั่วคราว (Temporary organization)

การบริหารราชการในรูปแบบองค์กรชั่วคราว จะมีลักษณะ ดังนี้

- หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติการกิจเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของหน่วยงานที่แน่นอน
 - สถานะของหน่วยงานอาจเป็นส่วนราชการหรือองค์การมหาชน
- ตัวอย่างเช่น

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้สำนักงานมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และกำหนดให้ยุบเลิกสำนักงานเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินการครบ 3 ปี นับแต่วันที่มิ คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2546 ให้ยุบเลิกสำนักงานปฏิรูปการศึกษา

อีกตัวอย่างหนึ่ง คือ สำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ซึ่งจัดตั้งเป็นองค์การมหาชนเมื่อปี 2546 ให้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน โดยมีกำหนดระยะเวลาขยับเล็ก 5 ปี เมื่อดำเนินการกิจแล้วเสร็จ

4) รูปแบบ Hollywood Model

การจัดองค์กรในรูปแบบ Hollywood Model เป็นรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในภาครัฐเพิ่มเติมจากการจัดรูปแบบองค์กรอื่นๆ ดังที่กล่าวแล้ว ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของ Hollywood Model ได้ ดังนี้

- 1) ลักษณะพิเศษของทีมงานในรูปแบบ Hollywood Model
 - 1.1) การดำเนินการของทีมงานต้องการความคล่องตัวสูง เพื่อให้ภารกิจที่เป็นยุทธศาสตร์เร่งด่วนเสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลา
 - 1.2) ต้องการผู้นำทีมที่มีสมรรถนะ (competency) สูง มีความสามารถในการนำ และบริหารเครือข่ายและทีมงาน
 - 1.3) ต้องการทีมงานที่มีความชำนาญการพิเศษหลากหลายสาขา
 - 1.4) ต้องมีทรัพยากรและเทคโนโลยีที่พอเพียงต่อการดำเนินการให้สำเร็จ
- 2) การบริหารทีมงานฯ จึงมีกระบวนการที่สำคัญ ดังนี้
 - 2.1) กำหนดขอบเขตภารกิจ (Mission) ของยุทธศาสตร์เร่งด่วน(Agenda)
 - 2.2) กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าประสงค์ และระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ
 - 2.3) กำหนดเจ้าภาพที่ต้องรับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน เนื่องจากเจ้าภาพจะต้องรับผิดชอบในผลสัมฤทธิ์ของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย
- 3) ข้อตกลงร่วมกันของหน่วยงานเจ้าภาพ

หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายในภารกิจใดก็ตามต้องถือว่าภารกิจเร่งด่วนนั้นเป็นภารกิจหลักของหน่วยงานด้วย ดังนั้น หน่วยงานจึงต้องคัดสรรบุคลากรที่มีความสามารถ/ ความชำนาญการ เข้าร่วมในทีมงานไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน หรือโดยการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ต้องการ

2. การกำหนดชื่อและความหมายของหน่วยงานในระดับต่างๆ

2.1 ส่วนราชการระดับกระทรวง

1) กระทรวง (Ministry)

หมายถึง ส่วนราชการที่ดำเนินการตามภารกิจของรัฐในราชการฝ่ายบริหารที่มีระดับสูงสุด มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

ในกระทรวงมีปลัดกระทรวงทำหน้าที่รับผิดชอบการกำหนดยุทธศาสตร์ การจัดสรรทรัพยากรการบริหารและงบประมาณในภาพรวมของกระทรวง กำกับ เร่งรัด และติดตามการปฏิบัติงานภายในกระทรวงให้เป็นไปตามเป้าหมาย นโยบายของรัฐบาล และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการประจำในกระทรวง

ส่วนราชการระดับกระทรวง อาจเรียกชื่อเป็น

(1) สำนักนายกรัฐมนตรี

(2) กระทรวง

2) กลุ่มภารกิจ ไม่ใช่ส่วนราชการแต่เป็นกลุ่มงานหรือกลุ่มของหน่วยงานที่มี

ภารกิจที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน จัดไว้เพื่อให้เป็นหน่วยบริหาร ในกระทรวงที่มีภารกิจหลายด้าน อาจจัดกลุ่มภารกิจได้หลายกลุ่มภารกิจ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความหลากหลายและจำนวนภารกิจเฉพาะในกระทรวงนั้นๆ การจัดตั้งกลุ่มภารกิจทำโดยประกาศเป็นกฎกระทรวง ทั้งนี้ เพื่อให้กระทรวงสามารถกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันได้ และมีผู้รับผิดชอบกำกับบริหารงานของกลุ่มภารกิจนั้นโดยตรงเพื่อให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว รวมทั้งให้มีการประสานการปฏิบัติงาน และการใช้งบประมาณร่วมกัน

ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของกลุ่มภารกิจ คือ รองปลัดกระทรวงหัวหน้ากลุ่มภารกิจ รับผิดชอบวางแผนและประสานกิจกรรมให้มีการใช้ทรัพยากรของส่วนราชการต่างๆ ในกลุ่มภารกิจให้มีประสิทธิภาพ

2.2 ส่วนราชการระดับกรม

หมายถึง ส่วนราชการในลำดับรองลงมาจากกระทรวงที่มีภารกิจรองรับงานหลักของกระทรวง หรือภารกิจที่มีกฎหมายกำหนดเป็นการเฉพาะ และต้องการมีเอกภาพในการบริหาร มีฐานะเป็นนิติบุคคล หน่วยงานระดับนี้ปกติจะเรียกว่า กรม แต่อาจมีชื่อเรียกอย่างอื่นตามลักษณะงานได้ เช่น สำนักงานคณะกรรมการ สำนักเลขาธิการ สถาบัน และมหาวิทยาลัย ฯลฯ

1) กรม (Department) หมายถึง ส่วนราชการที่มีภารกิจหลักในงานปฏิบัติการ

หรือบริการเป็นส่วนใหญ่ ปกครองบังคับบัญชาโดยบุคคลคนเดียว มีชื่อหัวหน้าส่วนราชการเรียกว่า อธิบดี

2) **สำนักงานปลัดกระทรวง (Office of the Permanent Secretary)**

เป็นชื่อเฉพาะของส่วนราชการในกระทรวงที่ทำหน้าที่ประสานงานและประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในกระทรวง และระหว่างฝ่ายการเมืองกับหน่วยงานระดับรองลงมาจากกระทรวง

3) **สำนักงานคณะกรรมการ (Office of the ... Commission)** หมายถึง

ส่วนราชการที่มีภารกิจหลักในงานนโยบาย งานให้คำปรึกษา งานวิชาการ หรืองานหน่วยงานกลางการบริหาร เป็นส่วนราชการที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะของส่วนราชการ มีชื่อหัวหน้าส่วนราชการเรียกว่า เลขาธิการ

กรณีการใช้ชื่อ "สำนักงานสภา" เห็นควรกำหนดเป็นชื่อยกเว้น และให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายจัดตั้ง

4) **สำนักเลขาธิการ (Secretariat of the ...)** เป็นชื่อเฉพาะของส่วนราชการ

ที่มีภารกิจหลักในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรี มีชื่อหัวหน้าส่วนราชการเรียกว่าเลขาธิการ

5) **สำนักงาน (Office)** หมายถึง ส่วนราชการที่มีภารกิจหลักในงานนโยบาย

งานให้คำปรึกษา หรืองานวิชาการ มีชื่อหัวหน้าส่วนราชการเรียกว่าผู้อำนวยการ

6) **มหาวิทยาลัย (University)** คือ สถาบันการศึกษาของทางราชการที่จัด

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในกรณี que จัดการศึกษาเฉพาะสาขาหรือเฉพาะทาง อาจใช้ชื่อว่า "สถาบัน"

สำหรับ ชื่อ "สำนัก" และ "สถาบัน" ไม่ควรใช้เป็นคำนำหน้าชื่อหน่วยงานระดับกรม ทั้งนี้ เห็นควรให้เปลี่ยนชื่อหน่วยงานที่ใช้ชื่อ "สำนัก" เป็น "สำนักงาน" และเห็นควรให้เปลี่ยนชื่อหน่วยงานที่ใช้ชื่อ "สถาบัน" เป็น "กรม" หรือ "สำนักงาน" ตามลักษณะงานต่อไป

2.3 ส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม

หมายถึงส่วนราชการระดับรองลงมาจากกรม มีสายการบังคับบัญชาโดยตรงต่อผู้บริหารระดับกรม งานตามภารกิจที่มีลักษณะเป็นงานประจำตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกรมนั้น มีชื่อเรียก ดังนี้

1) **สำนัก (Bureau)** หมายถึง ส่วนราชการที่มีภารกิจหลักในงานปฏิบัติการ

งานบริการ งานนโยบาย งานให้คำปรึกษา และงานวิชาการ

สำหรับ ชื่อ "กอง (**Division**)" ซึ่งปัจจุบันใช้เรียกชื่อส่วนราชการที่มีภารกิจในงานสนับสนุน หรืองานปฏิบัติการ/งานบริการ ในลักษณะเดียวกับ "สำนัก" เพียงแต่แตกต่างที่ปริมาณงาน โดยมีเหตุผลของการที่ใช้ชื่อแตกต่างกันก็เพื่อกำหนดระดับตำแหน่งที่สูงขึ้นนั้น

ดังนั้น อาจใช้ชื่อเรียกส่วนราชการที่มีลักษณะงานดังกล่าวว่า "สำนัก" หรือ "กอง" ก็ได้ โดยไม่ผูกพันกับระดับตำแหน่งของผู้ส่วนราชการ

2) **สำนักงานเลขาธิการกรม (Office of the Secretary)** เป็นชื่อเฉพาะของส่วนราชการ ในราชการบริหารส่วนกลางของกรมที่มีภารกิจหลักในงานสนับสนุนที่ให้บริการแก่ส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรมอื่นๆ

3) **ศูนย์ (Center)** หมายถึงส่วนราชการที่เป็นศูนย์กลางทางวิชาการหรือการให้บริการในสาขาเฉพาะทั้งในราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งจะมุ่งให้บริการต่อหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดเดียวกันเป็นหลัก แต่บางครั้งอาจให้บริการต่อหน่วยงานต่างๆ นอกสังกัดและประชาชนด้วย

4) **สำนักงาน...เขต/สำนักงาน...ภาค (Regional Office)** หมายถึงส่วนราชการในราชการบริหารส่วนกลางที่ไปดำเนินงานวิชาการตามภารกิจของส่วนราชการระดับกรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของราชการบริหารส่วนภูมิภาค

5) **สถาบัน (Institute)** หมายถึงส่วนราชการที่มีภารกิจหลักในงานการศึกษา ผูกอบรม และ/หรือ การวิจัย อาจรวมถึงการให้บริการที่ใช้ความรู้ทางวิชาการหรืองานวิชาชีพเฉพาะ

หมายเหตุ การนำไปใช้กับส่วนราชการที่มีกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารเป็นการเฉพาะ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น ให้ใช้ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารของกระทรวงนั้น ๆ

ที่ นร ๑๒๐๔/

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

มกราคม ๒๕๔๔

เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในกรม

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม)

อ้างอิง หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๔/ว ๖ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารแนบ ๒ : การมอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรีในส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี รวมทั้งส่วนราชการที่ไม่อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

ตามหนังสือที่อ้างอิง สำนักงาน ก.พ.ร. ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

เนื่องจากหนังสือดังกล่าวในส่วนเกี่ยวกับการมอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรีในส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี รวมทั้งส่วนราชการที่ไม่อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวงตามเอกสารแนบ ๒ มีความคลาดเคลื่อนบางประการ สำนักงาน ก.พ.ร. จึงขอแก้ไขรายละเอียดของเอกสารดังกล่าว ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

ภารกิจการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๕๕๔๔

โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๘๑๒๑

การมอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรี
ในส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี
รวมทั้งส่วนราชการที่ไม่อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง
(ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 274/2547 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2547)

รองนายกรัฐมนตรี พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ	รองนายกรัฐมนตรี นายประชัย เปี่ยมสมบูรณ์	รองนายกรัฐมนตรี นายสมศักดิ์ เทพสุทิน	รองนายกรัฐมนตรี นายวิษณุ เครืองาม
<ul style="list-style-type: none"> • สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ • ราชบัณฑิตยสถาน 	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี 	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี • สำนักงบประมาณ • สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา • สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน • สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ • สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ • สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ สำหรับส่วนราชการที่มีรายชื่อต่อไปนี้ ประธานคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของส่วนราชการได้แก่ นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย : สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักพระราชพิธีและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ค หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 12 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2550

เรื่อง หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานภาครัฐ

ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑๒

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ

เรียน (เรียน กระทรวง ทบวง กรม)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๕๔๘๕ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๐ เรื่อง หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ
๒. หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ

ด้วยคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ ได้พิจารณาเห็นชอบตามมติของ ก.พ.ร. เรื่องหลักเกณฑ์การจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้โดยมีข้อสังเกตให้ สำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณาปรับปรุงถ้อยคำที่ใช้ในหลักเกณฑ์การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชนให้เหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ก.พ.ร. ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๐ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ได้พิจารณาปรับปรุงถ้อยคำตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีแล้ว ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ สำนักงาน ก.พ.ร. จึงขอส่งมติคณะรัฐมนตรีและหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐซึ่งได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว มาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

กลุ่มพัฒนาระบบโครงสร้างราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๔๐

โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๑๐

ความที่สุด
ที่ นร ๐๕๐๖/๕๕๕๕

สำนักงาน ก	ส่งที่ส่งมาด้วย
รับที่ 04095	
วันที่ 18 มิ.ย. 2550	
เวลา	

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ เมษายน ๒๕๕๐

เรื่อง หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ

เรียน เลขาธิการ ก.พ.ร

อ้างอิง หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/๒๔ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๐

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ส่วนที่ ๑๕๐๙.๓/๕๖๔๙ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐
 ๒. สำเนาหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่วนที่ ๑๒๐๑/๒๓๔๗ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐
 ๓. สำเนาหนังสือกระทรวงคมนาคม ส่วนที่ คค (ปคร)/๐๒๐๐.๓/๖๑ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐
 ๔. สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ ทส ๐๒๐๗.๒/๗๐๙ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐
 ๕. สำเนาหนังสือกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนที่ วท (ปคร) ๐๒๑๑/๕๐๐๒๓๑๔ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐
 ๖. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ส่วนมาก ที่ นร ๐๗๑๓.๑/๒๓๕ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐
 ๗. สำเนาหนังสือสำนักงาน ก.พ. ส่วนที่ ๑๐๐๔.๓.๑/๓๕๒ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐

ตามที่ได้เสนอเรื่อง หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงบประมาณ และสำนักงาน ก.พ. ได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือ ที่ส่งมาด้วยนี้

/คณะรัฐมนตรี ...

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบตามมติคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๐ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เรื่อง หลักเกณฑ์การจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ทั้งนี้ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับความเห็นและข้อสังเกตของกระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสำนักงานประมาณ ไปพิจารณาด้วย

๒. คณะรัฐมนตรีมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณาปรับปรุงเกณฑ์การจัดตั้งองค์การมหาชน ให้ครอบคลุมกรณีหน่วยงานหลายแห่งที่มีฐานะเป็นองค์การมหาชนซึ่งได้ตราเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะ จัดตั้งขึ้นก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ เช่น มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐหลายแห่ง และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นต้น

๒.๒ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณาปรับปรุงถ้อยคำที่ใช้ในหลักเกณฑ์การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชนที่ว่า "... จำเป็นต้องใช้อำนาจรัฐบังคับฝ่ายเดียวต่อประชาชน ..." ซึ่งสื่อความหมายที่ไม่ครอบคลุมองค์การมหาชนที่มีวัตถุประสงค์หลักในการให้บริการ เช่น มหาวิทยาลัย ให้เหมาะสมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๒.๓ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับไปพิจารณาในรายละเอียดและประสานหารือ การดำเนินการกับกระทรวงที่เกี่ยวข้องกรณีรัฐวิสาหกิจจำนวนประมาณ ๑๐ แห่ง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่อาจ จัดตั้งเป็นองค์การมหาชนต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรชัย ภูประเสริฐ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

1 2 เล.อ. 2550

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๘ (๕50-3-08)สัมพ

www.cabinet.thaigov.go.th

๑๒ เล.อ. 2550
ผอ.สวส.
ผอ.กลุ่ม
จวส.
ผู้พิมพ์ พิมพ์ 41/๐4/50

เรื่อง หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ

๑. ที่มา

๑.๑ คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ ได้พิจารณาเรื่องหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐแล้ว มีมติเห็นชอบตามมติ ก.พ.ร. ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๐ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เรื่องหลักเกณฑ์การจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ทั้งนี้ให้ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้รับความเห็นและข้อสังเกตของกระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสำนักงานประมาณ ไปพิจารณาด้วย

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ความเห็นเพิ่มเติม ให้สำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณาปรับปรุงถ้อยคำที่ใช้ในหลักเกณฑ์การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชนให้เหมาะสมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับไปพิจารณารายละเอียดและประสานหารือการดำเนินการกับกระทรวงที่เกี่ยวข้องกรณีรัฐวิสาหกิจจำนวนประมาณ ๑๐ แห่ง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่อาจจัดตั้งเป็นองค์การมหาชนต่อไปด้วย

๑.๒ อ.ก.พ.ร. เฉพาะกิจเกี่ยวกับการกำหนดหลักการจัดและพัฒนาโครงสร้างระบบราชการ ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๐ วันอังคารที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ได้พิจารณาปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ตามความเห็นเพิ่มเติมของคณะรัฐมนตรีแล้ว จึงเห็นควรแจ้งเวียนกระทรวง ทบวง กรม เพื่อทราบและถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒. การจำแนกประเภทหน่วยงานราชการในกำกับของฝ่ายบริหาร

ก.พ.ร. พิจารณาแล้วเห็นว่า แนวความคิดในการจำแนกหน่วยงานของรัฐออกเป็นประเภทต่างๆ ก็เพื่อสร้างรูปแบบองค์การในภาคราชการประเภทต่างๆ ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของภาครัฐที่มีความแตกต่างกันหลากหลายตามภารกิจแต่ละประเภทได้ และสามารถกำหนดกระบวนการบริหารงานภายในให้สอดคล้องกับประเภทภารกิจ เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความคล่องตัวในการบริหารงานมากกว่ารูปแบบองค์การที่เป็นหน่วยราชการ ซึ่งสามารถจัดได้ ดังนี้

๒.๑ การจัดทำบริการสาธารณะ

การจัดทำบริการสาธารณะ (public service) ถือเป็นภารกิจพื้นฐานที่รัฐมีหน้าที่ความรับผิดชอบดำเนินการ ทั้งนี้ เพราะภารกิจพื้นฐานของรัฐเป็นเหตุผลสำคัญในการเกิดขึ้นของรัฐ และเป็นเหตุผลของการที่จะต้องมีรัฐบาลขึ้นมากำกับดูแลรับผิดชอบจัดทำภารกิจเหล่านี้เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

ความหมายโดยทั่วไปของคำว่า "บริการสาธารณะ" หมายถึง กิจการที่อยู่ในความช่วยเหลือหรือในความควบคุมของฝ่ายปกครองที่จัดทำเพื่อสนองความต้องการของประชาชน ตามหลักการในการจำแนกประเภทบริการสาธารณะ สามารถแบ่งประเภทของบริการสาธารณะออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑) **บริการสาธารณะทางปกครอง (Administrative Public Services):** เป็นกิจกรรมที่เอกชนทำไม่ได้ ไม่ทำ หรือรัฐปล่อยให้เอกชนทำไม่ได้ เพราะกระทบต่อความสงบเรียบร้อย ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมประเภทการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือการออกกระเบื้องกฎหมาย เช่น การอนุญาตตั้งโรงงาน การจัดระเบียบจราจร เป็นต้น เป็นการใช้จ่ายอำนาจทางปกครอง รูปแบบของการจัดโครงสร้างของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะประเภทนี้ จึงควรมีฐานะเป็น "ส่วนราชการ" หมายรวมถึง ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น คลื่นระหว่างส่วนราชการกับเอกชนต้องขึ้นศาลปกครอง เนื่องจากส่วนราชการใช้อำนาจรัฐฝ่ายเดียวเป็นหลัก

๒) **บริการสาธารณะทางพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม (Industrial and Commercial Public Services):** กิจกรรมที่รัฐดำเนินการซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับเอกชน การจัดโครงสร้างองค์การจึงมีลักษณะผสมผสาน เรียกว่ารัฐวิสาหกิจ (public enterprise) เนื่องจากกิจกรรมมีลักษณะเป็นการผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการเพื่อแสวงหารายได้ แต่รัฐเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกิน ๕๑% หรือทั้งหมด

๓) **บริการสาธารณะทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Public Services):** เป็นกิจกรรมที่รัฐดำเนินการมากขึ้นทางด้านสังคมและวัฒนธรรมโลกครั้งที่ ๒ เช่น กิจกรรมให้การศึกษา การวิจัย เป็นต้น โดยกิจกรรมดังกล่าวไม่มีลักษณะเป็นการผลิตและจำหน่ายสินค้า หรือบริการ แต่เป็นการผลิตสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมและสังคม และให้บริการแก่สังคม แต่ไม่มีลักษณะเป็นการหารายได้เหมือนรัฐวิสาหกิจ สำหรับในประเทศไทยจะมีหน่วยงานรองรับ คือ "องค์การมหาชน"

๒.๒ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการเป็นหน่วยงานของรัฐ

การจัดทำบริการสาธารณะ รัฐจะมีทางเลือกในการให้บริการใน ๒ รูปแบบหลัก คือการจัดทำบริการสาธารณะโดยรัฐ และการจัดทำบริการสาธารณะของเอกชน ซึ่งการจัดทำบริการสาธารณะโดยรัฐส่วนใหญ่จะจัดทำโดยใช้ของสภากาชาดในกำกับของฝ่ายบริหารในการจัดทำ ประเด็นที่เป็นปัญหาข้อถกเถียงคือสถานะขององค์กรต่างๆ ในกำกับของฝ่ายบริหารว่าเป็น "หน่วยงานของรัฐ" หรือไม่

ดังนั้น ก.พ.ร. ได้วางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการเป็นหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการเป็นหน่วยงานของรัฐ

๑. ความสัมพันธ์กับรัฐ

๑) การจัดตั้ง :

พิจารณาถึง ที่มาของการจัดตั้ง เช่น กฎหมายที่ใช้ในการจัดตั้ง หากจัดตั้งโดยกฎหมายมหาชน เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา พระราชกำหนด ถือว่ามีความสัมพันธ์กับรัฐสูง แต่หากจัดตั้งโดยการจัดระเบียบบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน ถือว่ามีความสัมพันธ์กับรัฐน้อย

๒) รูปแบบ :

พิจารณาถึง ประเภทของหน่วยงานที่ระบุไว้ในกฎหมายจัดตั้ง เช่น กำหนดว่าเป็นรัฐวิสาหกิจ กำหนดว่าเป็นนิติบุคคล ที่มีไม่ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจในกำกับของกระทรวง จะถือว่ามีความสัมพันธ์กับรัฐ แต่หากกำหนดว่า เป็นนิติบุคคล เท่านั้นจะถือว่าไม่มีความสัมพันธ์กับรัฐ

๓) การแต่งตั้งบุคลากรระดับสูง :

พิจารณาว่า รัฐมีส่วนหรือบทบาทในการแต่งตั้งคณะกรรมการ และผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานนั้นๆ อย่างไร หรือไม่มีส่วนแต่อย่างใด เช่น คณะกรรมการการบริหารแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี ผู้บริหารสูงสุดต้องผ่านการสรรหาตามระเบียบกฎหมายใด

๔) การกำกับดูแลของรัฐ :

พิจารณาว่า รัฐมีบทบาทในการกำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น หรือไม่อย่างใด เช่น ส่วนมากในการกำกับดูแลตามกฎหมาย การดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการ กำหนดนโยบาย การอนุมัติโครงการ ส่วนงานหนึ่งของรัฐมนตรี ส่วนงานวินิจฉัยชี้ขาดของคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

๒. กิจกรรม :

พิจารณาถึง กิจกรรมของหน่วยงานขึ้นเป็นบริการสาธารณะหรือไม่ และเป็นบริการสาธารณะประเภทใด

๓. งบประมาณ/ รายได้ของหน่วยงาน การเข้าประกันหนี้ :

พิจารณาถึง แหล่งที่มาของงบประมาณและหรือรายได้หลักของหน่วยงานว่ามาจากแหล่งใด เป็นเงินงบประมาณของรัฐ หรือเป็นรายได้ที่หน่วยงานได้รับจากการดำเนินงาน หรือเป็นการสมทบเงิน

เข้ากองทุน เป็นส่วน รวมทั้ง พิจารณาว่ารัฐค่าประกันหนึ่งของหน่วยงานอื่นหรือไม่ โดยยึดพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นหลักในการพิจารณา

๔. สถานะของบุคลากร :

พิจารณาว่า บุคลากรของหน่วยงานมีสถานะอย่างไร เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายใดหรือไม่ หรือเป็นลูกจ้างพนักงานที่ใช้สัญญาจ้างตามกฎหมายแรงงาน

๕. วิธีการและระบบกฎหมายที่ใช้ในการทำกิจกรรม :

พิจารณาถึง การดำเนินกิจกรรมหลักของหน่วยงานว่า หน่วยงานต้องใช้อำนาจรัฐบังคับฝ่ายเดียวเป็นหลักในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน หรือใช้รูปแบบของสัญญาารหว่างหน่วยงาน

๖. ความเป็นเจ้าของ และอำนาจในการบริหารจัดการ :

พิจารณาจาก ที่มาของการจัดตั้ง เงินทุนเพิ่มเติม สัดส่วนของรัฐในการถือหุ้น สามารถตัดสินใจในการบริหารจัดการ และการมีส่วนในการครอบงำกิจการ

๒.๓ ประเภทของหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

การจัดทำบริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐ รัฐจะจัดทำโดยใช้องค์ภายในกำกับของฝ่ายบริหารจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ ๔ ประเภทคือ

- ๒.๓.๑ ส่วนราชการ
- ๒.๓.๒ รัฐวิสาหกิจ
- ๒.๓.๓ องค์การมหาชน
- ๒.๓.๔ หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่

ซึ่งหน่วยงานแต่ละรูปแบบมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

๒.๓.๑ ส่วนราชการ

พหุคูณ

๑. เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการสาธารณะทางปกครอง(Administrative Public Service) ซึ่งเป็นภารกิจหลักของรัฐ เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันประเทศ การออกกฎระเบียบ อนุมัติอนุญาตตามกฎหมาย รวมทั้งงานนโยบายต่างๆ

๒. ให้บริการเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งกำไร

๓. ความสัมพันธ์กับรัฐ :

ก. พ. ร.

© Government of Thailand

- ๑) รัฐจัดตั้ง
- ๒) รัฐปกครองบังคับบัญชา
- ๓) ใช้งบประมาณแผ่นดิน
- ๔) ใช้อำนาจฝ่ายเดียวของรัฐเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรม
- ๕) บุคลากรมีสถานะเป็นข้าราชการ
- ๖) รัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในการกระทำของหน่วยงาน

๒.๓.๒ รัฐวิสาหกิจ

หลักการ

๑. เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม (Industrial and Commercial Public Services) ซึ่งผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการ ที่มีลักษณะเป็นการให้บริการสาธารณะ และงานสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ หรืองานของรัฐบางด้านที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ หรือการดำเนินกิจกรรมมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่รัฐมีจําเป็นต้องควบคุมและดำเนินการกับผู้เดียว หรือเป็นงานที่ภาคเอกชนยังไม่พร้อมที่จะลงทุนดำเนินการ หรือเป็นกิจการที่รัฐจําเป็นต้องแทรกแซงตลาดเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม หรือให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อให้งานให้บริการนั้นได้มาตรฐานทั้งในเรื่องคุณภาพ ปริมาณ ค่าใช้จ่าย และอื่นๆ

๒. มีวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหารายได้ ต้องสามารถแบ่งปันผลกำไรจากการดำเนินงานเชิงพาณิชย์ แต่หากมีความจําเป็นต้องรับเงินงบประมาณสนับสนุนเป็นครั้งคราวหรือบางส่วน ในกรณีนี้รัฐก็ควรจัดสรรงบประมาณได้ในรูปของเงินอุดหนุน ซึ่งควรจะแยกจากการเก็บค่าบริการตามปกติของรัฐวิสาหกิจอื่นๆ ให้ชัดเจน

๓. เป็นนิติบุคคล

๔. ความสัมพันธ์กับรัฐ

- ๑) รัฐจัดตั้ง
- ๒) ทุนเกินครึ่งเป็นของรัฐ
- ๓) รัฐมีอำนาจบริหารจัดการ (ผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง และการให้ใบอนุญาต)
- ๔) การลงทุนต้องขอความเห็นชอบจากรัฐและรายได้ต้องส่งคืนรัฐ
- ๕) บุคลากรมีสถานะเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ

๖) วิธีดำเนินการไม่ใช่ส่วนางฝ่ายเดียวเป็นหลัก แต่ใช้สัญญา ไม่ใช่กฎระเบียบของทางราชการในการบริหารการเงิน การบริหารงานและการบริหารบุคคล ยกเว้นรัฐวิสาหกิจที่ต้องใช้ส่วนางพิเศษของรัฐ เช่น เวบไซต์ มีคนล่า พาดสาย ต้องจัดตั้งโดยมีพระราชบัญญัติรองรับ)

การจัดประเภทของวิสาหกิจ ตามกฎหมายจัดตั้ง

- ๑) จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน เป็นต้น
- ๒) จัดตั้งโดยพระราชกำหนด เช่น บริษัททาสถาตรลงสินค้าเอ็ดดูเอส์ บริษัท บริหารสินทรัพย์กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด เป็นต้น
- ๓) จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เช่น องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย เป็นต้น
- ๔) จัดตั้งโดยประกาศคณะปฏิวัติ เช่น การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
- ๕) จัดตั้งโดยระเบียบ หรือข้อบังคับ เช่น โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง องค์การสุรา กรมสรรพสามิต โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น
- ๖) จัดตั้งโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด เช่น บริษัท ใหญ่การเดินแห่งประเทศไทย จำกัด บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

อนึ่ง ก.ร.บ.มีข้อสังเกตในกรณีรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยระเบียบ หรือข้อบังคับตามข้อ ๕) นั้น ควรที่จะได้มีการปรับปรุงวิธีการจัดตั้งใหม่ โดยควรจัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

๒.๓.๓ องค์การมหาชน

หลักการ

๑. เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Public Services) เช่น การศึกษา การวิจัย การฝึกอบรม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา การพัฒนาและถ่ายทอดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การบริการทางสาธารณสุขและการแพทย์ การสังคมสงเคราะห์ ชีวชนาการ สวนสัตว์ การอำนวยความสะดวกบริการแก่ประชาชน หรือการดำเนินการอันเป็นสาธารณะประโยชน์อื่นใด ซึ่งไม่เหมาะที่จะใช้วิธีการของราชการในการบริหาร

๒. ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร

๓. เป็นนิติบุคคล

๔. ความสัมพันธ์กับรัฐ

- ๑) รัฐจัดตั้ง
- ๒) ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ หรือสามารถเบ็ดเสร็จตัวเองได้
(ยกเว้นมหาวิทยาลัยตั้งองค์การดำเนินการตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง)
- ๓) รัฐมีอำนาจบริหารจัดการ (ผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง และการให้เงินโอนมา)
- ๔) การลงทุนส่งเสริมของความเห็นชอบจากรัฐ
- ๕) บุคลากรมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ๖) วิธีดำเนินการไม่ใช่อำนาจฝ่ายเดียวเป็นหลัก แต่ใช้สัญญา ไม่ใช่กฎระเบียบของทางราชการ (ยกเว้นกิจกรรมที่จัดไว้สำหรับฝ่ายเดียวด้วยฉกพระราชบัญญัติ รวมทั้ง กรณีจัดตั้งมหาวิทยาลัย)

การถือประเภทขององค์การมหาชน ตามกฎหมายจัดตั้ง

๑) องค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีจำนวนมีจำนวน ๒๑ แห่ง เช่น โรงพยาบาลราชวิถี สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ สำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เป็นต้น

๒) องค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ (หน่วยงานในกำกับ) เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข เป็นต้น

ถ้าพิจารณาจากลักษณะของหน่วยงานแล้วพบว่า หน่วยงานในกำกับที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะก็คือ องค์การมหาชน เพียงแต่เป็นรูปแบบหน่วยงานที่เกิดขึ้นก่อนองค์การมหาชน มีความแตกต่างจากองค์การมหาชนที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ ในสามข้อ คือ

(๑) การจัดตั้ง โดยหน่วยงานในกำกับจะจัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะของหน่วยงานแต่ละแห่ง ขณะที่องค์การมหาชนจัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งหน่วยงาน ตาม พ.ร.บ. องค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) การมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมากกว่าองค์การมหาชน แม้ว่าจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับจากรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเช่นเดียวกับองค์การมหาชน แต่อำนาจในการบริหารจัดการเป็นของคณะกรรมการ ไม่ได้ถูกกำกับโดยหลักเกณฑ์จากคณะรัฐมนตรี เช่น สามารถกำหนดค่าตอบแทนของผู้บริหาร เบื้องประชุมของคณะกรรมการบริหารและที่ปรึกษา ตลอดจนการกู้ยืมเงิน การลงทุน ทำได้โดยอาศัยอำนาจคณะกรรมการ ขณะที่องค์การมหาชนต้องยึดหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เป็นต้น

อย่างไรก็ดี คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๗ ให้นำหลักเกณฑ์การกำหนดอัตราเงินเสียและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้ดำเนินการองค์การมหาชน และหลักเกณฑ์การกำหนดเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษาและอนุกรรมการขององค์การมหาชน ไปใช้กับหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะซึ่งมีภารกิจในการให้บริการสาธารณะเช่นเดียวกับองค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ รวม ๘ แห่ง ซึ่งทำให้ลดความแตกต่างระหว่างองค์การมหาชนทั้งสองรูปแบบ

(๓) การจัดตั้งหน่วยงานในกำกับโดยกำหนดเป็นกฎหมายเฉพาะ สืบเนื่องจากลักษณะงานอื่นๆ ที่องค์การสามารถตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับฝ่ายเดียวต่อประชาชน หรือกำกับตรวจสอบ แต่กฎหมายขององค์การมหาชนไม่เปิดโอกาสให้ ตัวอย่างเช่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพ เป็นต้น

เพื่อลดภาระทางนิติบัญญัติ และการรักษามาตรฐานในการกำกับ ดูแลหน่วยงานของรัฐ ควรกำหนดเป็นหลักการว่า การจัดตั้งองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ รวมทั้งมหาวิทยาลัยจะเกิดขึ้นได้เฉพาะกรณีที่หน่วยงานอื่น จำเป็นต้องใช้สิทธิพิเศษหรือจำเป็นต้องใช้อำนาจรัฐฝ่ายเดียว (Unilateral Act) อันกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล หากไม่เข้าข่ายตามหลักการนี้ ก็ต้องจัดตั้งเป็นองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน

นอกจากนี้ เมื่อนำหลักการจัดประเภทหน่วยงานภาครัฐในรูปแบบรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชนไปทดสอบกับรัฐวิสาหกิจบางแห่งที่มีข้อถกเถียงว่าควรจัดเป็นรัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชนแล้ว พบว่า มีรัฐวิสาหกิจจำนวน ๑๖ แห่ง ที่ควรจัดเป็นองค์การมหาชน เนื่องจาก ประเภทของบริการสาธารณะที่ส่วนใหญ่เป็นบริการทางสังคมและวัฒนธรรม วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งที่ไม่พหุประโยชน์ และความสัมพันธ์กับรัฐที่ส่วนใหญ่ต้องใช้งบประมาณอุดหนุนจากรัฐเป็นหลัก

๒.๓.๔ หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่

นอกจากหน่วยงานของรัฐในรูปแบบ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชนแล้ว ยังมีองค์การของรัฐในรูปแบบอื่นๆ ที่มิได้ถูกจัดไว้ในรูปแบบข้างต้น ซึ่งสามารถสรุปลักษณะขององค์การเหล่านี้ได้ ดังนี้

๑) องค์การของรัฐที่เป็นอิสระ (Independent Administrative Organization)

หลักการ

เป็นหน่วยงานรูปแบบใหม่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลกิจกรรมของรัฐตามนโยบายสำคัญที่ต้องการความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด ปราศจากแทรกแซงจากอำนาจทางการเมือง เพื่อให้กลไกตลาดสามารถทำงานได้อย่างแท้จริง โดยไม่บิดเบือน ใช้ในการกำกับตลาดเงินและตลาดทุน ตัวอย่างเช่น International Trade Commission และธนาคารกลางของสหรัฐอเมริกา ตลาดหลักทรัพย์ องค์การควบคุมกำกับวิทยุโทรทัศน์ของฝรั่งเศส

สำหรับในประเทศไทยเป็นหน่วยงานจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติเฉพาะ เนื่องมาจากลักษณะงานที่ต้องการอำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับฝ่ายเดียวต่อประชาชน หรือกำกับตรวจสอบ มี

สถานะเป็นนิติบุคคล ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล มีผู้บริหารสูงสุดทำหน้าที่บริหารงานภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการ หน่วยงานผลต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา คณะกรรมการมีอำนาจในการกำหนดระเบียบข้อบังคับการบริหาร ในเรื่องการจัดส่วนงานภายในองค์การ การเงิน การบัญชี การพัสดุ บุคคล ฯลฯ ผู้ปฏิบัติงานมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ตัวอย่างเช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นต้น

๒) กองทุนที่เป็นนิติบุคคล : เครื่องมือทางเศรษฐกิจของรัฐ

หลักการ

กองทุนที่เป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นโดยตราเป็นพระราชบัญญัติ เนื่องจากต้องการอำนาจรัฐในการบังคับใช้โดยเด็ดขาดแก่เอกชนหรือประชาชน ในการสมทบเงินเข้ากองทุน ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนก็เพื่อเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจของรัฐ ในการดำเนินการสาธารณะแก่ประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ หรือเพื่อการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจเฉพาะด้าน การดำเนินงานของกองทุนจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และเงินสมทบจากกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ

รูปแบบหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบริหารกองทุน มี ๓ รูปแบบ คือ

- ๑) รัฐวิสาหกิจ เช่น กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน
- ๒) องค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติ เช่น กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- ๓) ส่วนราชการ เช่น กองทุนฉ้อฉลและน้ำคาลทหาร

หน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐจะเป็นเครื่องมือของรัฐแต่ไม่ใช่องค์กรของรัฐ

จากผลการศึกษาวิเคราะห์หน่วยงานที่รัฐใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำบริการสาธารณะตามข้อ ๒.๒ พบว่า มีหน่วยงานจำนวนหนึ่งที่ไม่เข้าตามหลักเกณฑ์การเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่ใช้อำนาจรัฐหรือเป็นเครื่องมือของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

- ๑. สภาวิชาชีพ
- ๒. สถาบันภายใต้มูลนิธิ ซึ่งอยู่ในกำกับหรือเป็นเครื่องมือของส่วนราชการ
- ๓. นิติบุคคลเฉพาะกิจ

“สภาวิชาชีพ” เป็นหน่วยงานที่มีใช้หน่วยงานของรัฐแต่ใช้อำนาจรัฐในการดำเนินการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเฉพาะ เพื่อจัดตั้งสภาวิชาชีพ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ การขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาต ส่งผิดใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต และรับรองวิทยฐานะของสถาบันที่ทำการสอน รับรองปริญญา ประกาศนียบัตรในวิชาชีพนั้นๆ มีการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐในสัดส่วนที่น้อยกว่ากรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิก รัฐมีบทบาทน้อยในการแต่งตั้งนายกสภา

และสาขาวิชาการ คณะกรรมการมีหน้าที่ในการบริหารกิจการของสภาวิชาชีพตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง การดำเนินงานของสภาใช้ระบบสัญญาของกฎหมายทั่วไป เฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจริยธรรมของ วิชาชีพเท่านั้นที่ใช้กฎหมายปกครอง มีรายได้ส่วนใหญ่มาจากการเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆ จากสมาชิก แต่อาจ ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ เจ้าหน้าที่ของสภามีข้าราชการ มีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของ สภาทุกระดับ ตัวอย่างเช่น แพทยสภา สภาการพยาบาล สภาเภสัชกรรม หินคแพทยสภา สภาทนายความ เป็นต้น

“สถาบันภายใต้มูลนิธิ ซึ่งอยู่ในกำกับหรือเป็นเคหะของมิชชั่นของส่วนราชการ” สถาบัน ภายใต้มูลนิธิ โดยส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อให้บริการสาธารณะทางพาณิชย์กรรมและ อุตสาหกรรม จะจัดตั้งโดยมูลนิธิของรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมเฉพาะ สาขาในระยะเริ่มแรก และมีอุตสาหกรรมสาขาอื่นๆ มีความเข้มแข็งแล้ว ภาคเอกชนจะรับภารกิจขึ้นไป ดำเนินการเอง

สถาบันเหล่านี้จะไม่มีสถานะภาพเป็นนิติบุคคล แต่จะจัดตั้งมูลนิธิขึ้นมารองรับ เป็นองค์การรองรับ ด้านการเงินและในการทำนิติกรรมต่างๆ ในฐานะที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โครงสร้างการบริหารงาน จะ บริหารงานโดยคณะกรรมการ หรือ คณะกรรมการบริหาร เป็นผู้กำหนดนโยบาย ตรวจสอบ ดูแล ติดตาม และ ประเมินผล คณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานแม่ต้นสังกัด ภาคเอกชน ผู้แทนจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ตามสัดส่วนที่เหมาะสม แยกการบริหารเป็น ๒ คณะกรรมการ คือ คณะกรรมการมูลนิธิ และคณะกรรมการบริหาร สถาบันจะมีการกำหนดกฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารงาน บุคคล การบริหารงบประมาณ และพัสดุ ที่แยกต่างไปจากกฎระเบียบของทางราชการ และรัฐวิสาหกิจ งบประมาณที่ใช้จ่ายในการดำเนินงานมาจากรายได้ในการดำเนินงาน และงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาล จัดสรรให้เป็นรายปีในหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป

ตัวอย่างของสถาบันภายใต้มูลนิธิ ได้แก่ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สถาบันส่งเสริม วิทยาศาสตร์ขนาดกลางและขนาดย่อม สถาบันเฉพาะด้าน ๗ แห่งภายใต้อุตสาหกรรมพัฒนามูลนิธิ สถาบันวิจัย นโยบายเศรษฐกิจการคลัง

“นิติบุคคลเฉพาะกิจ” (Special Purpose Vehicle – SPV) เป็นเครื่องมือพิเศษที่รัฐบาลไทย จัดตั้งขึ้นเพื่อระดมทุนจากภาคเอกชนสำหรับโครงการสำคัญของภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์ไม่ต้องการให้ เป็นที่สาธารณะ กิจกรรมของหน่วยงานจะมีลักษณะซื้อขายบริการเช่นเดียวกับรัฐวิสาหกิจและองค์การ มหาชน แต่ไม่ต้องการให้เป็นที่สาธารณะ จึงจัดตั้งเป็นนิติบุคคลเพื่อระดมทุนจากเอกชน

ความหมายของนิติบุคคลตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลง สินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติไว้ว่า “นิติบุคคลเฉพาะกิจ” หมายความว่า นิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ตามพระราชกำหนดนี้

SPV จัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดซึ่งเป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจภายใต้พระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะ กิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในปัจจุบันมีหน่วยงานที่ดำเนินกิจการแล้ว คือ

บริษัท ซีเอสอี แอสทีวี่ จำกัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อเป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจในการออกและเสนอขายหุ้นสิทธิบัตรประเภทหุ้นกู้ภายใต้โครงการแปลงสิทธิบัตรเป็นหลักทรัพย์ของโครงการศูนย์ราชการท่าพระธานี SPV ไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะประกอบธุรกิจอื่นใด

๓. สรุปความเป็นไปตามมติของบอร์ด

คณะกรรมการบอร์ดให้ความเห็นชอบ ในประเด็นเรื่องการจัดตั้งบริษัทประเภทหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

๑. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการเป็นหน่วยงานของรัฐ ตาม ๒.๒
๒. หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ออกเป็น ๔ ประเภท คือ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่ ตาม ๒.๓
๓. การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน ควรมีเกณฑ์การจัดตั้ง ดังนี้

๓.๑ การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจโดยทั่วไป ให้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เว้นแต่รัฐวิสาหกิจนั้น จำเป็นต้องใช้อำนาจรัฐ บังคับฝ่ายเดียวต่อประชาชนที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล เช่น การเวนคืนที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ จึงให้ตราเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะได้ หรือกรณีที่จะจัดตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัดก็ให้ดำเนินการจัดตั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายบริษัทมหาชนจำกัด

๓.๒ การจัดตั้งองค์การมหาชนโดยทั่วไป ให้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เว้นแต่องค์การมหาชนนั้น จำเป็นต้องใช้อำนาจรัฐฝ่ายเดียว (Unilateral Act) อันกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล กรณีการจัดตั้งกองทุนซึ่งยกเว้นกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายเงินคงคลัง หรือกรณีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งต้องประกาศปริญญาดังกล่าว จึงให้ตราเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะได้

**๔. ความเห็นเพิ่มเติมของ อ.ก.พ.ร. เฉพาะกิจเกี่ยวกับการกำหนดหลักการจัดและพิจารณา
โครงสร้างระบบราชการ**

เพื่อประโยชน์ในการจำแนกประเภทหน่วยงาน อ.ก.พ.ร.เฉพาะกิจฯ จึงเห็นควร
เพิ่มเติมชื่อแตกต่างระหว่างหน่วยบริการรูปแบบพิเศษกับรัฐวิสาหกิจไว้ ดังนี้

ชื่อแตกต่างของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (SDU) กับรัฐวิสาหกิจ

จะจัดตั้งเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษได้ในกรณีที่เป็นหน่วยให้บริการเชิงพาณิชย์กรรม
และอุตสาหกรรมหรือเชิงสังคมวัฒนธรรม ที่ให้บริการแก่หน่วยงานเจ้าสังกัดเป็นหลัก เมื่อมีกำลังการผลิต
(capacity) เพื่อจึงจะบริการให้แก่หน่วยงานภายนอกได้ แต่รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นนิติบุคคล เช่น
โรงงานไฟ โรงงานยาสูบ ผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการให้กับผู้อื่นที่มีใช้หน่วยงานเจ้าสังกัดเป็น
หลัก หลัก ดังนี้ หากจะจัดตั้งหน่วยงานเพื่อให้บริการภายนอกเป็นหลัก เช่น สถานีโทรทัศน์ที่
ให้บริการหาโฆษณาเป็นรายได้หลักต้องตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจ ไม่สามารถตั้งเป็น SDU ซึ่งแตกต่างกับ
TITV ที่เป็น SDU เพราะให้บริการหน่วยงานเจ้าสังกัด

ภาคผนวก ง หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 13 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2550

เรื่อง การชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ

ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑๓

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง การชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ

เรียน (เรียน กระทรวง ทบวง กรม)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๓๔๔๔
ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ เรื่อง การชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการ
จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ
๒. เอกสารการชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ
และการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มีการตราพระราชบัญญัติ

ด้วยคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ได้พิจารณาเห็น
เห็นชอบการชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ และการเสนอเรื่องต่อ
คณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มีการตราพระราชบัญญัติ ตามที่ สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ

สำนักงาน ก.พ.ร. จึงขอส่งมติคณะรัฐมนตรี และขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ
และการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มีการตราพระราชบัญญัติ ปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่
ส่งมาด้วย มาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

กลุ่มพัฒนาระบบโครงสร้างราชการ

โทร. ๐ ๒๓๔๖ ๙๙๔๐

โทรสาร ๐ ๒๓๔๖ ๙๙๑๐

สำเนา	สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑
รับที่	๐๘๖๔๗
วันที่	- ๕ ส.ค. 2550
เวลา	

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๓๕๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง การซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ

เรียน เลขาธิการ ก.พ.ร.

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/๑๐๖ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ตามที่ได้เสนอเรื่อง การซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้ง
หน่วยงานของรัฐ ไปเพื่อดำเนินการ นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ลงมติ
เห็นชอบการซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับ

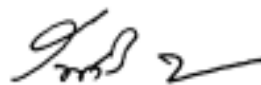
๑. ขั้นตอนการขอจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ และ

๒. การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มีการตราพระราชบัญญัติ

ทั้งนี้ ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางจิมศรี อารยะศิริ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๐๕ (๐๘๘๖/๐-๖)

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๕๘

www.cabinet.thai.gov.go.th

การชี้แจงความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ และการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มีการตราพระราชบัญญัติ

ที่มา

โดยที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักการและขั้นตอนการดำเนินการขอจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐรูปแบบอื่น เช่น องค์การมหาชนและหน่วยงานในกำกับของกระทรวงไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบได้พิจารณาทุกชั้นกรองความเหมาะสมของการขอจัดตั้งหน่วยงานก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เนื่องจากการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่จะมีผลกระทบต่อภาระงบประมาณของประเทศ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๑. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ได้พิจารณามติเห็นชอบในหลักการว่า “ไม่ควรมีข้อกำหนดในรายละเอียดให้มีการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ในการร่างกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับเรื่องหนึ่งเรื่องใด”

๒. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ได้พิจารณามติเห็นชอบกับขั้นตอนการจัดตั้งองค์การมหาชน ตามความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

๓. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ ได้พิจารณามติเห็นชอบกับขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ตามความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

๔. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๑ ได้พิจารณามติเห็นชอบกับการกำหนดประเภทขององค์การมหาชนที่ครอบคลุมองค์การมหาชน ๒ รูปแบบและเกณฑ์การจัดตั้งองค์การมหาชน ตามความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

นอกจากนี้ ตามระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๘ ได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรีไว้เป็นการเฉพาะ

ข้อเท็จจริง

โดยที่ ในปัจจุบัน มีความไม่เข้าใจเกี่ยวกับการขั้นตอนการขอจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ ทั้งที่เป็นส่วนราชการ และไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจขึ้น โดยมีร่างพระราชบัญญัติหลายฉบับที่เข้าสู่วาระการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งในสาระของกฎหมายนั้นๆ ได้มีการกำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐทั้งที่มีฐานะเป็นส่วนราชการ และไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจขึ้น และในการเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีมิได้ดำเนินการตามหลักการและขั้นตอนตาม

มติคณะรัฐมนตรีที่เคยมีมติไว้ รวมทั้งมิได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ ซึ่งทำให้เกิดผลมีการเพิ่มหน่วยงานของรัฐมากขึ้นในลักษณะของหน่วยงานที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติ ซึ่งจะมีผลผูกพันกับงบประมาณของประเทศในระยะยาว และทั้งมีลักษณะพิเศษในการขอใช้อำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ บุคลากร ที่แตกต่างจากระบบกลางที่ใช้ในการกำกับดูแล ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน ทั้งนี้ หากมีจำนวนหน่วยงานของรัฐประเภทนี้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากจะกระทบต่อระบบการบริหารราชการของประเทศ โดยเฉพาะระบบการเงินและระบบงบประมาณ นอกจากนี้ การเสนอร่างกฎหมายในลักษณะพระราชบัญญัติขึ้น โดยหลักแล้วควรจัดทำขึ้นเฉพาะกรณีที่ถูกกฎหมายนั้นมีผลกระทบต่อการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรี โดยเฉพาะในการขอจัดตั้งหน่วยงานของรัฐทั้งที่เป็นส่วนราชการและไม่เป็นส่วนราชการ คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ได้พิจารณามติเห็นชอบเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ดังนี้

ขั้นตอนการขอจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ

๑. กรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการ

๑) ในการร่างกฎหมายเพื่อใช้บังคับในเรื่องใดก็ตามไม่ควรมิชื่อกำหนดในรายละเอียดให้มีการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ (ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งกรมหรือสำนัก/กอง)

๒) หากจะมีการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ ให้ส่วนราชการดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับกรม ให้กระทรวงดำเนินการขอจัดตั้งส่วนราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม หรือพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ ให้นำเรื่องการขอจัดตั้งส่วนราชการเสนอคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง และ ก.พ.ร. พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี (ปรากฏขั้นตอนตามเอกสารหมายเลข ๑)

(๒) กรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม จะต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ (ปรากฏขั้นตอนตามเอกสารหมายเลข ๒)

(๓) เพื่อประโยชน์ในการกีดกันการขอความเหมาะสมของการจัดตั้งส่วนราชการ ให้กระทรวงที่ประสงค์จะขอจัดตั้งส่วนราชการ จัดทำรายละเอียดประกอบการศึกษาตามแนบคำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้งส่วนราชการ (ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๓)

๒. กรณีการขอจัดตั้งองค์การมหาชน

๑) ในการร่างกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ตามไม่ควรมิชื่อกำหนดในรายละเอียดให้มีการจัดตั้งองค์การมหาชนทั้งสองประเภท คือ (๑) องค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒) องค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะหรือที่เรียกว่าหน่วยงานในกำกับของกระทรวงขึ้นใหม่

๒) การจัดตั้งองค์การมหาชนโดยทั่วไป ให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ คือ ให้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เว้นแต่องค์การมหาชนนั้น จำเป็นต้องใช้อำนาจรัฐฝ่ายเดียว (Unilateral Act) อันกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล กรณีการจัดตั้งกองทุนซึ่งออกเวียนกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายเงินคงคลัง หรือกรณีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งต้องประกาศปริญญามัธย จึงให้ตราเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะได้

๓) ให้กระทรวงที่ประสงค์จะจัดตั้งองค์การมหาชนดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ โดยให้จัดทำคำชี้แจงประกอบคำขอส่งไปยังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อนำเสนอ ก.พ.ร. พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี (ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๕)

การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มีการตราพระราชบัญญัติ

โดยที่ในปัจจุบันมีร่างพระราชบัญญัติหลายฉบับที่เข้าสู่วาระการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการกำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐทั้งที่มีฐานะเป็นส่วนราชการ และไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเป็นจำนวนมาก โดยสาระสำคัญในการตราเป็นพระราชบัญญัติจะมีวัตถุประสงค์อยู่ ๒ ประการ คือ ประการแรก เป็นการกำหนดของอำนาจให้แก่หน่วยงานตนเอง และประการที่สองต้องการให้หน่วยงานที่ตั้งขึ้นนั้นคงอยู่ตลอดไป ไม่สามารถยุบเลิกได้ และหากจะยุบเลิกก็จะต้องไปดำเนินการยกเลิกกฎหมายฉบับนั้นๆ ก่อน ซึ่งในทางปฏิบัติก็จะกระทำได้ยาก ประกอบกันโดยที่คณะรัฐมนตรีได้พิจารณามติเห็นชอบกับระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๘ แล้ว ซึ่งได้กำหนดแนวทางเกี่ยวพันการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มีการตราพระราชบัญญัติขึ้นว่า นอกจากจะต้องดำเนินการตามการเสนอเรื่องทั่วไปแล้ว หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) จัดทำคำชี้แจงตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ
- (๒) จัดทำสรุปสาระสำคัญของหนังสือในร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) จัดทำตารางเปรียบเทียบในกรณีแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงพระราชบัญญัติที่มีอยู่แล้ว

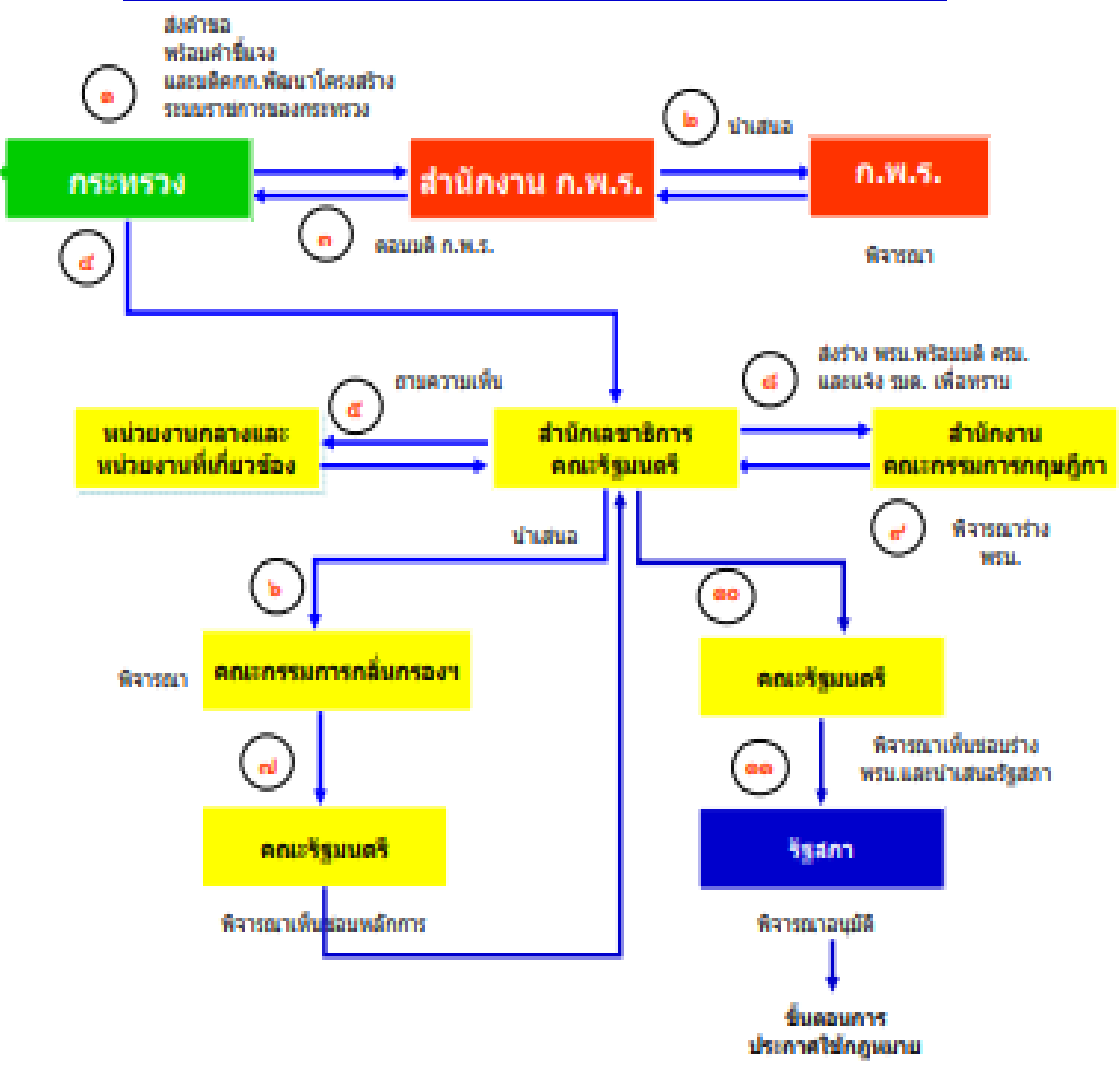
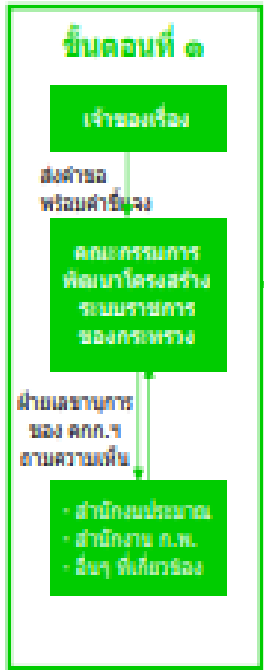
ซึ่งหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติได้กำหนดเป็นประเด็นใหญ่ๆ ๑๐ ประเด็น (ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๕)

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ได้พิจารณามติเห็นชอบเกี่ยวกับการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มีการตราพระราชบัญญัติ ตามที่ สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ดังนี้

๑. ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการตรวจสอบเหตุผลความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติของส่วนราชการตามประเด็น (check list) ทั้ง ๑๐ ประเด็นอย่างเคร่งครัด และหากพบว่าส่วนราชการใดไม่ได้ดำเนินการครบประเด็น (check list) ทั้ง ๑๐ ประเด็นดังกล่าวแล้ว ก็ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นๆ คืนไปยังส่วนราชการทันที

๒. ในการตรวจร่างพระราชบัญญัติของคณะกรรมการกฤษฎีกาขึ้น ให้กรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจสอบเหตุผลความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติตาม ๑๑ ประเด็นดังกล่าวก่อน หากเห็นว่าส่วนราชการไม่ได้ดำเนินการครบประเด็น (check list) แล้ว ก็ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นกลับคืนมาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการดำเนินการครบประเด็น (check list) ทั้ง ๑๑ ประเด็นก่อน

ขั้นตอนการเสนอขอจัดตั้งส่วนราชการระดับกรม และร่างแก้ไข พ.ร.บ. ปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม

๑

ส่งคำขอ
พร้อมคำชี้แจง
และมติศก.ก.พัฒนาโครงสร้าง
ระบบราชการของกระทรวง

๒

นำเสนอ

๓

ลงมติ ก.พ.ร.

พิจารณา

๔

ตามความเห็น

๕

ส่งร่าง พรบ.พร้อมมติ คม.
และแจ้ง ขต. เพื่อทราบ

นำเสนอ

๖

พิจารณาร่าง
พรบ.

พิจารณา

๗

คณะรัฐมนตรี

๘

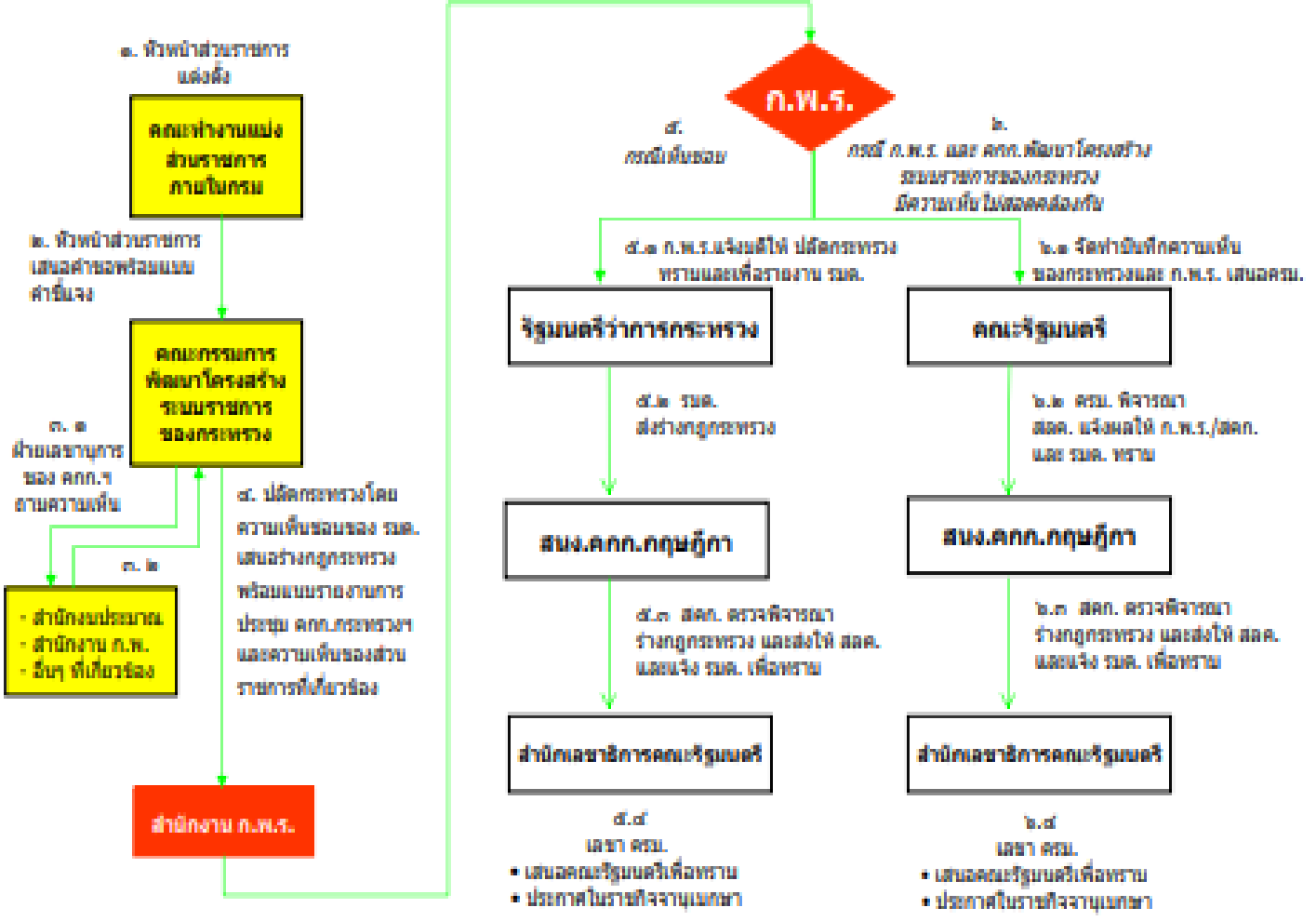
พิจารณาเห็นชอบร่าง
พรบ.และนำเสนอรัฐสภา

พิจารณาเห็นชอบหลักการ

พิจารณาอนุมัติ

ขั้นตอนการ
ประกาศใช้กฎหมาย

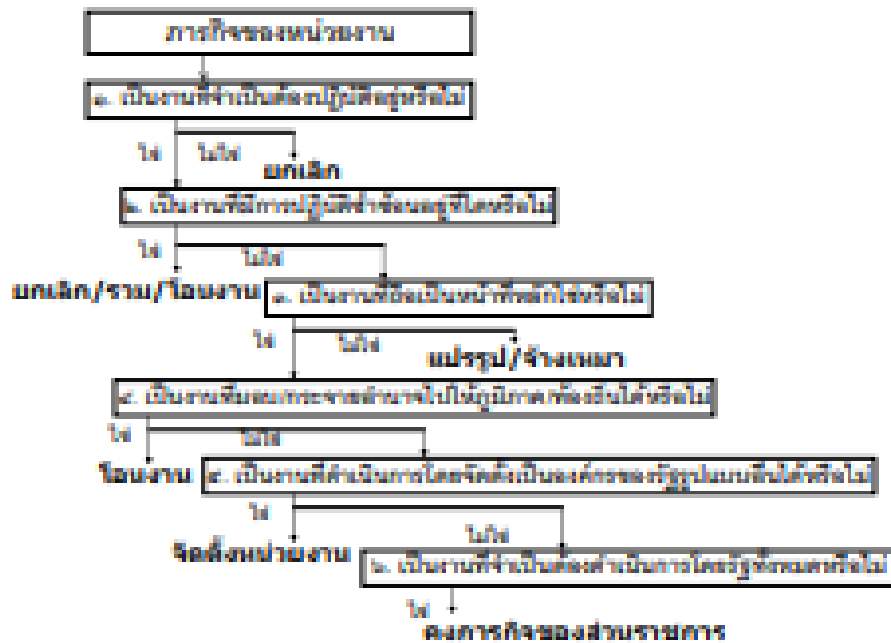
ขั้นตอนการเสนอร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการภายในกรม ว ๓๘/๒๕๕๙

รายการสำเนาประกอบคำขอจัดตั้งส่วนราชการ

๓. การวิเคราะห์ภารกิจ

ส่วนราชการจะต้องลงคำตามเกี่ยวกับวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานที่จะขอจัดตั้งหรือขยายหน่วยงาน เพื่อวิเคราะห์ว่าภารกิจนั้นจำเป็นต้องดำเนินการโดยส่วนราชการ ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนของคำตามได้ตามแผนภาพ ดังนี้

ทั้งนี้ ต้องอธิบายเหตุผลประกอบคำตามแต่ละข้อให้ชัดเจน

๔. เหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้ง

ให้ระบุเหตุผลความจำเป็นของงานที่จะจัดตั้งเป็นส่วนราชการให้ชัดเจน ได้แก่

๔.๑ เมื่อจัดตั้งขึ้นแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ของชาติในด้านใด

๔.๒ เหตุผลที่แสดงว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารราชการ สามารถแก้ไขปัญหาระยะสั้นหรือระยะยาวในการดำเนินงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และ/หรือสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้หรือไม่ และประชาชนจะได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างไร

๔.๓ ขีดความสามารถที่จำเป็นต้องปรับปรุงส่วนราชการ (เฉพาะกรณีส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม)

๔.๓.๑ หน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงไป โดยขีดความสามารถเดิมถือว่างานเพิ่มขึ้นอย่างไร หรือลักษณะงานเปลี่ยนแปลงไปประการใด

๒.๓.๒ มีการเปลี่ยนแปลงระบบ หรือวิธีการทำงาน เฉพาะหน่วยงานหรือในภาพรวมของกรม

๒.๓.๓ ปัญหาการดำเนินงาน หรือการบริหารงานของกรม สืบเนื่องมาจากโครงสร้างส่วนราชการเดิมไม่เหมาะสม

ค. ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ

ให้ระบุ

๓.๑ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการระดับกรม

๓.๑.๑ วัตถุประสงค์

๓.๑.๒ หน้าที่และความรับผิดชอบ

๓.๒ การแบ่งส่วนราชการ (เฉพาะกรณีส่วนราชการระดับสำนัก/กรม)

๓.๒.๑ ให้แสดงแผนภูมิการแบ่งส่วนราชการในปัจจุบัน

๓.๒.๒ ให้แสดงการเปรียบเทียบการแบ่งส่วนราชการที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่ขอปรับปรุงใหม่ โดยให้จัดทำเป็นตารางเปรียบเทียบ ทั้งนี้ ให้ระบุด้วยว่าการปรับปรุงอย่างไร (ตามเอกสารแนบหมายเลข ๑)

๓.๓ หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการ

๓.๓.๑ ให้ชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการในปัจจุบัน

๓.๓.๒ สำหรับส่วนราชการที่ขอปรับปรุง ให้ชี้แจงหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่ขอปรับปรุงเปรียบเทียบกับหน้าที่ความรับผิดชอบในปัจจุบัน (ตามเอกสารแนบหมายเลข ๒)

๔. นโยบาย แผนงานสำคัญของรัฐบาลที่ส่วนราชการต้องรับผิดชอบ

ให้แสดงถึงนโยบายและแผนงานสำคัญของรัฐบาลและตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนบริหารราชการแผ่นดินเฉพาะที่ส่วนราชการนั้นรับผิดชอบ โดยแสดงความเชื่อมโยงกับแผนระดับชาติ และแผนระดับกระทรวง และระดับกรม

๕. ปริมาณงาน

ให้แสดงว่างานสำคัญ ที่มีอยู่ในปัจจุบันได้แก่งานอะไรบ้าง มีปริมาณงานมากน้อยเพียงใด โดยให้แสดงสถิติปริมาณงานมีผลหลัง ๓ ปี สำหรับงานใหม่ให้แสดงว่าได้ลงมือดำเนินการอะไรไปบ้างแล้วอย่างไร หรือไม่ และให้แสดงประมาณการปริมาณงานล่วงหน้า ๓ ปี ตามงานที่จะตั้งมี หรือเป้าหมายของงานตามแผน (ตามเอกสารแนบหมายเลข ๓)

๖. ค่าใช้จ่าย

ให้แสดงรายละเอียดของงบประมาณค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน (ถ้ามี) และประมาณการค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณถัดไป (๓ ปีข้างหน้า) เฉพาะส่วนราชการที่ขอปรับปรุง โดยจำแนกรายละเอียด

งบประมาณตามงบรายจ่าย ได้แก่ งบบุคลากร งบสำนักงาน งบลงทุน งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น (ตามเอกสารแนบหมายเลข ๔)

๗. มาตรการส่งเสริมอาชีพ

๗.๑ ให้สรุปกรอบมาตรการส่งเสริมอาชีพที่มีอยู่ในปัจจุบัน

๗.๒ ให้แสดงแผนภูมิมาตรการส่งเสริมอาชีพของ/สำนักที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการ โดยให้แสดงถึงมาตรการส่งเสริมอาชีพในปัจจุบัน และมาตรการส่งเสริมอาชีพใหม่ (เฉพาะกรณีส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม)

๘. ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ

ให้เสนอร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำหรับกรณีส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรมให้เสนอร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ พร้อมเหตุผลในการปรับปรุงกฎกระทรวง

๙. คำชี้แจงอื่นๆ (ถ้ามี)

อาจระบุรายละเอียดอื่นๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณา หรือที่เป็นประเด็นสำคัญที่นอกเหนือจากที่ระบุข้างต้น

ตารางเปรียบเทียบการแบ่งส่วนราชการที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่ขอปรับปรุงใหม่

การแบ่งส่วนราชการในปัจจุบัน	การแบ่งส่วนราชการที่ขอปรับปรุงใหม่	หมายเหตุ
กรม ก. ราชการบริหารส่วนกลาง (๑) (๒) (๓) (๔) ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค (๑)	กรม ก. ราชการบริหารส่วนกลาง (๑) (๒) (๓) (๔) ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค (๑)	(ตัวอย่าง) เป็นการขอปรับปรุงชื่อส่วนราชการใหม่ เป็นการแยกงาน..... ของกอง.....(และกอง)..... มาจัดตั้งเป็นส่วนราชการใหม่

รายการเปรียบเทียบหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการ

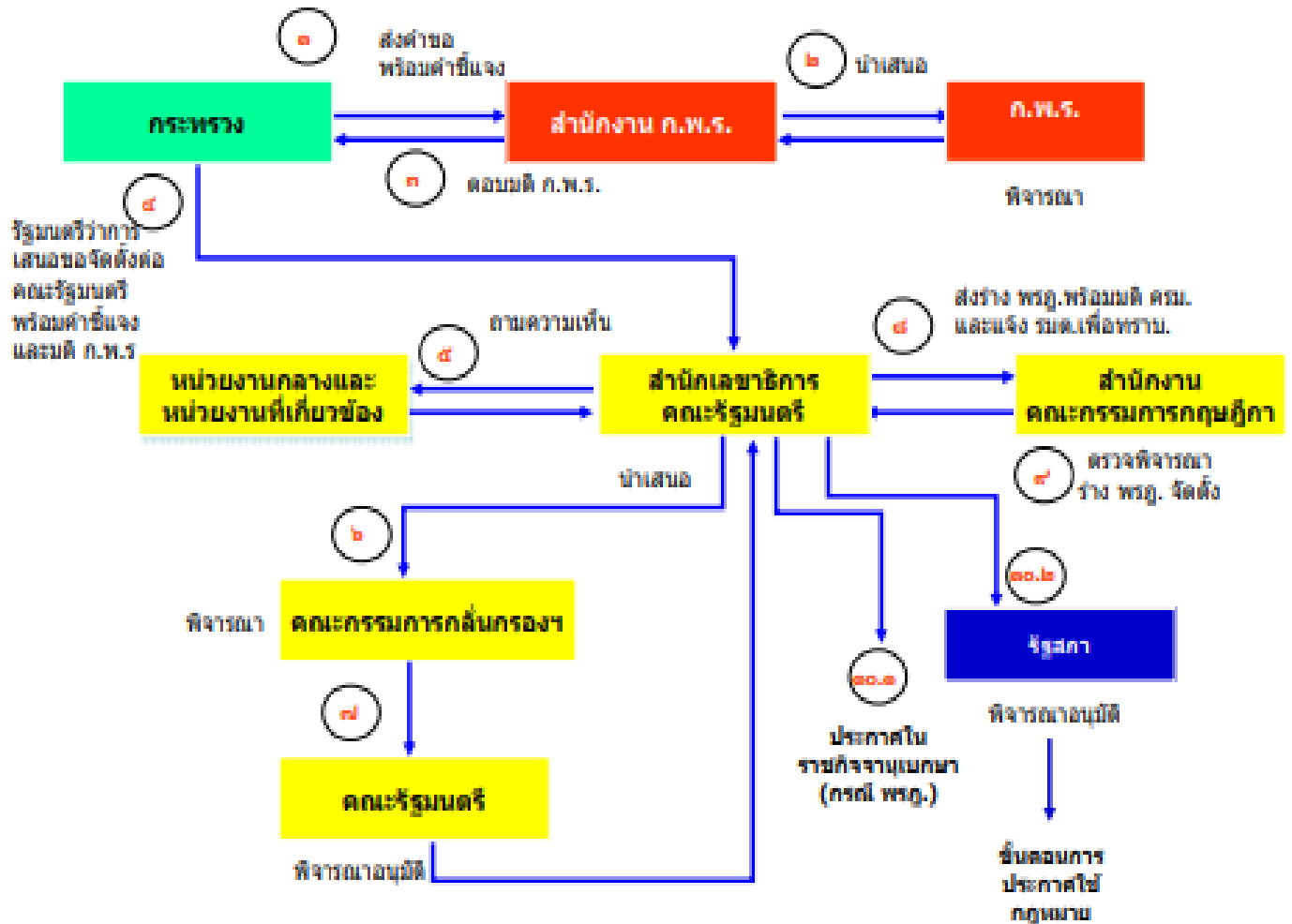
ก่อนปรับปรุง	ปรับปรุงหรือจัดใหม่แล้ว	หมายเหตุ
<p>ในช่องหมายเหตุ ให้แสดงว่าเป็นส่วนที่มีอยู่เดิม หรือปรับปรุงเปลี่ยนชื่อใหม่ หรือตั้งขึ้นใหม่</p>		

กรอบค่าใช้จ่ายส่วนหน้า

แหล่งเงิน	งบประมาณปัจจุบัน	ประมาณการรายจ่ายส่วนหน้า		
	ปี...	ปี...	ปี...	ปี...
รวมทั้งสิ้น				
เงินงบประมาณ				
- งบอุดหนุน				
- งบดำเนินงาน				
- งบลงทุน				
- งบเงินอุดหนุน				
- งบรายจ่ายอื่น				
เงินนอกงบประมาณ				

ขั้นตอนในการขอจัดตั้งองค์การมหาชนทั้ง ๒ ประเภท ว ๑๕/๒๕๔๙

เอกสารหมายเลข ๔

**หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบ
ความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ**

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

- ๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจนั้นคืออะไร
- ๑.๒ มีความจำเป็นต้องทำภารกิจนั้นหรือไม่
- ๑.๓ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด
- ๑.๔ มาตรการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร
- ๑.๕ มีทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกันหรือไม่
- ๑.๖ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้หรือไม่

๒. ใครควรเป็นผู้ทำภารกิจ

- ๒.๑ รัฐควรทำเองหรือควรให้ภาคเอกชนเป็นผู้ทำ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการคุ้มครองประชาชน ประสิทธิภาพ ต้นทุนและความคั่งงอตัว
- ๒.๒ ถ้ารัฐควรทำ รัฐบาลควรเป็นผู้ทำหรือควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ทำ

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

- ๓.๑ ในการทำภารกิจนั้นจำเป็นต้องมีกฎหมายออกมาบังคับหรือไม่ ถ้าไม่ตรากฎหมายจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานอย่างไร
- ๓.๒ ถ้าจำเป็นต้องมีกฎหมาย กฎหมายนั้นควรเป็นกฎหมายระดับชาติหรือกฎหมายระดับท้องถิ่น
- ๓.๓ ถ้าควรเป็นกฎหมายระดับชาติจำเป็นต้องใช้บังคับหรือร่วมกับบทลงโทษที่ราชอาณาจักร หรือควรปล่อยให้เป็นที่ลงที่โทษที่ไม่บังคับหรือเพียงบางที่ลงที่โทษที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ และจะกำหนดความลงกฎหมายไว้ด้วยได้หรือไม่
- ๓.๔ กฎหมายที่จะตราขึ้นควรใช้ระบบควบคุม ระบบกำกับหรือระบบส่งเสริม
- ๓.๕ สภาพบังคับของกฎหมายควรกำหนดเป็นโทษทางอาญาหรือมาตรการบังคับทางปกครอง

๔. ความเข้าใจของกฎหมาย

๔.๑ ในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันนี้มีกฎหมายอื่นบัญญัติไว้แล้วหรือไม่ หากจะมีสมควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงภารกิจที่จะทำหรือสมควรมีกฎหมายขึ้นใหม่

๔.๒ ถ้าสมควรมีกฎหมายขึ้นใหม่จะดำเนินการอย่างไรกับกฎหมายที่มีอยู่แล้ว สมควรยกเลิก ปรับปรุง หรือแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้สอดคล้องกันหรือไม่

๕. การต่อบุคคลและความคุ้มค่า

๕.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นได้สร้างภาระหน้าที่ใดให้เกิดขึ้นแก่บุคคลบ้าง

๕.๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

๕.๓ การจำกัดนั้นได้จำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่

๕.๔ ประชาชนและสังคมส่วนรวมจะได้ประโยชน์อะไรบ้าง

๕.๕ บทบัญญัติในกฎหมายนั้นอยู่ในวิสัยที่จะปฏิบัติได้โดยไม่เกิดความยุ่งยากหรือภาระหน้าที่เกินสมควรหรือไม่

๕.๖ เมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนและการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่จะได้รับแล้วจะคุ้มค่าหรือไม่

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ รัฐมีความพร้อมในด้านกำลังคน กำลังเงิน ความรู้ ที่จะบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับประสิทธิภาพหรือไม่

๖.๒ มีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ผู้ที่จะต้องถูกกฎหมายบังคับมีความเข้าใจ มีความพร้อมและปฏิบัติตามกฎหมายฉบับสมบูรณ์พร้อมใจ

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติภารกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ ถ้ามีสมควรยุบหน่วยงานขึ้นหรือควรปรับเปลี่ยนแปลงอย่างไรหรือไม่

๘. วิธีการทำงานและการตรวจสอบ

๘.๑ ในการกำหนดวิธีการทำงานได้กำหนดให้สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

๘.๒ มีระบบการตรวจสอบและรายงานอำนาจ และกระบวนการที่ทำให้เกิดความรวดเร็ว ไม่ซ้ำซ้อน และมีประสิทธิภาพอย่างไรบ้าง

๙. ส่วนมากในการตรวจบัญชีผู้ดี

๙.๑ ได้กำหนดกรอบหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานมิให้มีการตรวจบัญชีผู้ดีที่เป็น การขยายอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรไว้เพียงใดหรือไม่

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

๑๐.๑ ในการร่างกฎหมายได้เปิดโอกาสให้เครือข่ายทุกฝ่ายแสดงความ คิดเห็นแล้วหรือไม่

๑๐.๒ ชื่อสื่อมวลชนของผู้เกี่ยวข้องมีประการใด

ภาคผนวก จ หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร 1200/ว 1 ลงวันที่ 4 มกราคม 2553

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑

สำนักงาน ก.พ.ร.

ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๔ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน (เรียน กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๒๐๐๓๖
ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภท
หน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

๒. การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

ด้วยคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ได้พิจารณาเรื่องการ
ปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารแล้ว ลงมติเห็นชอบกับ
หลักการตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอและให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับความเห็นของกระทรวงการคลัง
กระทรวงคมนาคม สำนักงบประมาณ และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพิจารณาด้วย ปรากฏ
ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ในการประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕
ธันวาคม ๒๕๕๒ ได้พิจารณาปรับปรุงถ้อยคำตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีแล้ว โดยให้รวม
เนื้อหาเกี่ยวกับการหลักการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐไว้ด้วย ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

สำนักงาน ก.พ.ร. จึงขอส่งมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนก
ประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร มาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

ภารกิจการพัฒนาองค์การมหาชน

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๕๐

โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๑๐

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๖/๒๕๐๐๓๖

สำนักงาน ก.พ.ร.
วันที่ (รวม) ๐๒๒๗
วันที่ ๑๑ ต.ค. ๒๕๕๒
เวลา

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการ ก.พ.ร.

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/๐๐๑๐๑ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๐๖.๓/๑๔๔๔๔ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒
 ๒. สำเนาหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๒๒๑/๗๕๗๔ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๒
 ๓. สำเนาหนังสือกระทรวงคมนาคม ด่วนที่สุด ที่ คค (ปคร) ๐๒๐๐.๑/๒๖๔ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๒
 ๔. สำเนาหนังสือกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด่วนที่สุด ที่ วท (ปคร) ๐๒๑๑/๕๒๐๗๑๑๐ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒
 ๕. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๑๖/๕๕๑๕ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๒
 ๖. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร ๐๗๑๔/๐๑๑ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๒

ตามที่ได้อเสนอเรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

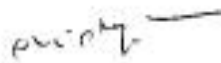
กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณได้อเสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

/คณะรัฐมนตรี...

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ลงมติเห็นชอบหลักการ
ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ และให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับความเห็นและข้อสังเกตของกระทรวงการคลัง
กระทรวงคมนาคม สำนักงานประมาณ และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพิจารณาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี
ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้าย
ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชัย วิทวัสการเวช)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔

www.cabinet.thaigov.go.th

๘๘-๕๒ อัญชี่

บัญชีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แจ้งเรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงาน
ของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร ให้ทราบ ดังนี้

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๕. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๗. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๘. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0406.3/ 18494

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

19 ตุลาคม 2552

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการ

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการฯ ส่วนที่ ๑๕๐๖/ว(ล) 17329 ลงวันที่ 24 กันยายน 2552

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการข้าราชการฯ เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร ซึ่งเสนอโดยสำนักงาน ก.พ.ร. นั้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐดังกล่าว เป็นการจัดรูปแบบของหน่วยงานให้มีความชัดเจน เหมาะสม และสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจของหน่วยงาน ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงเห็นสมควรเห็นชอบในหลักการตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ โดยมีข้อสังเกตในกรณีรัฐวิสาหกิจที่อยู่ในเกณฑ์ที่อาจปรับสถานภาพเป็นองค์การมหาชนต่อไป จำนวน 10 แห่ง นั้น เนื่องจากรัฐวิสาหกิจเหล่านี้มีกฎหมายจัดตั้งเป็นการเฉพาะตามสถานะในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน และปัจจุบันมีระบบการกำกับดูแลที่ชัดเจน โดยเฉพาะระบบประเมินผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นประจำทุกปี หากต้องปรับสถานภาพเป็นองค์การมหาชน อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานของวิสาหกิจในหลายด้าน ตลอดจนสภาพการทำงานของบุคลากรในองค์กร รวมทั้งการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายต่างๆ เช่น พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือ

/ดำเนินการ...

ดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 เป็นต้น ดังนั้น จึงเห็นสมควรที่จะคงสถานภาพหน่วยงานเหล่านี้
เป็นรัฐวิสาหกิจเช่นเดิม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอดังกล่าวให้รัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกรณ์ จาติกวณิช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สำนักกฎหมาย

กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบด้านการเบิกจ่าย

โทร. 0-2273-9549

สำเนาถูกต้อง

(นางสิริจรีย์ สุขใจเพชร)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

ด่วนที่สุด

ที่ กษ 0221/ ๗๑๙๘

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

14 ตุลาคม 2552

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว(อ)17329 ลงวันที่ 24 กันยายน 2552

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอความเห็นในเรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี ภายในวันที่ 8 ตุลาคม 2552 ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาแล้วเห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเฉพาะกิจ เกี่ยวกับการกำหนดหลักการจัดและพัฒนาโครงสร้างระบบราชการด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำเนาถูกต้อง

(นางจิตฺติญา จิตฺติญา)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักพัฒนาระบบบริหาร

โทร./โทรสาร 0 2280 5113 , 0 2281

ฉันทที่สุด

ที่ ศค (ปร) 0200.1/ 268

กระทรวงพาณิชย์

ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10100

๘ ตุลาคม 2552

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ฉันทที่สุดที่ นร 0506/ว(ล)17329 ลงวันที่ 24 กันยายน 2552

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่องการปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารตามที่ สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้ว เห็นด้วยกับการปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารตามที่ สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ

อนึ่ง ในส่วนของตารางแสดงรายชื่อหน่วยงานของรัฐประเภทส่วนราชการซึ่งมีฐานะเป็นกรมเทียบเท่ากรม กระทรวงคมนาคมขอเรียนข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อทราบว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2552 อนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ "กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี" เป็น "กรมเจ้าท่า" พ.ศ. และร่างพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ "กรมการขนส่งทางอากาศ" เป็น "กรมการบินพลเรือน" พ.ศ. จำนวน 2 ฉบับ ตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ และขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการนำเสนอเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย

/จึงเรียนมา ...

ด่วนที่สุด

ที่ วท (ปคร) 0211/52๐711๐

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ถนนพระรามที่ ๖ เขตราชเทวี กทม. 10400

๑๐ ตุลาคม 2552

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว(ล)17329 ลงวันที่ 24 กันยายน 2552

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือถึงกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อขอให้พิจารณาเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร นั้น

กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ พิจารณาแล้ว เห็นชอบในหลักการการปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ และเห็นด้วยกับบันทึกความเห็น ก.พ.ร. ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2 ของหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1200/00101 ลงวันที่ 22 กันยายน 2552 ในหน้า 4-5 ที่ระบุว่า การแปรสภาพรัฐวิสาหกิจ 10 แห่ง เป็นองค์การมหาชนนั้น ต้องขึ้นอยู่กับความสมัครใจของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง เพื่อให้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบและรอบด้านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(คุณหญิงกัญญา โสภณพนิช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

โทร. 0 2354 4466 ต่อ 371

โทรสาร 0 2640 9617

ส.น.น.ก.ต.อ.

(นายวิฑูรย์ นิจวงศ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนระดับเอกอภิวุฒิ

ที่ นร 1116/ 4515

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ 10100

๕ ตุลาคม 2552

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ส่วนที่ ๕๓๓ ที่ นร 0506/ว(ล) 17329 ลงวันที่ 24 กันยายน 2552

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอความเห็นเรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

สำนักงานฯ ได้พิจารณาแล้ว โคร้ขอเรียนว่า

1. สำนักงานฯ ได้เคยจัดทำความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอของสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อประกอบการพิจารณาของ ครม. ไปแล้ว และนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้สำนักงาน ก.พ.ร. นำข้อเสนอกลับไปพิจารณาในรายละเอียดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนนำเสนอให้ ครม. พิจารณารอบใหม่ ซึ่งสำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดประชุมเพื่อปรับปรุงข้อเสนอใหม่ โดยได้นำประเด็นความเห็นจากหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งของสำนักงานฯ ไปปรับแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว

2. สำนักงานฯ จึงเห็นด้วยกับข้อเสนอของสำนักงาน ก.พ.ร. ในการปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร เพื่อให้มีความถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจของหน่วยงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำความเห็นของสำนักงานฯ เสนอคณะกรรมการ เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
โทร. 0-2280-4085 ต่อ 3703
โทรสาร 0-2282-1485

สำเนาถูกต้อง

(นางอัญชณี ฐิติวงศ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนอาวุโส

ที่ นร 0718/ 011

สำนักงานประมาณ
ถนนพระรามที่ 6 กทม.10400

7 ตุลาคม 2552

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ในกำกับของฝ่ายบริหาร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว (ท) 17329
ลงวันที่ 24 กันยายน 2552

ตามที่ สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้สำนักงานประมาณเสนอความเห็น
ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณีสำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ เรื่องการปรับปรุงหลักการ
จำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ในกำกับของฝ่ายบริหาร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานประมาณพิจารณาแล้ว เห็นเป็นการสมควรที่คณะรัฐมนตรีจะเห็นชอบ
ในหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ในกำกับของฝ่ายบริหาร ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ
และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เนื่องจากเป็น
การปรับปรุงที่ทำให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ในการดำเนินการของส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับในกรณีที่เสนอให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นผู้พิจารณาเสนอ
ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี ในการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นใหม่ และแจ้งให้
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ นั้น สมควรที่สำนักงาน ก.พ.ร. จะขอความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
และนำเสนอคณะรัฐมนตรีในคราวเดียวกัน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของ
คณะรัฐมนตรี ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสิริรัตน์ ศรีรุ่ง)

ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ

ตำแหน่งที่ต้อง

(นางสาวสิริรัตน์ ศรีรุ่ง)

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดยกรมการคลัง

สำนักพัฒนาระบบงบประมาณและการจัดการ

โทร. 0 2273 9027-8 ต่อ 1727

โทรสาร 0 2273 9523

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ qbd @ bbmail.bb.go.th

เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

๑. ที่มา

๑.๑ คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ ได้พิจารณาเรื่องหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐแล้ว มีมติเห็นชอบตามมติ ก.พ.ร. ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๐ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เรื่องหลักเกณฑ์การจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ และ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดทำหนังสือเวียนแจ้งมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับ "หลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ" เพื่อให้ส่วนราชการทราบและถือปฏิบัติแล้ว ปรากฏตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ เรื่องหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ

๑.๒ โดยที่ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก ทั้งในรูปแบบหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ประกอบกับมีข้อหารือจากหน่วยงานต่าง ๆ มาถึงสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อให้พิจารณาจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ ตามหลักการดังกล่าวข้างต้น สำนักงาน ก.พ.ร. จึงได้ปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐดังกล่าว พร้อมทั้งจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นใหม่และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว นำเสนอต่อ อ.ก.พ.ร. เฉพาะกิจเกี่ยวกับการกำหนดหลักการจัดและพัฒนาโครงสร้างระบบราชการ ก.พ.ร. และคณะรัฐมนตรี

๑.๓ คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ได้พิจารณาเรื่องการปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารแล้ว ลงมติเห็นชอบหลักการตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอและให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม สำนักงานปรมาณู และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพิจารณาดำเนินการ

๑.๔ อ.ก.พ.ร. เฉพาะกิจเกี่ยวกับการกำหนดหลักการจัดและพัฒนาโครงสร้างระบบราชการ ในการประชุม ครั้งที่ ๖/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ในการประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ ได้พิจารณาปรับปรุงถ้อยคำตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีแล้ว และเห็นชอบให้สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดทำหนังสือเวียนแจ้งมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับ "การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร" เพื่อให้ส่วนราชการทราบและถือปฏิบัติ โดยให้รวมเนื้อหาเกี่ยวกับการหลักการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐไว้ด้วย

๒. ประเด็นเสนอคณะรัฐมนตรี

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณามีมติให้ความเห็นชอบ ดังนี้

๑. ให้ความเห็นชอบหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารที่ได้ปรับปรุงใหม่
๒. ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งมีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ
๓. ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการจำแนกประเภทให้แก่หน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นใหม่ และแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๓. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการเป็นหน่วยงานของรัฐ

การจัดทำบริการสาธารณะ รัฐจะมีทางเลือกในการให้บริการใน ๒ รูปแบบหลัก คือการจัดทำบริการสาธารณะโดยรัฐ และการจัดทำบริการสาธารณะของเอกชน ซึ่งการจัดทำบริการสาธารณะโดยรัฐ ส่วนใหญ่นั้นจะจัดทำโดยใช้องค์กรภายในกำกับของฝ่ายบริหารในการจัดทำ ประเด็นที่เป็นปัญหาข้อถกเถียงคือ สถานะขององค์กรต่างๆ ในกำกับของฝ่ายบริหารว่าเป็น "หน่วยงานของรัฐ" หรือไม่

ก.พ.ร. จึงได้วางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการเป็นหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการเป็นหน่วยงานของรัฐ

๑. ความสัมพันธ์กับรัฐ

๑) การจัดตั้ง :

พิจารณาถึง ที่มาของการจัดตั้ง เช่น กฎหมายที่ใช้ในการจัดตั้ง หากจัดตั้งโดยกฎหมายมหาชน เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา พระราชกำหนด ถือว่ามีความสัมพันธ์กับรัฐสูง แต่หากจัดตั้งโดยการจดทะเบียนบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน ถือว่ามีความสัมพันธ์กับรัฐน้อย

๒) รูปแบบ :

พิจารณาถึง ประเภทของหน่วยงานที่ระบุไว้ในกฎหมายจัดตั้ง เช่น กำหนดว่าเป็นรัฐวิสาหกิจ กำหนดว่าเป็นนิติบุคคล ที่มีใช้ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจในกำกับของกระทรวง จะถือว่ามีความสัมพันธ์กับรัฐ แต่หากกำหนดว่า เป็นนิติบุคคล เท่านั้นจะถือว่าไม่มีความสัมพันธ์กับรัฐ

๓) การแต่งตั้งบุคลากรระดับสูง :

พิจารณาว่า รัฐมีอำนาจหรือบทบาทในการแต่งตั้งคณะกรรมการ และผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานนั้นๆ อย่างไร หรือไม่มีอำนาจแต่อย่างใด เช่น คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี ผู้บริหารสูงสุดต้องผ่านการสรรหาตามระเบียบกฎหมายใด

๔) การกำกับดูแลของรัฐ :

พิจารณาว่า รัฐมีบทบาทในการกำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นหรือไม่อย่างไร เช่น อำนาจในการกำกับดูแลตามกฎหมาย การดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการ กำหนดนโยบาย การอนุมัติโครงการ อำนาจยับยั้งของรัฐมนตรี อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดของคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

๒. กิจกรรม :

พิจารณาถึง กิจกรรมของหน่วยงานนั้นเป็นบริการสาธารณะหรือไม่ และเป็นบริการสาธารณะประเภทใด

๓. งบประมาณ/ รายได้ของหน่วยงาน การค้าประกันหนี้ :

พิจารณาถึง แหล่งที่มาของงบประมาณและหรือรายได้หลักของหน่วยงานว่ามาจากแหล่งใด เป็นเงินงบประมาณของรัฐ หรือเป็นรายได้ที่หน่วยงานได้รับจากการดำเนินกิจกรรม หรือเป็นการ

สมทบเงินเข้ากองทุน เป็นต้น รวมทั้ง พิจารณาว่ารัฐค้ำประกันหนี้ของหน่วยงานนั้นหรือไม่ โดยยึดพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นหลักในการพิจารณา

๔. สถานะของบุคลากร :

พิจารณาว่า บุคลากรของหน่วยงานมีสถานะอย่างไร เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายใดหรือไม่ หรือเป็นลูกจ้างพนักงานที่ใช้สัญญาจ้างตามกฎหมายแรงงาน

๕. วิธีการและระบบกฎหมายที่ใช้ในการทำกิจกรรม :

พิจารณาถึง การดำเนินกิจกรรมหลักของหน่วยงานว่า หน่วยงานต้องใช้อำนาจรัฐบังคับฝ่ายเดียวเป็นหลักในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน หรือใช้รูปแบบของสัญญาระหว่างหน่วยงาน

๖. ความเป็นเจ้าของ และอำนาจในการบริหารจัดการ :

พิจารณาจาก ที่มาของการจัดตั้ง เงินทุนประเดิม สัดส่วนของรัฐในการถือหุ้น อำนาจตัดสินใจในการบริหารจัดการ และการมีส่วนในการครอบงำกิจการ

๔. การจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

การจัดทำบริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐ รัฐจะจัดทำโดยใช้อำนาจภายในกำกับของฝ่ายบริหารจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ ๔ ประเภท คือ

- ๔.๑ ส่วนราชการ
- ๔.๒ รัฐวิสาหกิจ
- ๔.๓ องค์การมหาชน
- ๔.๔ หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่

หน่วยงานแต่ละรูปแบบมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

๔.๑ ส่วนราชการ

หลักการ

๑) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการสาธารณะทางปกครอง (Administrative Public Service) ซึ่งเป็นภารกิจหลักของรัฐ เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันประเทศ การออกกฎระเบียบ อนุมัติ อนุญาตตามกฎหมาย รวมทั้งงานนโยบายต่าง ๆ เช่น การกำหนดยุทธศาสตร์ และนโยบายการพัฒนาประเทศ

๒) ให้บริการเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งกำไร

๓) ความสัมพันธ์กับรัฐ :

- (๑) รัฐจัดตั้ง
- (๒) รัฐปกครองบังคับบัญชา
- (๓) ใช้งบประมาณแผ่นดิน
- (๔) ใช้อำนาจฝ่ายเดียวของรัฐเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรม
- (๕) บุคลากรมีสถานะเป็นข้าราชการ
- (๖) รัฐต้องรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวในการกระทำของหน่วยงาน

การขอจัดตั้งส่วนราชการ*

๑) ในการร่างกฎหมายเพื่อใช้บังคับในเรื่องใดก็ตามไม่ควรมิชื่อกำหนดในรายละเอียดให้มีการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ (ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งกรมหรือสำนัก/กอง)

* โปรดดูรายละเอียดใน หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑๓ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ เรื่อง การชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ

๒) หากจะมีการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ ให้ส่วนราชการดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับกรม ให้กระทรวงดำเนินการขอจัดตั้งส่วนราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม หรือพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ให้นำเรื่องการขอจัดตั้งส่วนราชการเสนอคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง และ ก.พ.ร. พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี

(๒) กรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม จะต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๙

(๓) เพื่อประโยชน์ในการกั่นกรองความเหมาะสมของการจัดตั้งส่วนราชการ ให้กระทรวงที่ประสงค์จะขอจัดตั้งส่วนราชการ จัดทำรายละเอียดประกอบการพิจารณาตามแบบคำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้งส่วนราชการ

๔.๒ รัฐวิสาหกิจ

หลักการ

๑) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม (Industrial and Commercial Public Services) ซึ่งผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการ ที่มีลักษณะเป็นการให้บริการสาธารณะ และงานสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ หรืองานของรัฐบางด้านที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ หรือการดำเนินกิจกรรมมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่รัฐยังจำเป็นต้องควบคุมและดำเนินการแต่ผู้เดียว หรือเป็นงานที่ภาคเอกชนยังไม่พร้อมที่จะลงทุนดำเนินการ หรือเป็นกิจการที่รัฐจำเป็นต้องแทรกแซงตลาดเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม หรือให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อให้งานให้บริการนั้นได้มาตรฐานทั้งในเรื่องคุณภาพ ปริมาณ ค่าใช้จ่าย และอื่น ๆ

๒) มีวัตถุประสงค์เพื่อการแสวงหารายได้ ต้องสามารถเลี้ยงตัวเองจากการดำเนินงานเชิงพาณิชย์ ต้องไม่มีวัตถุประสงค์มุ่งกำไรสูงสุด (Maximization of Profit) เช่นที่เอกชนกระทำกันโดยทั่วไป แต่หากมีความจำเป็นต้องรับเงินงบประมาณสนับสนุนเป็นครั้งคราวหรือบางส่วน ในกรณีนี้รัฐก็ควรจัดสรรงบประมาณให้ในรูปของเงินอุดหนุน ซึ่งควรจะแยกจากการเก็บค่าบริการตามปกติของรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ ให้ชัดเจน

๓) เป็นนิติบุคคล

๔) ความสัมพันธ์กับรัฐ

(๑) รัฐจัดตั้ง

(๒) ทุนเกินครึ่งเป็นของรัฐ

(๓) รัฐมีอำนาจกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนด (เช่น ผ่านการแต่งตั้งถอดถอน คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง การอนุมัติงบประมาณ การให้นโยบาย ฯลฯ)

(๔) การลงทุนต้องขอความเห็นชอบจากรัฐและรายได้ต้องส่งคืนรัฐ

(๕) บุคลากรมีสถานะเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ

(๖) วิธีดำเนินการไม่ใช่อำนาจฝ่ายเดียวเป็นหลัก แต่ใช้สัญญา ไม่ใช่กฎระเบียบของทางราชการในการบริหารการเงิน การบริหารงานและการบริหารบุคคล ยกเว้นรัฐวิสาหกิจที่ต้องใช้อำนาจของรัฐ เช่น เวนคืน ปักเสา พาดสาย ต้องจัดตั้งโดยมีพระราชบัญญัติรองรับ

การจัดประเภทของรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายจัดตั้ง

๑) จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน เป็นต้น

๒) จัดตั้งโดยพระราชกำหนด เช่น บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย บริษัท บริหารสินทรัพย์กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด เป็นต้น

๓) จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เช่น องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น

๔) จัดตั้งโดยระเบียบ หรือข้อบังคับ เช่น โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง องค์การสุรา กรมสรรพสามิต โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

๕) จัดตั้งโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด เช่น บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

อนึ่ง ก.พ.ร. มีข้อสังเกตในกรณีรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยระเบียบ หรือข้อบังคับตามข้อ ๔) นั้น ควรที่จะได้มีการปรับปรุงวิธีการจัดตั้งใหม่ โดยควรจัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

นอกจากนี้ เมื่อนำหลักการจัดประเภทหน่วยงานของรัฐในรูปแบบรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชนไปทดสอบกับรัฐวิสาหกิจบางแห่งที่มีข้อถกเถียงว่าควรจัดเป็นรัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชนแล้ว พบว่า มีรัฐวิสาหกิจจำนวน ๑๐ แห่ง ที่ควรจัดเป็นองค์การมหาชน ได้แก่ องค์การสวนสัตว์ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การกีฬาแห่งประเทศไทย สถาบันการบินพลเรือน องค์การสวนพฤกษศาสตร์ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ องค์การจัดการน้ำเสีย และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ นั้น คณะรัฐมนตรีได้มีความเห็นเพิ่มเติมให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับผิดชอบพิจารณาในรายละเอียดและประสานหารือการดำเนินงานกับกระทรวงที่เกี่ยวข้องของรัฐวิสาหกิจจำนวนประมาณ ๑๐ แห่ง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่อาจปรับสถานภาพให้เป็นองค์การมหาชนต่อไปด้วย) อนึ่ง การแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจ ๑๐ แห่งเป็นองค์การมหาชนนั้นต้องขึ้นกับความสมัครใจของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง

๔.๓ องค์การมหาชน

หลักการ

๑) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Public Services) เช่น การศึกษา การวิจัย การฝึกอบรม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาและส่งเสริมการกีฬา การพัฒนาและถ่ายทอดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การบริการทางสาธารณสุขและการแพทย์ การสังคมสงเคราะห์ นันทนาการ สวนสัตว์ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน หรือการดำเนินการอันเป็นสาธารณะประโยชน์อื่นใด ซึ่งไม่เหมาะที่จะใช้วิธีการของราชการในการบริหาร อนึ่ง บริการสาธารณะขององค์การมหาชนต้องไม่เป็นการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับภาคเอกชนซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒) ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร

๓) เป็นนิติบุคคล

๔) ความสัมพันธ์กับรัฐ

(๑) รัฐจัดตั้ง

(๒) ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ หรือสามารถเลี้ยงตัวเองได้ (ยกเว้นมหาวิทยาลัยต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง)

(๓) รัฐมีอำนาจกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนด (เช่น ผ่านการแต่งตั้งถอดถอน คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง การอนุมัติงบประมาณ การให้นโยบาย ฯลฯ)

(๔) การลงทุนต้องขอความเห็นชอบจากรัฐ

(๕) บุคลากรมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๖) วิธีดำเนินการไม่ใช่อำนาจฝ่ายเดียวเป็นหลัก แต่ใช้สัญญา ไม่ใช่กฎระเบียบของทางราชการ (ยกเว้นกิจกรรมที่ต้องใช้อำนาจฝ่ายเดียวต้องออกพระราชบัญญัติ รวมทั้ง กรณีจัดตั้งมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ)

การจัดประเภทขององค์การมหาชน ตามกฎหมายจัดตั้ง

๑) องค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีจำนวน ๒๙ แห่ง (ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๒)

๒) องค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ (หน่วยงานในกำกับ) เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข เป็นต้น

การกำกับดูแลองค์การมหาชน

โดยหลักการรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายจัดตั้งจะมีความสัมพันธ์กับองค์การมหาชน ซึ่งมีความแตกต่างจากส่วนราชการกล่าวคือ จะกำหนดบทบาทของรัฐมนตรีที่มีต่อองค์การมหาชนในลักษณะของการกำกับดูแล มิใช่การบังคับบัญชาส่วนราชการอย่างที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กล่าวคือ พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๓ กำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการเป็นผู้มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงในการกำกับดูแลองค์การมหาชนให้ดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งองค์การมหาชนนั้น ๆ

ในทำนองเดียวกัน บทบัญญัติเกี่ยวกับบทบาทของคณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเฉพาะนั้น คณะรัฐมนตรีจะทำหน้าที่ในการกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การกำหนดหลักเกณฑ์การได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นของคณะกรรมการ ส่วนบทบาทของรัฐมนตรีโดยส่วนใหญ่จะทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการ หรือเป็นกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการจะมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและควบคุมดูแลกิจการโดยทั่วไปของหน่วยงาน

สำหรับความสัมพันธ์กับกระทรวงนั้น องค์การมหาชนทั้งสองประเภทจะมีความสัมพันธ์กับกระทรวงในสองเรื่องหลัก ๆ คือ

๑) การมีผู้แทนของกระทรวงเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการ

๒) การจัดทำแผนปฏิบัติการตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับองค์การมหาชน

องค์การมหาชนจึงมิได้เป็นหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงหรือสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี แต่เป็นหน่วยงานที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย ปลัดกระทรวงหรือข้าราชการอื่นไม่สามารถจะใช้อำนาจบังคับบัญชาต่อองค์การมหาชน ดังนั้น จึงเห็นควรชักชวนความเข้าใจในเรื่องนี้ต่อหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อองค์การมหาชนทั้งสองประเภท โดยเฉพาะองค์การมหาชนที่นายกรัฐมนตรีเป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายจัดตั้ง

การขอจัดตั้งองค์การมหาชน^๖

๑) ในการร่างกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ตามไม่ควรมิชข้อกำหนดในรายละเอียดให้มีการจัดตั้งองค์การมหาชนทั้งสองประเภท คือ (๑) องค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒) องค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะหรือที่เรียกว่าหน่วยงานในกำกับของกระทรวงขึ้นใหม่

^๖ โปรดดูรายละเอียดใน หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ ขร ๑๒๐๐/ว ๑๓ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ เรื่อง การชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ

๒) การจัดตั้งองค์การมหาชนโดยทั่วไป ให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ คือ ให้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เว้นแต่องค์การมหาชนนั้น จำเป็นต้องใช้อำนาจรัฐฝ่ายเดียว (Unilateral Act) อันกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล กรณีการจัดตั้งกองทุนซึ่งยกเว้นกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายเงินคงคลัง หรือกรณีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งต้องประกาศปริญญามัธยมศึกษา จึงให้ตราเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะได้

๓) ให้กระทรวงที่ประสงค์จะจัดตั้งองค์การมหาชนดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ โดยให้จัดทำคำชี้แจงประกอบคำขอส่งไปยังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อนำเสนอ ก.พ.ร. พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี

๔.๔ หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่

นอกจากหน่วยงานของรัฐในรูปแบบ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชนแล้ว ยังมีองค์การของรัฐในรูปแบบอื่น ๆ ที่มีได้ถูกจัดไว้ในรูปแบบข้างต้น ซึ่งสามารถสรุปลักษณะขององค์การเหล่านั้นได้ ดังนี้

๑) หน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่เป็นอิสระ: (Independent Administrative Organization)

หลักการ

(๑) เป็นหน่วยงานรูปแบบใหม่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลกิจกรรมของรัฐ หรือดำเนินกิจการบริการสาธารณะตามนโยบายสำคัญที่ต้องการความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด ปราศจากแทรกแซงจากอำนาจทางการเมือง ซึ่งจะมีคณะกรรมการเป็นองค์กรที่มีอำนาจ และมีหน่วยธุรการเพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวก

(๒) ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร

(๓) เป็นนิติบุคคล

(๔) ความสัมพันธ์กับรัฐ

- รัฐจัดตั้ง
- ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ
- รัฐมีอำนาจกำกับดูแลตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ผ่านการแต่งตั้งถอดถอน

คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง การอนุมัติงบประมาณ การให้นโยบาย ฯลฯ)

- บุคลากรมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ต้องการอำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบังคับฝ่ายเดียวต่อ

ประชาชนหรือกำกับตรวจสอบ

- การบริหารงานไม่ใช้กฎระเบียบของทางราชการ
- รายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

การจัดประเภทของหน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่เป็นอิสระตามลักษณะภารกิจ

(๑) หน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่ทำหน้าที่กำกับ ดูแล

เป็นหน่วยธุรการขององค์การที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้กลไกตลาดสามารถทำงานได้อย่างแท้จริง โดยไม่บิดเบือน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ในต่างประเทศจะใช้ในการกำกับตลาดเงินและตลาดทุน ตัวอย่างเช่น International Trade Commission และธนาคารกลางของสหรัฐอเมริกา ตลาดหลักทรัพย์ องค์กรควบคุมกำกับวิทย์โทรทัศน์ของฝรั่งเศส

สำหรับในประเทศไทยเป็นหน่วยงานจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติเฉพาะ ตัวอย่างเช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นต้น

(๒) หน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่ห้าหน้าที่ให้บริการ

เป็นหน่วยธุรการขององค์การที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้การให้บริการสาธารณะของรัฐในกิจการใดกิจการหนึ่ง ที่ต้องการความมีอิสระจากฝ่ายบริหารและปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง โดยเฉพาะสื่อมวลชน

สำหรับในประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติเฉพาะ ตัวอย่างเช่น องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย เป็นต้น

๒) กองทุนที่เป็นนิติบุคคล : กลไกทางเศรษฐกิจของรัฐ

หลักการ

กองทุนที่เป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นโดยตราเป็นพระราชบัญญัติ เนื่องจากต้องการอำนาจรัฐในการบังคับฝ่ายเดียวต่อภาคเอกชนหรือประชาชน ในการสมทบเงินเข้ากองทุน ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนก็เพื่อเป็นกลไกทางเศรษฐกิจของรัฐ ในการดำเนินบริการสาธารณะแก่ประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ หรือเพื่อการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจเฉพาะด้าน การดำเนินงานของกองทุนจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และเงินสมทบจากกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ

การบริหารกองทุนจะบริหารในรูปของคณะกรรมการ โดยมีหน่วยธุรการรองรับการทำหน้าที่ใน ๓ รูปแบบ คือ

- (๑) รัฐวิสาหกิจ
- (๒) องค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติ
- (๓) ส่วนราชการ

๓) หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

หลักการ

(๑) เป็นหน่วยงานให้บริการภายในของระบบราชการ โดยมีลักษณะกึ่งอิสระ แต่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ยังคงถือเป็นส่วนหนึ่งของกรม และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม มีเป้าหมายให้บริการหน่วยงานเจ้าสังกัดเป็นหลัก และหากมีกำลังการผลิตส่วนเกิน จะให้บริการหน่วยงานอื่นและประชาชนได้ (ซึ่งทำให้แตกต่างจากรัฐวิสาหกิจที่มีได้เป็นนิติบุคคล เช่น โรงงานยาสูบ ฯ ที่ให้บริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมแก่ประชาชนเป็นหลัก)

(๒) การดำเนินงานใช้รูปแบบวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ สามารถจะเรียกเก็บค่าบริการจากหน่วยงานเจ้าสังกัด หรือลูกค้าผู้รับบริการอื่น ๆ ได้

(๓) ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร และไม่นำส่งรายได้เข้ารัฐโดยตรง หรือจำเป็นต้องเลี้ยงตัวเองได้เป็นสำคัญ แต่ในบางกรณีอาจมีการวางเงื่อนไขให้ต้องนำส่งรายได้เหนือรายจ่ายบางส่วนเข้ารัฐตามสมควร

(๔) ความสัมพันธ์กับส่วนราชการเจ้าสังกัด

- จัดตั้งขึ้นจากการแปลงสภาพหน่วยงานบางหน่วยของส่วนราชการเจ้าสังกัด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของส่วนราชการเจ้าสังกัด และไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกจากส่วนราชการเจ้าสังกัด

- ส่วนราชการเจ้าสังกัดจะตั้งงบประมาณอุดหนุนหน่วยบริการรูปแบบพิเศษในลักษณะคาดออบแทนหรือค่าบริการในการให้บริการของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ หรือค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรก แต่จะตั้งงบประมาณเพื่ออุดหนุนหน่วยบริการรูปแบบพิเศษไม่ได้

- ส่วนราชการเจ้าสังกัดมีอำนาจบริหารจัดการ (ผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการ และผู้อำนวยการ และการให้นโยบาย)

- การดำเนินงานใด ๆ ของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษต้องได้รับการมอบอำนาจจากหัวหน้าส่วนราชการหน่วยงานเจ้าสังกัด

- บุคลากรมีสถานะเป็นพนักงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

- ได้รับการยกเว้นหรือผ่อนคลายนิติบัญญัติระเบียบ เพื่อให้เกิดอิสระความค่องตัวทางการบริหารจัดการ

การจำแนกประเภทของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษตามลักษณะภารกิจของหน่วยงาน

๑) หน่วยบริการรูปแบบพิเศษที่มีลักษณะภารกิจในการให้บริการด้านพาณิชยกรรมหรืออุตสาหกรรมแก่ส่วนราชการเจ้าสังกัด ยกตัวอย่างเช่น สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

๒) หน่วยบริการรูปแบบพิเศษที่มีลักษณะภารกิจในการให้บริการด้านบริการสาธารณะทางสังคม และวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่น สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หน่วยงานทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม และพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

๕. หน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐหรือเป็นกลไกของรัฐแต่ไม่เป็นองค์กรของรัฐ

จากผลการวิเคราะห์หน่วยงานที่รัฐใช้เป็นกลไกในการจัดทําบริการสาธารณะพบว่า มีหน่วยงานจำนวนหนึ่งที่ไม่เข้าตามหลักเกณฑ์การเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่ใช้อํานาจรัฐหรือเป็นกลไกของรัฐในการจัดทําบริการสาธารณะ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

- (๑) สภาวิชาชีพ
- (๒) สถาบันภายใต้มูลนิธิ ซึ่งเป็นกลไกของส่วนราชการ
- (๓) นิติบุคคลเฉพาะกิจ

(๑) สภาวิชาชีพ

เป็นหน่วยงานที่มีใช้หน่วยงานของรัฐแต่ใช้อํานาจรัฐในการดําเนินกิจกรรม จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเฉพาะเพื่อจัดตั้งสภาวิชาชีพ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ การขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาต สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต และรับรองวิทยฐานะของสถาบันที่ทำการสอน รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร ในวิชาชีพนั้น ๆ มีการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐในสัดส่วนที่น้อยกว่ากรรมการได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิก รัฐมีบทบาทน้อยในการแต่งตั้งนายกสภา และเลขาธิการสภา คณะกรรมการมีหน้าที่ในการบริหารกิจการของสภาวิชาชีพตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง การดําเนินงานของสภาใช้ระบบสัญญาของกฎหมายทั่วไป เฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจริยธรรมของวิชาชีพเท่านั้นที่ใช้กฎหมายปกครอง มีรายได้ส่วนใหญ่จากการเก็บค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากสมาชิก แต่อาจได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ เจ้าหน้าที่ของสภามีข้าราชการ มีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ของสภาทุกระดับ ตัวอย่างเช่น แพทยสภา สภาการพยาบาล สภาเภสัชกรรม หันตแพทยสภา สภานายความ เป็นต้น

(๒) สถาบันภายใต้มูลนิธิ ซึ่งเป็นกลไกของส่วนราชการ

สถาบันภายใต้มูลนิธิ โดยส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อบริการสาธารณะเฉพาะด้าน จะจัดตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมเฉพาะสาขาในระยะเริ่มแรก และเมื่ออุตสาหกรรมสาขานั้น ๆ มีความเข้มแข็งแล้ว ภาคเอกชนจะรับภารกิจนั้นไปดําเนินการเอง

สถาบันเหล่านี้จะไม่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล แต่จะจัดตั้งมูลนิธิขึ้นมารองรับ เป็นองค์กรรองรับด้านการเงินและในการทํานิติกรรมต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โครงสร้างการบริหารงาน จะบริหารงานโดยคณะกรรมการ หรือ คณะกรรมการบริหาร เป็นผู้กำหนดนโยบาย ควบคุมดูแล ติดตาม และประเมินผล คณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานแม่ต้นสังกัด ภาคเอกชน ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ตามสัดส่วนที่เหมาะสม แยกการบริหารเป็น ๒ คณะกรรมการ คือ คณะกรรมการมูลนิธิ และคณะกรรมการบริหาร สถาบันจะมีการกำหนดกฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และพัสดุ ที่แตกต่างไปจากกฎระเบียบของทาง

ราชการ และรัฐวิสาหกิจ งบประมาณที่ใช้จ่ายในการดำเนินงานมาจากรายได้ในการดำเนินงาน และ งบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปีในหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป

ตัวอย่างของสถาบันภายใต้มูลนิธิ ได้แก่ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม สถาบันเฉพาะด้าน ๗ แห่งภายใต้มูลนิธิ ซึ่งมีชื่อว่า "อุตสาหกรรมพัฒนามูลนิธิ" และสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลังภายใต้มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

(๓) นิติบุคคลเฉพาะกิจ (Special Purpose Vehicle – SPV)

เป็นเครื่องมือพิเศษที่รัฐบาลไทยจัดตั้งขึ้นเพื่อระดมทุนจากภาคเอกชนสำหรับโครงการ สำคัญของภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์ไม่ต้องการให้เป็นหนี้สาธารณะ กิจกรรมของหน่วยงานจะมี ลักษณะซื้อขายบริการเช่นเดียวกับรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน แต่ไม่ต้องการให้เป็นหนี้สาธารณะ จึงจัดตั้งเป็นนิติบุคคลเพื่อระดมทุนจากเอกชน

ความหมายของนิติบุคคลตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการ แปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติว่า "นิติบุคคลเฉพาะกิจ" หมายความว่า นิติบุคคล ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ตามพระราชกำหนดนี้

SPV จัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดซึ่งเป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจภายใต้พระราชกำหนดนิติบุคคล เฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในปัจจุบันมีหนึ่งหน่วยงานที่ดำเนิน กิจการแล้ว คือ บริษัท ดีเอ็ด เอสพีวี จำกัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อเป็นนิติบุคคล เฉพาะกิจในการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นกู้ภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็น หลักทรัพย์ของโครงการศูนย์ราชการเท่านั้น ทั้งนี้ SPV ไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะประกอบธุรกิจอื่นใด

ตารางสรุปการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ

เมื่อพิจารณาตามหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐข้างต้น สามารถแสดงรายชื่อ หน่วยงานของรัฐในแต่ละประเภทได้ ดังนี้

ตารางที่ ๓ แสดง รายชื่อหน่วยงานของรัฐประเภทส่วนราชการ
ซึ่งมีฐานะเป็นกรม/เทียบเท่ากรม

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
	สำนักนายกรัฐมนตรี	
๑.	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	๑
๒.	กรมประชาสัมพันธ์	๑
๓.	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค	๑
๔.	สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	๑
๕.	สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	๑
๖.	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ	๑
๗.	สำนักงานประมาณ	๑
๘.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ	๑
๙.	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๑
๑๐.	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	๑
๑๑.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	๑
๑๒.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	๑
	กระทรวงกลาโหม	
๑๓.	สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม	๓
๑๔.	กองบัญชาการกองทัพไทย	๓
๑๕.	กองทัพบก	๓
๑๖.	กองทัพเรือ	๓
๑๗.	กองทัพอากาศ	๓
๑๘.	กรมราชองครักษ์	๓
	กระทรวงการคลัง	
๑๙.	สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง	๑
๒๐.	กรมธนารักษ์	๑
๒๑.	กรมบัญชีกลาง	๑
๒๒.	กรมศุลกากร	๑
๒๓.	กรมสรรพสามิต	๑
๒๔.	กรมสรรพากร	๑
๒๕.	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ	๑

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
๒๖.	สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ	๑
๒๗.	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	๑
	กระทรวงการต่างประเทศ	
๒๘.	สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	๑
๒๙.	กรมการกงสุล	๑
๓๐.	กรมพิธีการทูต	๑
๓๑.	กรมยุโรป	๑
๓๒.	กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	๑
๓๓.	กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย	๑
๓๔.	กรมสารนิเทศ	๑
๓๕.	กรมองค์การระหว่างประเทศ	๑
๓๖.	กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้	๑
๓๗.	กรมอาเซียน	๑
๓๘.	กรมเอเชียตะวันออก	๑
๓๙.	กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา	๑
๔๐.	สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ	๒
	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	
๔๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๑
๔๒.	สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ	๑
๔๓.	สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว	๑
	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	
๔๔.	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๑
๔๕.	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	๑
๔๖.	สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	๑
๔๗.	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ	๑
๔๘.	สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ	๒
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๔๙.	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑
๕๐.	กรมการข้าว	๑

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
๕๑.	กรมชลประทาน	๑
๕๒.	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	๑
๕๓.	กรมประมง	๑
๕๔.	กรมปศุสัตว์	๑
๕๕.	กรมพัฒนาที่ดิน	๑
๕๖.	กรมวิชาการเกษตร	๑
๕๗.	กรมส่งเสริมการเกษตร	๑
๕๘.	กรมส่งเสริมสหกรณ์	๑
๕๙.	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๑
๖๐.	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	๑
๖๑.	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	๑
๖๒.	กรมหม่อนไหม	๑
	กระทรวงคมนาคม	
๖๓.	สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม	๑
๖๔.	กรมเจ้าท่า	๑
๖๕.	กรมการขนส่งทางบก	๑
๖๖.	กรมการขนส่งทางเรือ	๑
๖๗.	กรมทางหลวง	๑
๖๘.	กรมทางหลวงชนบท	๑
๖๙.	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร	๑
	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
๗๐.	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑
๗๑.	กรมควบคุมมลพิษ	๑
๗๒.	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๑
๗๓.	กรมทรัพยากรธรณี	๑
๗๔.	กรมทรัพยากรน้ำ	๑
๗๕.	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	๑
๗๖.	กรมป่าไม้	๑
๗๗.	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	๑

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
๗๘.	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช	๑
๗๙.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑
	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	
๘๐.	สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๑
๘๑.	กรมอุตุนิยมวิทยา	๑
๘๒.	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	๑
	กระทรวงพลังงาน	
๘๓.	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน	๑
๘๔.	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ	๑
๘๕.	กรมธุรกิจพลังงาน	๑
๘๖.	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	๑
๘๗.	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	๑
	กระทรวงพาณิชย์	
๘๘.	สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์	๑
๘๙.	กรมการค้าต่างประเทศ	๑
๙๐.	กรมการค้าภายใน	๑
๙๑.	กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	๑
๙๒.	กรมทรัพย์สินทางปัญญา	๑
๙๓.	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	๑
๙๔.	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	๑
	กระทรวงมหาดไทย	
๙๕.	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	๑
๙๖.	กรมการปกครอง	๑
๙๗.	กรมการพัฒนาชุมชน	๑
๙๘.	กรมที่ดิน	๑
๙๙.	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	๑
๑๐๐.	กรมโยธาธิการและผังเมือง	๑
๑๐๑.	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	๑
	กระทรวงยุติธรรม	

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
๑๐๒.	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	๑
๑๐๓.	กรมคุมประพฤติ	๑
๑๐๔.	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	๑
๑๐๕.	กรมบังคับคดี	๑
๑๐๖.	กรมพิทักษ์และคุ้มครองเด็กและเยาวชน	๑
๑๐๗.	กรมราชทัณฑ์	๑
๑๐๘.	กรมสอบสวนคดีพิเศษ	๑
๑๐๙.	สำนักงานกิจการยุติธรรม	๑
๑๑๐.	สถาบันนิติวิทยาศาสตร์	๑
๑๑๑.	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	๑
๑๑๒.	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	๑
	กระทรวงแรงงาน	
๑๑๓.	สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	๑
๑๑๔.	กรมการจัดหางาน	๑
๑๑๕.	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	๑
๑๑๖.	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	๑
๑๑๗.	สำนักงานประกันสังคม	๑
	กระทรวงวัฒนธรรม	
๑๑๘.	สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	๑
๑๑๙.	กรมการศาสนา	๑
๑๒๐.	กรมศิลปากร	๑
๑๒๑.	สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	๑
๑๒๒.	สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	๑
	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
๑๒๓.	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๑
๑๒๔.	กรมวิทยาศาสตร์บริการ	๑
๑๒๕.	สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ	๑
	กระทรวงศึกษาธิการ	
๑๒๖.	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	๔

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
๑๒๗.	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	๔
๑๒๘.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๔
๑๒๙.	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	๔
๑๓๐.	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๔
	กระทรวงสาธารณสุข	
๑๓๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	๑
๑๓๒.	กรมการแพทย์	๑
๑๓๓.	กรมควบคุมโรค	๑
๑๓๔.	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	๑
๑๓๕.	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	๑
๑๓๖.	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	๑
๑๓๗.	กรมสุขภาพจิต	๑
๑๓๘.	กรมอนามัย	๑
๑๓๙.	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	๑
	กระทรวงอุตสาหกรรม	
๑๔๐.	สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	๑
๑๔๑.	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	๑
๑๔๒.	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	๑
๑๔๓.	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	๑
๑๔๔.	สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย	๑
๑๔๕.	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	๑
๑๔๖.	สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม	๑
๑๔๗.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	๑.
	ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง	
๑๔๘.	สำนักราชเลขาธิการ	๑
๑๔๙.	สำนักพระราชวัง	๑
๑๕๐.	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	๑
๑๕๑.	สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๑
๑๕๒.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	๑

ลำดับที่	ส่วนราชการ	หมายเหตุ
๑๔๓.	ราชบัณฑิตยสถาน	๑
๑๔๔.	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๑
๑๔๕.	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	๑
๑๔๖.	สำนักงานอัยการสูงสุด	๔
๑๔๗.	สำนักงานสภาที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	๖

หมายเหตุ

- ^๑ ส่วนราชการซึ่งมีฐานะเป็นกรม ตามมาตรา ๗ (๔) และ มาตรา ๑๘ (๒) และ (๓) แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ (จำนวน ๑๔๒ แห่ง)
- ^๒ ส่วนราชการที่ไม่มีฐานะเป็นกรม แต่มีผู้บังคับบัญชาเป็นอธิบดี ตามมาตรา ๑๘ วรรค ๔ แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ (จำนวน ๒ แห่ง)
- ^๓ ส่วนราชการตามมาตรา ๑๐ (๒) (๓) (๔) และ มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล (จำนวน ๖ แห่ง)
- ^๔ ส่วนราชการตามมาตรา ๑๐ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (จำนวน ๕ แห่ง)
- ^๕ เป็นส่วนราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้เป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ แต่ยังไม่ได้ดำเนินการออกกฎหมายตามรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวจึงเห็นควรไม่นับเป็นส่วนราชการในสังกัดฝ่ายบริหาร
- ^๖ เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมตามพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้เป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ แต่ยังไม่ได้ดำเนินการออกกฎหมายตามรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวจึงเห็นควรไม่นับเป็นส่วนราชการในสังกัดฝ่ายบริหาร

ตารางที่ ๒ แสดง รายชื่อหน่วยงานของรัฐประเภทรัฐวิสาหกิจ

ลำดับที่	รัฐวิสาหกิจ	กระทรวงเจ้าสังกัด
๑.	บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)	สำนักนายกรัฐมนตรี
๒.	โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๓.	บริษัท สุกรุงเทพ จำกัด	กระทรวงกลาโหม
๔.	โรงงานยาสูบ	กระทรวงการคลัง
๕.	สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล	กระทรวงการคลัง
๖.	โรงงานไฟ ทรนสรรพสามิต	กระทรวงการคลัง
๗.	องค์การสุรา ทรนสรรพสามิต	กระทรวงการคลัง
๘.	บริษัท สนโรงแรมไทยและการท่องเที่ยว จำกัด	กระทรวงการคลัง
๙.	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	กระทรวงการคลัง
๑๐.	ธนาคารออมสิน	กระทรวงการคลัง
๑๑.	ธนาคารอาคารสงเคราะห์	กระทรวงการคลัง
๑๒.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	กระทรวงการคลัง
๑๓.	ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	กระทรวงการคลัง
๑๔.	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย	กระทรวงการคลัง
๑๕.	บริษัท หาดลาดรองสินเชื่อบุคคลอู่อาศัย	กระทรวงการคลัง
๑๖.	บริษัท ประกันสินเชื่อบุคคลสาหรับขนาดย่อม	กระทรวงการคลัง
๑๗.	บริษัท ธานีภัยพัฒนาสินทรัพย์ จำกัด	กระทรวงการคลัง
๑๘.	ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	กระทรวงการคลัง
๑๙.	การกีฬาแห่งประเทศไทย	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๒๐.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๒๑.	การเคหะแห่งชาติ	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒๒.	สำนักงานธรรมาเคราะห์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ
๒๓.	องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๔.	องค์การสวนยาง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลำดับที่	รัฐวิสาหกิจ	กระทรวงเจ้าสังกัด
๒๕.	องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๖.	องค์การสะพานปลา	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๗.	สำนักงานกองทุนส่งเสริมการทําสวนยาง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๘.	บริษัท ส่งเสริมธุรกิจเกษตรกรไทย จำกัด	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๙.	บริษัท ทําท้องถิ่นไทย จำกัด (มหาชน)	กระทรวงคมนาคม
๓๐.	การท่าเรือแห่งประเทศไทย	กระทรวงคมนาคม
๓๑.	การรถไฟแห่งประเทศไทย	กระทรวงคมนาคม
๓๒.	องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ	กระทรวงคมนาคม
๓๓.	บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด	กระทรวงคมนาคม
๓๔.	บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด	กระทรวงคมนาคม
๓๕.	บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)	กระทรวงคมนาคม
๓๖.	บริษัท ขนส่ง จำกัด	กระทรวงคมนาคม
๓๗.	สำนักงานการบินพลเรือน	กระทรวงคมนาคม
๓๘.	การรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย	กระทรวงคมนาคม
๓๙.	การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	กระทรวงคมนาคม
๔๐.	องค์การจัดการน้ำเสีย	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๑.	องค์การสวนพฤกษศาสตร์	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๒.	องค์การสวนสัตว์	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๓.	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๔.	บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน)	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๔๕.	บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๔๖.	บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศฯ
๔๗.	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	กระทรวงพลังงาน
๔๘.	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	กระทรวงพลังงาน
๔๙.	องค์การคลังสินค้า	กระทรวงพาณิชย์

ลำดับที่	รัฐวิสาหกิจ	กระทรวงเจ้าสังกัด
๕๐.	การไฟฟ้านครหลวง	กระทรวงมหาดไทย
๕๑.	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	กระทรวงมหาดไทย
๕๒.	การประปานครหลวง	กระทรวงมหาดไทย
๕๓.	การประปาส่วนภูมิภาค	กระทรวงมหาดไทย
๕๔.	องค์การตลาด	กระทรวงมหาดไทย
๕๕.	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๕๖.	องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๕๗.	องค์การเคหะชุมชน	กระทรวงสาธารณสุข
๕๘.	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กระทรวงอุตสาหกรรม

ตารางที่ ๓ แสดง รายชื่อหน่วยงานของรัฐประเภทองค์การมหาชนที่จัดตั้ง
ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒

ลำดับ ที่	องค์การมหาชน	รัฐมนตรีรักษาการ	วันที่ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
๑.	สภามันพัฒนาองค์กรชุมชน	รมว.การพัฒนาสังคมฯ	๒๗ ก.ค. ๒๕๔๓
๒.	โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์	รมว.ศึกษาธิการ	๒๕ ส.ค. ๒๕๔๓
๓.	โรงพยาบาลบ้านแพ้ว	รมว.สาธารณสุข	๑๑ ก.ย. ๒๕๔๓
๔.	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิ สารสนเทศ	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๒ พ.ย. ๒๕๔๓
๕.	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา	นายกรัฐมนตรี	๓ พ.ย. ๒๕๔๓
๖.	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร	รมว.วัฒนธรรม	๑๕ พ.ย. ๒๕๔๓
๗.	สภามันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการ พัฒนา	รมว.ศึกษาธิการ	๓๐ พ.ค. ๒๕๔๔
๘.	สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและ นิทรรศการ	นายกรัฐมนตรี	๒๗ ก.ย. ๒๕๔๔
๙.	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร	รมว.เกษตรและสหกรณ์	๑๕ มี.ค. ๒๕๔๖
๑๐.	สภามันบริหารกองทุนพลังงาน	รมว.พลังงาน	๒๖ มี.ค. ๒๕๔๖
๑๑.	องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	นายกรัฐมนตรี	๒ มี.ย. ๒๕๔๖
๑๒.	สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ แห่งชาติ	รมว.เทคโนโลยีสารสนเทศฯ	๒๓ ก.ย. ๒๕๔๖
๑๓.	ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ	รมว.พาณิชย์	๓๑ ต.ค. ๒๕๔๖
๑๔.	สภามันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและ เครื่องประดับแห่งชาติ	รมว.พาณิชย์	๓๑ ธ.ค. ๒๕๔๖
๑๕.	สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้	นายกรัฐมนตรี	๔ พ.ค. ๒๕๔๗
๑๖.	สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับ ประเทศเพื่อนบ้าน	รมว.การค้าต่างประเทศ	๑๖ พ.ค. ๒๕๔๘
๑๗.	สภามันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ	รมว.ศึกษาธิการ	๒ ก.ย. ๒๕๔๘
๑๘.	สภามันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	รมว.เกษตรและสหกรณ์	๑๔ ต.ค. ๒๕๔๘
๑๙.	สภามันเทคโนโลยีนิเวศสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๒๐ เม.ย. ๒๕๔๙
๒๐.	องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก	รมว.ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๖ ก.ค. ๒๕๕๐
๒๑.	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ	รมว.ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๑๖ ก.ค. ๒๕๕๐
๒๒.	สภามันวิจัยแสงซินโครตรอน	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๑๙ ก.ย. ๒๕๕๑
๒๓.	สภามันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและ การเกษตร	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๓๑ ธ.ค. ๒๕๕๑
๒๔.	สภามันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ	รมว.วิทยาศาสตร์ฯ	๓๑ ธ.ค. ๒๕๕๑
๒๕.	สภามันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ	รมว.กลาโหม	๓๑ ธ.ค. ๒๕๕๑

ลำดับที่	องค์การมหาชน	รัฐมนตรีรักษาการ	วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
๒๖.	สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	รว.เกษตรและสหกรณ์	๒๒ มี.ย. ๒๕๕๒
๒๗.	สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล	รว.สาธารณสุข	๒๒ มี.ย. ๒๕๕๒
๒๘.	หอภาพยนตร์	รว.วัฒนธรรม	๒๒ มี.ย. ๒๕๕๒
๒๙.	สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ	รว.วิทยาศาสตร์ฯ	๑ ก.ย. ๒๕๕๒

ข้อมูล ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๒

ตารางที่ ๔ แสดง รายชื่อองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการให้จัดตั้ง

ลำดับที่	องค์การมหาชน	รัฐมนตรีรักษาการ
๑.	สถาบันปฏิบัติการวิทยาศาสตร์แห่งชาติ	รว.วิทยาศาสตร์ฯ

ตารางที่ ๕ แสดง รายชื่อหน่วยงานของรัฐประเภทองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ (หน่วยงานในกำกับ)

ลำดับที่	องค์การมหาชน	รัฐมนตรีรักษาการ	วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
๑.	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	รทว.วิทยาศาสตร์ฯ	๒๗ ธ.ค. ๒๕๓๔
๒.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	นายกรัฐมนตรี	๒ เม.ย. ๒๕๓๕
๓.	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข	รทว.สาธารณสุข	๙ เม.ย. ๒๕๓๕
๔.	สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ	รทว.วิทยาศาสตร์ฯ	๑๒ ก.ย. ๒๕๔๐
๕.	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	รทว.ศึกษาธิการ	๑ ก.ย. ๒๕๔๑
๖.	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	รทว.อุตสาหกรรม	๑๗ ก.พ. ๒๕๔๓
๗.	กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	รทว.สาธารณสุข	๗ พ.ย. ๒๕๔๔
๘.	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	รทว.สาธารณสุข	๑๘ พ.ย. ๒๕๔๔
๙.	สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	นายกรัฐมนตรี	๓๐ ธ.ค. ๒๕๔๗
๑๐.	คุรุสภา(เป็นสภาวิชาชีพที่เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ)	รทว.ศึกษาธิการ	๒๔ พ.ค. ๒๕๔๖
๑๑.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา	รทว.ศึกษาธิการ	๒๔ พ.ค. ๒๕๔๖
๑๒.	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	นายกรัฐมนตรี และ รทว.สาธารณสุข	๑๙ มี.ค. ๒๕๕๐
๑๓.	สถาบันอนุญาโตตุลาการ	รทว.ยุติธรรม	๑๖ ก.ค. ๒๕๕๐
๑๔.	สำนักงานคณะกรรมการ นโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ	รทว.วิทยาศาสตร์ฯ	๑๓ ก.พ. ๒๕๕๑
๑๕.	สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ	รทว.สาธารณสุข	๖ มี.ค. ๒๕๕๑

ตารางที่ ๖ แสดง รายชื่อหน่วยงานของรัฐประเภทหน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่เป็นอิสระ

ลำดับ ที่	หน่วยงาน	รัฐมนตรีผู้รักษาการ	วันที่ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
๑.	ธนาคารแห่งประเทศไทย	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง	๘ ธ.ค. ๒๕๖๕
๒.	สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง	๑๖ มี.ค. ๒๕๖๕
๓.	สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ	นายกรัฐมนตรี	๗ มี.ค. ๒๕๖๓
๔.	สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ	นายกรัฐมนตรี	๗ มี.ค. ๒๕๖๓
๕.	สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการ ประกอบกิจการ	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง	๓๑ ส.ค. ๒๕๕๐
๖.	สำนักงานคณะกรรมการกิจการพลังงาน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวง พลังงาน	๓๐ ธ.ค. ๒๕๕๐
๗.	องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะ แห่งประเทศไทย	นายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง	๑๕ มี.ค. ๒๕๕๓
๘.	สถาบันคุ้มครองเงินฝาก	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง	๑๓ ก.พ. ๒๕๕๓

ตารางที่ ๗ แสดง รายชื่อมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งมีฐานะเป็นส่วนราชการ

ลำดับที่	มหาวิทยาลัยของรัฐ	หมายเหตุ
๑.	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	มหาวิทยาลัย (๑๔ แห่ง)
๒.	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	
๓.	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
๔.	มหาวิทยาลัยศิลปากร	
๕.	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
๖.	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	
๗.	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
๘.	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	
๙.	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	
๑๐.	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	
๑๑.	มหาวิทยาลัยนเรศวร	
๑๒.	มหาวิทยาลัยนครราชสีมาราชภัฏนครินทร์	
๑๓.	มหาวิทยาลัยนครพนม	
๑๔.	สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน	
๑๕.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยราชภัฏ (๔๐ แห่ง)
๑๖.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	
๑๗.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	
๑๘.	มหาวิทยาลัยราชภัฏจลลดิษฐ์	
๑๙.	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	
๒๐.	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	
๒๑.	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก	
๒๒.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	
๒๓.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	
๒๔.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	
๒๕.	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี	
๒๖.	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
๒๗.	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	
๒๘.	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	
๒๙.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	
๓๐.	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	
๓๑.	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	
๓๒.	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
๓๓.	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์	

ลำดับที่	มหาวิทยาลัยของรัฐ	หมายเหตุ
๓๔.	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	
๓๕.	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์, ฉะเชิงเทรา	
๓๖.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี	
๓๗.	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	
๓๘.	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี	
๓๙.	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี	
๔๐.	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	
๔๑.	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	
๔๒.	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	
๔๓.	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี	
๔๔.	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	
๔๕.	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	
๔๖.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	
๔๗.	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	
๔๘.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	
๔๙.	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	
๕๐.	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	
๕๑.	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	
๕๒.	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	
๕๓.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	
๕๔.	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	
๕๕.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (๙ แห่ง)
๕๖.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ	
๕๗.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	
๕๘.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	
๕๙.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	
๖๐.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	
๖๑.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	
๖๒.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลฉะเชิงเทรา	
๖๓.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	
๖๔.	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	มหาวิทยาลัยเปิด (๒ แห่ง)
๖๕.	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	
๖๖.	สถาบันนักเทคโนโลยีพัฒนาศิลป์	สถาบันอื่น ๆ (๒ แห่ง)
๖๗.	สถาบันการพลศึกษา	

ตารางที่ ๘ แสดง รายชื่อมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
ซึ่งมีฐานะเป็นองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ

ลำดับ ที่	มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	วันที่ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
๑.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	๒๙ ก.ค. ๒๕๓๓
๒.	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	๗ เม.ย. ๒๕๓๔
๓.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๑ ต.ค. ๒๕๔๐
๔.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๑ ต.ค. ๒๕๔๐
๕.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	๖ มี.ค. ๒๕๔๑
๖.	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	๒๕ ก.ย. ๒๕๔๑
๗.	มหาวิทยาลัยมหิดล	๑๖ ต.ค. ๒๕๔๐
๘.	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	๒๖ ธ.ค. ๒๕๔๐
๙.	มหาวิทยาลัยบูรพา	๙ มี.ค. ๒๕๔๑
๑๐.	มหาวิทยาลัยทักษิณ	๕ ก.พ. ๒๕๔๑
๑๑.	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๖ ก.พ. ๒๕๔๑
๑๒.	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๖ มี.ค. ๒๕๔๑
๑๓.	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	๗ มี.ค. ๒๕๔๑

ตารางที่ ๙ แสดง รายชื่อหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

ลำดับ ที่	หน่วยงาน	หน่วยงานเจ้าสังกัด	วันที่ประกาศ แปลงสภาพใน ราชกิจจานุเบกษา
๑.	สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี	สำนักงาน ก.พ.ร.	๗ มี.ค. ๒๕๔๘
๒.	สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา	สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี	๑๑ ส.ค. ๒๕๔๙

**ตารางที่ ๑๐ แสดง การเพิ่มจำนวนของหน่วยงานของรัฐ (ไม่รวมส่วนราชการ)
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๒**

ประเภทหน่วยงานของรัฐ	ปี พ.ศ. ๒๕๕๓	ปี พ.ศ. ๒๕๕๔	ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ปี พ.ศ. ๒๕๕๖	ปี พ.ศ. ๒๕๕๗	ปี พ.ศ. ๒๕๕๘	ปี พ.ศ. ๒๕๕๙	ปี พ.ศ. ๒๕๖๐	ปี พ.ศ. ๒๕๖๑	ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	รวม
องค์การมหาชนตาม พ.ร.บ.องค์การมหาชน	๖	+๑	+๑	+๖	+๑	+๓	+๑	+๒	+๔	+๔	๒๙
องค์การมหาชนตาม พ.ร.บ.เฉพาะ	๑๐	+๑	-	-	-	-	-	+๒	+๒	-	๑๕
หน่วยงานของรัฐ ประเภทองค์การของรัฐ ที่เป็นอิสระ	๔	-	-	-	-	-	-	+๒	+๒	-	๘
มหาวิทยาลัยในกำกับ ของรัฐ*	๖	-	-	-	-	-	-	+๒	+๔	-	๑๓
รวมเพิ่มขึ้นในแต่ละปี	๒๖	+๒	+๑	+๖	+๑	+๓	+๑	+๘	+๑๓	+๓	๖๔

หมายเหตุ *กรณีการเพิ่มขึ้นของมหาวิทยาลัยในกำกับในปี ๒๕๕๐-๒๕๕๑ เป็นการแปลงสภาพจาก
ส่วนราชการ

ภาคผนวก ฉ หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. เลขที่ นร ๑๒๐๐/ว ๓ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

ด่วนที่สุด
ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๓

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๘ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

เรียน หัวหน้าส่วนราชการ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๓๙๗๑๕ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๑
๒. แนวทางการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

ด้วยคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการ การมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ดังปรากฏรายละเอียด ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติของส่วนราชการเกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการ สำนักงาน ก.พ.ร. จึงขอแจ้งแนวทางการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ทั้งการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ตามหลักการมอบอำนาจ และการแบ่งส่วนราชการภายในกรมที่ต้องเสนอให้ ก.พ.ร. พิจารณา เพื่อให้ส่วนราชการทราบและถือปฏิบัติต่อไป ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

กลุ่มวิชาการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๑๑๑๑๑ ต่อ ๑๑๑๑๑ (นายอภิชาติฯ) และ ๑๑๑๑๑ (นางสาวมนวดีฯ)

โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๑๑๑๑๑

www.opdc.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ทศ๗๖๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

เรียน เลขาธิการ ก.พ.ร.

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/๑๕๗ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ตามที่ได้เสนอเรื่อง การมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงาน ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามบัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบในหลักการการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ทั้งนี้ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. ได้รับความเห็นของกระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ สำนักงาน ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

๒. เห็นชอบให้ยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ (เรื่อง การชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ) ในกรณีการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม โดยไม่เพิ่มจำนวนกอง หรือจำนวนหน่วยงานของราชการส่วนกลางที่ตั้งในภูมิภาค หรือจำนวนหน่วยงานในต่างประเทศ ทั้งที่ปรากฏในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ หรือตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และยังคงจำนวนกองหรือหน่วยงานในภาพรวมเท่าที่มีอยู่เดิมของส่วนราชการ ให้ดำเนินการตามหลักการเงื่อนไข และขั้นตอนที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ส่วนการกำหนดตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่าระดับกรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

ให้ ...

๓. ให้สำนักงาน ก.พ.ร. แก่โชหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑๓ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ เรื่อง การชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ ให้สอดคล้องกับหลักการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรมดังกล่าวต่อไป

๔. ให้สำนักงาน ก.พ. นำข้อเสนอแนะของ ก.พ.ร. และความเห็นของกระทรวงแรงงาน เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการกำหนดตำแหน่ง และการประเมินคุณภาพงานของตำแหน่งตามหลักเกณฑ์การประเมินค่างานของตำแหน่ง เสนอต่อ ก.พ. เพื่อพิจารณาทบทวนต่อไป

๕. ให้กระทรวงการต่างประเทศแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารราชการในต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ เกี่ยวกับการจัดตั้งหรือรวมหน่วยงานในต่างประเทศ กรณีไม่เพิ่มจำนวนหน่วยงานในต่างประเทศ ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายปิบูลชัย ศรีแสงแก้ว)

ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๖๒๓ (สภากาชาด) ๑๕๓๓ (บุษกร)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๓๔๔๖
www.soc.go.th
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ spt55@soc.go.th (กัญญาบุษกร)

แนวทางการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

๑. ที่มา

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ เพื่อให้การบริหารราชการภายในส่วนราชการของหัวหน้าส่วนราชการมีความคล่องตัว รวดเร็ว สามารถจัดตั้ง ยุบเลิก และปรับเปลี่ยนส่วนราชการได้ ตอบสนองต่อประชาชน การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และการกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล ตลอดจนบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต โดยหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ ที่มุ่งหมายให้องค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ ปรับโครงสร้างและระบบบริหารงานราชการใหม่ในรูปแบบที่มีความหลากหลาย มีการดำเนินงานที่ยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเข้าสู่การเป็นสำนักงานสมัยใหม่ นำไปสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติของส่วนราชการเกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการ สำนักงาน ก.พ.ร. จึงได้จัดทำหนังสือเวียนแจ้งมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และแนวทางการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ทั้งการแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามหลักการมอบอำนาจ และการแบ่งส่วนราชการภายในกรมที่ต่อสนองให้ ก.พ.ร. พิจารณา เพื่อให้ส่วนราชการทราบและถือปฏิบัติต่อไป

๒. การมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

๒.๑ เหตุผลความจำเป็น

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดแนวนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินโดยเฉพาะการพัฒนากระบวนราชการไว้ในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ และกำหนดเรื่องการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินไว้ในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ข ด้านการบริหารราชการ (๓) โดยกำหนดให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

๒) ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ ได้กำหนดให้องค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ โดยปรับโครงสร้างและระบบการบริหารราชการใหม่ในรูปแบบที่มีความหลากหลาย มีการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเข้าสู่การเป็นสำนักงานสมัยใหม่ นำไปสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล มีความคล่องตัว ไม่ยึดติดกับการจัดโครงสร้างองค์กรแบบราชการ สามารถยุบ เลิก ปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร กฎ ระเบียบได้ตามสถานการณ์ ประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินได้กำหนดประเด็นปฏิรูปที่ ๓ โครงสร้างภาครัฐ กะทัดรัด ปรับตัวได้เร็ว และระบบงานมีผลสัมฤทธิ์สูง โดยมีเป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ประการหนึ่งว่า “มุ่งสู่การเป็นรัฐบาลที่คล่องตัว (agile government transformation) โดยเน้นการปรับปรุงบทบาทภารกิจและโครงสร้างองค์กรที่มีความทันสมัย กะทัดรัด มีรูปแบบเรียบง่าย (simplicity) มีระบบการทำงานที่คล่องตัว รวดเร็ว ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนคติในการทำงาน เน้นการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (creativity) และสามารถยุบเลิก ปรับเปลี่ยน

องค์กรได้ตามสถานการณ์ของการพัฒนา โดยศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่ฉับพลันของเทคโนโลยี (disruptive technology) และรูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการในกระทรวงที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ”

๑) โดยที่การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการในปัจจุบันต้องสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่มีเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ การปรับโครงสร้างของส่วนราชการจึงต้องสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วไปพร้อมกันด้วย มิฉะนั้นส่วนราชการจะไม่สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การแบ่งส่วนราชการในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแบ่งส่วนราชการภายในกรมซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติโดยตรง มีกระบวนการขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาดำเนินการไม่ต่ำกว่า ๖ เดือน นับตั้งแต่การจัดทำคำขอปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในกรม การพิจารณาของคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมและคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง การพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เพื่ออนุมัติการจัดตั้งส่วนราชการระดับกองขึ้นใหม่ รวมถึงการพิจารณากฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ทั้งนี้ ยังไม่รวมขั้นตอนการจัดตำแหน่งและการจัดคนลงตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการใหม่ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด ซึ่งส่วนราชการร่วมกับสำนักงาน ก.พ. จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนนำเสนอ อ.ก.พ. กระทรวงพิจารณาให้ความเห็นชอบ จะเห็นได้ว่า ขั้นตอนดังกล่าวมีความซับซ้อนและอาจไม่ทันต่อการขับเคลื่อนภารกิจของส่วนราชการที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างทัน่วงที

๒.๒ หลักการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

การมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนราชการมีความยืดหยุ่น คล่องตัว สามารถจัดตั้ง ยุบเลิก และปรับเปลี่ยนส่วนราชการได้ ตอบสนองต่อประชาชน การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล ตลอดจนบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก และแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต ก.พ.ร. จึงมอบอำนาจให้ส่วนราชการพิจารณาจัดโครงสร้างส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรมได้เอง ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

๑) เป็นการจัดโครงสร้าง (rearrange) เพื่อให้การดำเนินการกิจของส่วนราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่เพิ่มจำนวนกองในภาพรวมของส่วนราชการ เช่น การยุบเลิก/ยุบรวมกองเดิม และจัดตั้งกองใหม่เพื่อรับผิดชอบภารกิจใหม่ ๆ ตามยุทธศาสตร์ นโยบาย และภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ ทั้งนี้ จำนวนกองที่ปรากฏในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการยังคงเท่าเดิม สำหรับภารกิจอื่น ๆ ประกอบด้วย งานยุทธศาสตร์และแผนงาน งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร งานตรวจราชการ งานบริหารทรัพยากรบุคคล งานบริหารการคลัง งานกฎหมาย งานการต่างประเทศ งานพัฒนาบุคลากร และงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.ร. กำหนด

๒) เป็นการจัดหน่วยงานของราชการส่วนกลางในภูมิภาคใหม่ โดยไม่เพิ่มจำนวนหน่วยงาน เช่น การจัดพื้นที่จังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบใหม่ รวมถึงการย้ายสถานที่ตั้งของสำนักงานจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่งตามการจัดพื้นที่จังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบใหม่

๓) เป็นการจัดหน่วยงานในต่างประเทศใหม่ โดยไม่เพิ่มจำนวนหน่วยงาน เช่น การย้ายสถานที่ตั้งของสำนักงานจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งซึ่งอยู่ในกลุ่มประเทศประเภทเดียวกันหรือจากเมืองหนึ่งไปยังอีกเมืองหนึ่งภายในประเทศเดียวกัน ทั้งนี้ สำนักงานดังกล่าวต้องเป็นสำนักงานตามกฎหมาย/ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๒.๓ การกำหนดตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่าระดับกรม ตามการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

กรณีที่มีส่วนราชการมีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการใหม่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งประเภทอำนาจการ ตามที่ ก.พ. กำหนด

๓. การดำเนินการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

๓.๑ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการภายในกรมหลายครั้งและได้แจ้งให้ส่วนราชการทราบแล้ว ได้แก่

- ๑) หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๔/ว ๖ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๗ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในกรม (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗)
- ๒) หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๓ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในกรม (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗)
- ๓) หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑๘ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๙ เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่องกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๙)
- ๔) หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑๓ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ เรื่อง การชักจูงความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐)
- ๕) หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๒๗ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เรื่อง การปรับปรุงแนวทางการจัดส่วนราชการในภูมิภาค (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐)

๓.๒ โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ เพื่อให้ส่วนราชการพิจารณาจัดโครงสร้างส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรมได้เองอย่างรวดเร็ว เหมาะสมกับบทบาทภารกิจที่เปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อประชาชน ตามหลักการมอบอำนาจข้างต้น สำนักงาน ก.พ.ร. จึงเห็นควร ๑) ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง และคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรม และ ๒) ปรับปรุงขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม นอกจากนี้ ให้ส่วนราชการคณะดำเนินการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามแนวทางปฏิบัติที่ปรากฏในหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ข้างต้น

๑) การปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง และคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรม

ปรับปรุงองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง และคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรม ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๔/ว ๖ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๗ และหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๓ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ใหม่ดังนี้

• คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง มีองค์ประกอบ ดังนี้

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง	เป็นประธาน
(๒) ปลัดกระทรวง หรือเทียบเท่า	เป็นรองประธาน
(๓) เลขาธิการ ก.พ. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
(๔) เลขาธิการ ก.พ.ร. หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ

(๕) เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
(๖) เลขานุการคณะรัฐมนตรี หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
(๗) เลขานุการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
(๘) ปลัดกระทรวงการคลัง หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
(๙) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ หรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
(๑๐) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้แทน (เฉพาะกรณีการจัดหน่วยงานในส่วนประเทศ)	เป็นกรรมการ
(๑๑) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบบริหาร ของกระทรวง ที่ปลัดกระทรวงฯ มอบหมาย	เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม
(๑๒) เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ.ร. ที่เลขานุการ ก.พ.ร. มอบหมาย	เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

หมายเหตุ : ผู้แทนส่วนราชการต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้นหรือตำแหน่ง
ประเภทวิชาการระดับทรงคุณวุฒิขึ้นไป

สำหรับส่วนราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ ส่วนราชการไม่สังกัด
สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง รวมทั้งส่วนราชการในสังกัดกระทรวงที่อยู่ในบังคับบัญชา
ของรัฐมนตรีจะมีองค์ประกอบแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดตัวอย่างคำสั่งฯ ตามเอกสารแนบ ๓

• คณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรม (รายละเอียดตัวอย่างคำสั่งฯ ตามเอกสารแนบ ๒)

(๑) หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม	เป็นประธาน
(๒) รองหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมมอบหมาย	เป็นรองประธาน
(๓) ผู้แทนสำนักงาน ก.พ.	เป็นคณะทำงาน
(๔) ผู้แทนสำนักงาน ก.พ.ร.	เป็นคณะทำงาน
(๕) ผู้แทนสำนักงบประมาณ	เป็นคณะทำงาน
(๖) ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (เฉพาะกรณีการจัดหน่วยงานในส่วนประเทศ)	เป็นคณะทำงาน
(๗) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบบริหาร ที่หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมมอบหมาย	เป็นคณะทำงานและเลขานุการ

หมายเหตุ : ผู้แทนส่วนราชการต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งประเภทชำนาญการหรือประเภทวิชาการ
ระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป

๒) การปรับปรุงขึ้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

ปรับปรุงขึ้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐๐/ว ๑๘ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ ใหม่ โดยแบ่งเป็น ๒ กรณี คือ การแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามหลักการมอบอำนาจ และการแบ่งส่วนราชการภายในกรมที่ส่วนราชการต้องเสนอให้ ก.พ.ร. พิจารณา ดังนี้

๒.๑) การแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามหลักการมอบอำนาจ

มีขึ้นตอนสรุปได้ดังนี้

๑) ส่วนราชการ สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ. ร่วมกันจัดทำข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการ โดยมีรายละเอียดตามคำชี้แจง (เอกสารแนบ ๑) และสรุปความเห็น เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการแบ่งส่วนราชการภายในกรมและคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง

๒) คณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมร่วมกันพิจารณาข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการภายในกรมจนได้ข้อยุติเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวง แบ่งส่วนราชการ การจัดแบ่งงานภายในกอง การจัดอัตราค่าจ้างและการกำหนดตำแหน่ง เพื่อนำข้อเสนอเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงเพื่อพิจารณา

๓) ส่วนราชการตามความเห็นหน่วยงานกลาง ได้แก่ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง และสำนักงานประมาณ เพื่อจัดทำความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง

๔) คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงพิจารณาข้อเสนอของคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรม

๕) รัฐมนตรีสั่งหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมแบ่งส่วนราชการได้กอง การมอบอัตราค่าจ้างและการกำหนดตำแหน่ง พร้อมแนบรายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง มาถึงสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อดำเนินการตามข้อ ๖)

๖) สำนักงาน ก.พ.ร. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ แล้วรายงาน ก.พ.ร. เพื่อทราบ และแจ้งผลให้ส่วนราชการดำเนินการต่อไปโดย

(ก) กรณีที่ต้องปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้ส่วนราชการจัดส่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนปกติต่อไป

(ข) กรณีที่ไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการให้ส่วนราชการดำเนินการตามขั้นตอนปกติต่อไป เช่น การออกประกาศกระทรวง เป็นต้น

ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการจัดตำแหน่งตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการใหม่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด เพื่อเสนอ อ.ก.พ. กระทรวง ให้ความเห็นชอบ

๒.๒) การแบ่งส่วนราชการภายในกรมที่ส่วนราชการต้องเสนอให้ ก.พ.ร. พิจารณา

เป็นการขอจัดตั้งส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม **กรณีเพิ่มจำนวนส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม** เช่น การจัดตั้งกอง การจัดตั้งหน่วยงานส่วนกลางในภูมิภาค การจัดตั้งส่วนราชการส่วนภูมิภาค การจัดตั้งหน่วยงานในต่างประเทศ ขึ้นใหม่ โดยมีขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

๑) ส่วนราชการ สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ. ร่วมกันจัดทำข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการ โดยมีรายละเอียดตามคำชี้แจง (เอกสารแนบ ๑) และสรุปความเห็น เพื่อนำเสนอต่อคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมและคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง

๒) คณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรมร่วมกันพิจารณาข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการภายในกรม เพื่อนำข้อเสนอ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงเพื่อพิจารณา

๓) ส่วนราชการอาจความเห็นหน่วยงานกลาง ได้แก่ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง และสำนักงานงบประมาณ เพื่อให้จัดทำความเห็นเป็นลำดับขั้นอีกชุดประกอบ การพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง

๔) คณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวงพิจารณาข้อเสนอของคณะทำงานแบ่งส่วนราชการภายในกรม

๕) รัฐมนตรีส่งข้อเสนอการแบ่งส่วนราชการ และรายละเอียดตามคำชี้แจง พร้อมแนบรายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง มาถึงสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อนำเสนอ ก.พ.ร. พิจารณา

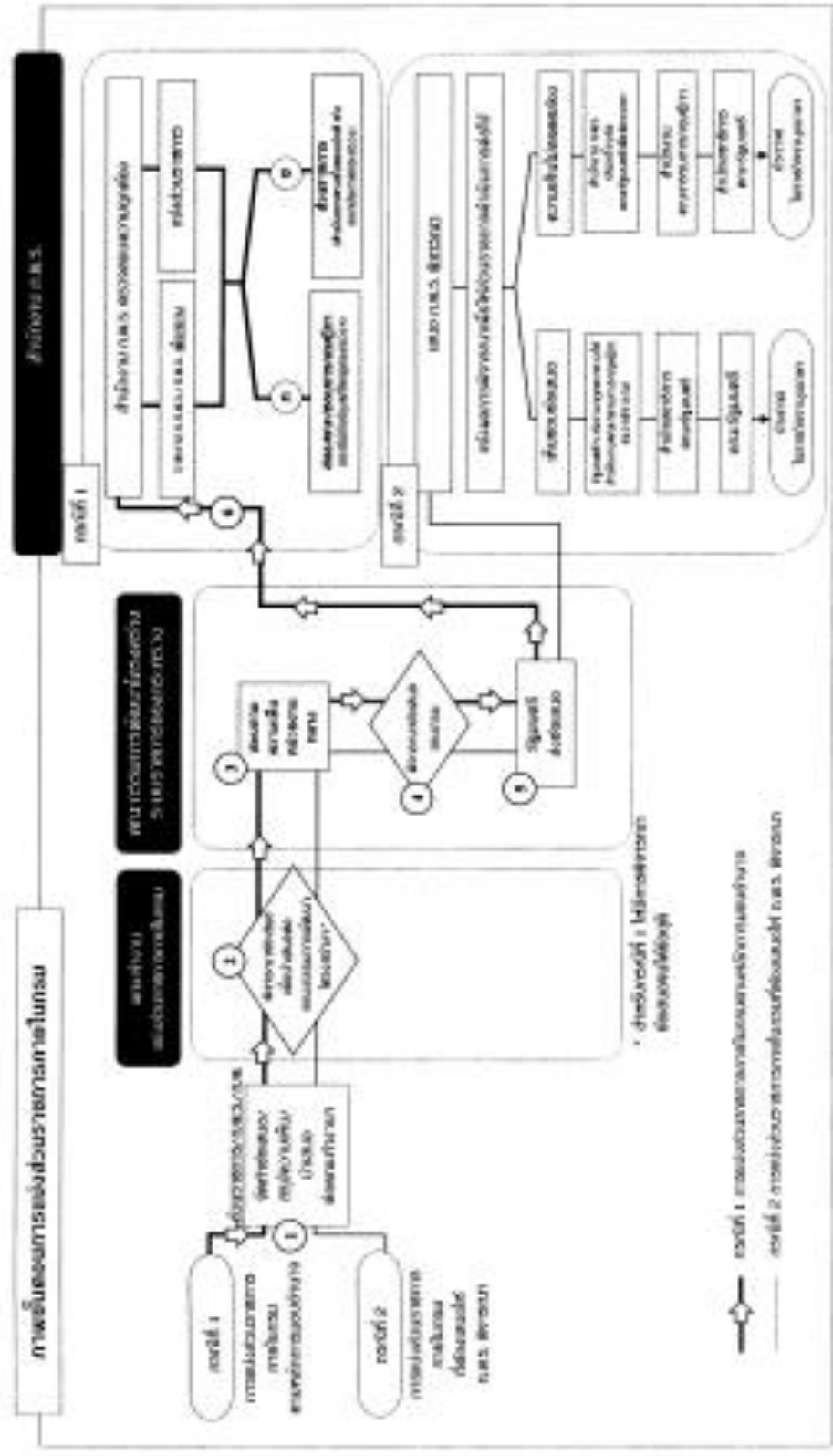
๖) เมื่อ ก.พ.ร. พิจารณาแล้ว ให้สำนักงาน ก.พ.ร. แจ้งผลการพิจารณาเพื่อให้ส่วนราชการดำเนินการต่อไป

(ก) กรณี ก.พ.ร. เห็นชอบข้อเสนอฯ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงส่งร่างกฎกระทรวงฯ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา และส่งร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

(ข) กรณี ก.พ.ร. มีความเห็นไม่สอดคล้องกับคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง ให้สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา และเมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งร่างกฎกระทรวงฯ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา และส่งร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการจัดส่วนหน่วยงานตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการใหม่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด เพื่อเสนอ อ.ก.พ. กระทรวง ให้ความเห็นชอบ

(ขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรมปรากฏตามภาพที่ ๑)

ภาพที่ ๓ ขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

**๒.๓) กรณีการจัดหน่วยงานในต่างประเทศ ทั้งกรณีการไม่เพิ่มหน่วยงานและ
เพิ่มหน่วยงาน**

กรณีการแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามหลักการมอบอำนาจ (ไม่เพิ่มหน่วยงาน) ให้ดำเนินการตามข้อ ๒.๑) และกรณีการแบ่งส่วนราชการภายในกรมที่ส่วนราชการต้องเสนอให้ ก.พ.ร. พิจารณา (เพิ่มหน่วยงาน) ให้ดำเนินการตามข้อ ๒.๒)

ทั้งนี้ ทั้งสองกรณี ส่วนราชการต้องดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ศึกษาองค์ประกอบของคณะกรรมการแบ่งส่วนราชการภายในกรม และคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง โดยให้ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศร่วมเป็นคณะกรรมการ และคณะกรรมการ

๒) จัดทำคำชี้แจงเพิ่มเติมตามแบบคำชี้แจงประกอบการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ข้อ ๙ (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๓)

เอกสารแนบ ๓

คำสั่ง ...

ที่ ...

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง...

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบกับข้อเสนอของ ก.ท.ร. เกี่ยวกับหลักหลักการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ซึ่งได้มีการปรับปรุงรายละเอียดและขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยหลักการดังกล่าวมุ่งหมายให้การบริหารราชการภายในส่วนราชการมีความคล่องตัว ตอบสนองต่อประชาชน การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล ตลอดจนบริหารการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต

เพื่อให้การแบ่งส่วนราชการภายในกระทรวงและส่วนราชการในสังกัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทิศทางการบริหารราชการแนวใหม่ที่จะเน้นการจัดการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ และประโยชน์สุขของประชาชน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของกระทรวง... โดยมีองค์ประกอบ และหน้าที่ในกระบวน ดังนี้

๓. องค์ประกอบ

๑๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง	ประธาน
๑๒) ปลัดกระทรวง	รองประธาน
๑๓) เลขาธิการ ก.ท. หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๔) เลขาธิการ ก.ท.ร. หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๕) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๖) เลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๗) เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๘) ปลัดกระทรวงการคลัง หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๙) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๙๐) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้แทน
(เฉพาะกรณีที่มีการจัดหน่วยงาในต่างประเทศ)	กรรมการ
๑๙๑) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบบริหารของกระทรวง
ที่ปลัดกระทรวงฯ มอบหมาย	กรรมการและเลขานุการร่วม
๑๙๒) เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ท.ร. ที่เลขาธิการ ก.ท.ร. มอบหมาย	กรรมการและเลขานุการร่วม

๒. หน้าที่และอำนาจ

(๑) พิจารณาปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม การจัดและพัฒนาส่วนราชการและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบบุคคล ให้ทันสมัยและรองรับกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วน ของรัฐบาล รวมทั้งวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต และให้เป็นไปตามมาตรา ๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) พิจารณากำหนดหน้าที่และอำนาจ รวมถึงขอบเขตความรับผิดชอบของส่วนราชการ และองค์กร รูปแบบอื่นที่มีใช้ส่วนราชการ ภายใต้สังกัดกระทรวง

(๓) เรียกให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐขึ้นในสังกัดกระทรวงจัดส่งเอกสารข้อมูล เจ้าพนักงาน ข้าราชการและดำเนินการอื่น ๆ แก่คณะกรรมการและผู้ได้รับแต่งตั้ง หรือได้รับมอบหมาย

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

(๕) ปฏิบัติการอื่นเพื่อช่วย ก.พ.ว. ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

(.....)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวง.....

คำสั่ง ...
ที่ ...

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของ (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม)

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบกับข้อเสนอของ ก.พ.ร. เกี่ยวกับหลักการการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ซึ่งได้มีการปรับปรุงรายละเอียดและขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยหลักการดังกล่าวมุ่งหมายให้การบริหารราชการภายในส่วนราชการมีความคล่องตัว ตอบสนองต่อประชาชน การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล ตลอดจนบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต

เพื่อให้การแบ่งส่วนราชการภายใน (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทิศทางการบริหารราชการแนวใหม่ที่เน้นการจัดการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ และประโยชน์สุขของประชาชน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของ (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม) โดยมีองค์ประกอบ และหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

(๑)	รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้กำกับการบริหารราชการของส่วนราชการ	ประธาน
(๒)	ปลัดสำนักงานกฤษฎีกา	รองประธาน
(๓)	เลขาธิการ ก.พ. หรือผู้แทน	กรรมการ
(๔)	เลขาธิการ ก.พ.ร. หรือผู้แทน	กรรมการ
(๕)	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือผู้แทน	กรรมการ
(๖)	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้แทน	กรรมการ
(๗)	เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
(๘)	ปลัดกระทรวงการคลัง หรือผู้แทน	กรรมการ
(๙)	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ หรือผู้แทน	กรรมการ
(๑๐)	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้แทน
(เฉพาะกรณีการจัดหน่วยงานในต่างประเทศ)	กรรมการ
(๑๑)	เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบบริหารที่หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่ขอแบ่งส่วนราชการมอบหมาย	กรรมการและเลขานุการร่วม
(๑๒)	เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ.ร. ที่เลขาธิการ ก.พ.ร. มอบหมาย	กรรมการและเลขานุการร่วม

๒. หน้าที่และอำนาจ

(๑) พิจารณาปรับปรุงการจัดและพัฒนาราชการและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบบุคคล ให้ทันสมัย และรองรับกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล รวมทั้งเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต และให้เป็นไปตามมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖

(๒) พิจารณากำหนดหน้าที่และอำนาจ รวมถึงขอบเขตความรับผิดชอบของส่วนราชการ และองค์กรรูปแบบอื่นที่มีในส่วนราชการ ภายในสังกัด

(๓) เรียกให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐอื่นในสังกัดจัดส่งเอกสารข้อมูล เจ้าที่รองข้อเท็จจริง และดำเนินการอื่น ๆ แก่คณะกรรมการและผู้ได้รับแต่งตั้ง หรือได้รับมอบหมาย

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

(๕) ปฏิบัติการอื่นเพื่อช่วย ก.พ.ร. ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

(.....)
รองนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรี

คำสั่ง ...
ที่ ...

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของ (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม)

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ เป็นชอบกับข้อเสนอของ ก.พ.ร. เกี่ยวกับหลักการการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ซึ่งได้มีการปรับปรุงรายละเอียดและขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยหลักการดังกล่าวมุ่งหมายให้การบริหารราชการภายในส่วนราชการมีความคล่องตัว ตอบสนองต่อประชาชน การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาท ตลอดจนบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต

เพื่อให้การแบ่งส่วนราชการภายใน (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทิศทางการบริหารราชการแนวใหม่ที่เน้นการจัดการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ และประโยชน์สุขของประชาชน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของ (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม) โดยมีองค์ประกอบ และหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๓. องค์ประกอบ

๑) นายกรัฐมนตรี/รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้	ประธาน
กำกับการบริหารราชการของส่วนราชการ	
๒) หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่ขอแบ่งส่วนราชการ	รองประธาน
๓) เลขาธิการ ก.พ. หรือผู้แทน	กรรมการ
๔) เลขาธิการ ก.พ.ร. หรือผู้แทน	กรรมการ
๕) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือผู้แทน	กรรมการ
๖) เลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้แทน	กรรมการ
๗) เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
๘) ปลัดกระทรวงการคลัง หรือผู้แทน	กรรมการ
๙) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๐) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้แทน	กรรมการ
(เฉพาะกรณีการพิจารณาในส่วนประเทศ)	
๑๑) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบบริหาร	กรรมการและเลขานุการร่วม
ที่หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่ขอแบ่งส่วนราชการมอบหมาย	
๑๒) เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ.ร. ที่เลขาธิการ ก.พ.ร. มอบหมาย	กรรมการและเลขานุการร่วม

๒. หน้าที่และอำนาจ

(๑) พิจารณาปรับปรุงการจัดและพัฒนาราชการและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบบุคคล ให้ทันสมัย และรองรับกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล รวมทั้งรับทราบการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต และให้เป็นไปตามมาตรา ๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๖๖

(๒) พิจารณากำหนดหน้าที่และอำนาจ รวมถึงขอบเขตความรับผิดชอบของส่วนราชการ และองค์กรรูปแบบอื่นที่มีใช้ส่วนราชการ ภายในสังกัด

(๓) เรียกให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐอื่นในสังกัดจัดส่งเอกสารข้อมูล เข็มชี้แจงข้อเท็จจริง และคำวินิจฉัยอื่น ๆ แก่คณะกรรมการและผู้ได้รับแต่งตั้ง หรือได้รับมอบหมาย

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

(๕) ปฏิบัติการอื่นเพื่อช่วย ก.พ.ร. ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

(.....)
นายกรัฐมนตรี/รองนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรี

คำสั่ง ...
ที่ ...

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของ (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม)

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบกับข้อเสนอของ ก.พ.ร. เกี่ยวกับหลักการการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ซึ่งได้มีการปรับปรุงรายละเอียดและขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยหลักการดังกล่าวมุ่งหมายให้การบริหารราชการภายในส่วนราชการมีความคล่องตัว ตอบสนองต่อประชาชน การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐชาติ ตลอดจนบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต

เพื่อให้การแบ่งส่วนราชการภายใน (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทิศทางการบริหารราชการแนวใหม่ที่เน้นการจัดการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ และประโยชน์สุขของประชาชน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการของ (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม) โดยมีองค์ประกอบ และหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง	ประธาน
๒) หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่ขอแบ่งส่วนราชการ	รองประธาน
๓) เลขาธิการ ก.พ. หรือผู้แทน	กรรมการ
๔) เลขาธิการ ก.พ.ร. หรือผู้แทน	กรรมการ
๕) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือผู้แทน	กรรมการ
๖) เลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้แทน	กรรมการ
๗) เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
๘) ปลัดกระทรวงการคลัง หรือผู้แทน	กรรมการ
๙) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๐) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้แทน
(เฉพาะกรณีการจัดหน่วยงานในต่างประเทศ)	กรรมการ
๑๑) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบบริหาร
ที่หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่ขอแบ่งส่วนราชการมอบหมาย	กรรมการและเลขานุการร่วม
๑๒) เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ.ร. ที่เลขาธิการ ก.พ.ร. มอบหมาย	กรรมการและเลขานุการร่วม

๒. หน้าที่และอำนาจ

(๑) พิจารณาปรับปรุงการจัดและพัฒนาส่วนราชการและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบบุคคล ให้ทันสมัย
และรองรับกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล รวมถึงรับทราบการเปลี่ยนแปลง
ของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต และให้เป็นไปตามมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖

(๒) พิจารณากำหนดหน้าที่และอำนาจ รวมถึงขอบเขตความรับผิดชอบของส่วนราชการ และองค์การ
รูปแบบอื่นที่มีในส่วนราชการ ภายในสังกัด

(๓) เรียกให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐอื่นในสังกัดจัดส่งเอกสารข้อมูล เจ้าที่แจ้งข้อเท็จจริง
และดำเนินการอื่น ๆ แก่คณะกรรมการและผู้ได้รับแต่งตั้ง หรือได้รับมอบหมาย

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

(๕) ปฏิบัติการอื่นเพื่อช่วย ก.พ.ร. ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พจน์ ตั้งศักดิ์นี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

(.....)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวง.....

คำสั่ง ...
ที่ ...

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการภายในของ (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม)

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบกับข้อเสนอของ ก.พ.ร. เกี่ยวกับหลักการการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ซึ่งได้มีการปรับปรุงรายละเอียดและขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยหลักการดังกล่าวมุ่งหมายให้การบริหารราชการภายในส่วนราชการ มีความคล่องตัว ตอบสนองต่อประชาชน การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล ตลอดจนบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต

เพื่อให้การแบ่งส่วนราชการภายใน (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับทิศทางการบริหารราชการแนวใหม่ที่เน้นการจัดการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ และประโยชน์สุขของประชาชน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการภายในของ (ระบุชื่อส่วนราชการระดับกรม) โดยมีองค์ประกอบ และหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

(๑) หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม	ประธาน
(๒) รองหัวหน้าส่วนราชการ
ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมมอบหมาย	รองประธาน
(๓) ผู้แทนสำนักงาน ก.พ.	คณะทำงาน
(๔) ผู้แทนสำนักงาน ก.พ.ร.	คณะทำงาน
(๕) ผู้แทนสำนักงานประสาน	คณะทำงาน
(๖) ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ
(เฉพาะกรณีการจัดหน่วยงานในต่างประเทศ)	คณะทำงาน
(๗) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบบริหาร
ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมมอบหมาย	คณะทำงานและเลขานุการ

๒. หน้าที่และอำนาจ

(๑) พิจารณาข้อเสนอการปรับปรุงโครงสร้างราชการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยปรับปรุงการจัดและพัฒนากลุ่มราชการและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบบุคคลให้ทันสมัยและรองรับกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบาย และภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล รวมทั้งรับจับตาดูการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต และให้เป็นไปตามมาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖

(๒) พิจารณากำหนดหน้าที่และอำนาจ รวมถึงขอบเขตความรับผิดชอบของส่วนราชการและองค์กรรูปแบบอื่นที่มีในส่วนราชการ ภายในสังกัด รวมถึงกรอบอัตราจ้าง หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่ง

(๓) เြียมกให้ส่วนราชการและองค์กรรูปแบบอื่นที่มีในส่วนราชการภายในสังกัด จัดส่งเอกสารข้อมูล เข่าชี้แจงข้อเท็จจริงและดำเนินการอื่น ๆ แก่คณะทำงานและผู้ได้รับแต่งตั้ง หรือได้รับมอบหมาย

(๔) แต่งตั้งคณะทำงานย่อยเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

(๕) ปฏิบัติการอื่นเพื่อช่วย ก.พ.ร. ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

(.....)

หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม

แบบคำชี้แจงประกอบการแบ่งส่วนราชการภายในกรม
กรม/หน่วยงาน.....
กระทรวง.....

๑. การทบทวนบทบาท ภารกิจภาพรวมของส่วนราชการ

ส่วนราชการจะต้องวางแนวทางการดำเนินงานในส่วนราชการคือการเป็นหน่วยงานที่ดำรงอยู่เพื่อทำอะไรให้กับประเทศชาติ และตอบสนองประชาชนอย่างไร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงานหรือไม่ อย่างไร และเป็นภารกิจที่ไม่ซ้ำซ้อนกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่นของรัฐ นอกจากนี้เหตุผลจึงจำเป็นต้องดำเนินการโดยส่วนราชการ ไม่สามารถให้ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม หรือหน่วยงานของรัฐรูปแบบอื่นดำเนินการแทนได้ หรือมีข้อขัดแย้งเหตุผลประกอบให้ชัดเจน

๒. เหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้ง

ต้องระบุเหตุผลความจำเป็นของการขอจัดตั้งที่ชัดเจน เช่น เหตุใดจึงจำเป็นต้องขอปรับปรุง/ขอจัดตั้งเป็นหน่วยงานขึ้นใหม่ มีความสอดคล้องของภารกิจของหน่วยงานกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายสำคัญของรัฐบาล แผนการปฏิรูปประเทศ และมติคณะรัฐมนตรี สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล ใ้สื่อพิกัดยุทธศาสตร์ของกระทรวงในค่านิด รวมทั้งเมื่อจัดตั้งขึ้นแล้วมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างไร และแสดงถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับอย่างชัดเจน

ให้ชี้แจงสาเหตุที่ต้องขอปรับปรุงส่วนราชการ ดังนี้

๒.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (external environment) ที่มีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงาน รวมถึงการเชื่อมโยงหรือรองรับการเปลี่ยนแปลง

๒.๒ ปัญหาการดำเนินงาน หรือการบริหารงานของกรม อันเนื่องมาจากโครงสร้างส่วนราชการเดิมไม่เหมาะสม

๒.๓ การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่และภารกิจของหน่วยงานในอนาคต หน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป โดยชี้แจงรายละเอียดงานเพิ่มขึ้นอย่างไร หรือลักษณะงานเปลี่ยนแปลงไปประการใด

๒.๔ มีการเปลี่ยนแปลงระบบ หรือวิธีการทำงาน เฉพาะหน่วยงานหรือในภาพรวมของกรม แสดงกระบวนการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในกรม และให้เสนอแผนการนำ Digital Technology มาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน หรือนำมาทดแทนเพื่อลดภาระงานที่มีอยู่เดิม

กรณีการแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามหลักความเหมาะสม ส่วนราชการต้องชี้แจงเหตุผลความจำเป็นในการจัดตั้งเฉพาะส่วนราชการที่ขอเปลี่ยนแปลง

กรณีการแบ่งส่วนราชการภายในกรมที่ต้องเสนอให้ ก.พ.ร. พิจารณา ส่วนราชการต้องชี้แจงเหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้งในภาพรวม และต้องระบุข้อเสนอให้ยุบเลิก หรือยุบรวมหน่วยงานที่มีอยู่เดิม (One-in, X-Out) เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนที่ในสำนักงานกึ่งและกึ่งหน่วยงาน

กรณีการขอจัดตั้งหน่วยงานตามแผนการปฏิรูปประเทศส่วนต่าง ๆ ให้ส่วนราชการถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ เรื่อง การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐตามแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการต้องพิจารณาการปรับปรุง บทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานที่มีอยู่เดิมเป็นลำดับแรก และปรับวิธีพิจารณาให้มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานให้มีความเป็นรูปธรรม ก่อนเสนอให้พิจารณาจัดตั้ง

หน่วยงานใหม่ และให้คำชี้แจงถึงความสำคัญ ความเร่งด่วน เหตุผลความจำเป็น และความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต รวมถึงภาระด้านงบประมาณ กรอบนโยบายวิสัยทัศน์ และนโยบายของแต่ละกระทรวงด้วย

๓. ภารกิจของส่วนราชการที่จะมีการแบ่งส่วนราชการใหม่

ต้องระบุให้ชัดเจนว่าส่วนราชการที่จะจัดตั้งมีการมอบภารกิจอะไรบ้างที่จะดำเนินการ บทบาทของส่วนราชการนั้นคืออะไร มีหน้าที่และอำนาจอย่างไร โดยให้ระบุ

๓.๑ ชอบเลขหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการระดับกรม

๓.๒ ให้แสดงแผนภูมิการแบ่งส่วนราชการในปัจจุบัน

๓.๓ ให้แสดงการเปรียบเทียบการแบ่งส่วนราชการที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่ขอปรับปรุงใหม่ โดยให้จัดเป็นตารางเปรียบเทียบ ทั้งนี้ ให้ระบุด้วยว่ามีการปรับปรุงอย่างไร (รายละเอียดตามเอกสารแนบหมายเลข ๑)

๓.๔ หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการ

๓.๔.๑ ให้ชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการในปัจจุบัน

๓.๔.๒ สำหรับส่วนราชการที่ขอปรับปรุง ให้ชี้แจงหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่ขอปรับปรุงเปรียบเทียบกับหน้าที่ความรับผิดชอบในปัจจุบัน (รายละเอียดตามเอกสารแนบหมายเลข ๒)

๔. อัตรากำลังเจ้าหน้าที่

๔.๑ ให้สรุปกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (ข้าราชการ/พนักงานราชการ/ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว และพนักงานจ้าง)

๔.๒ ให้แสดงแผนภูมิอัตรากำลังเฉพาะกอง/สำนักที่เกี่ยวข้องกับการขอปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการ พร้อมทั้งรายละเอียดการจัดอัตรากำลังที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และอัตรากำลังที่จะปรับปรุงให้สอดคล้องกับการแบ่งส่วนราชการภายในกรมใหม่

๕. ปริมาณงาน

ให้แสดงว่างานสำคัญ ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันได้แก่งานอะไรบ้าง มีปริมาณงานมากน้อยเพียงใด โดยให้แสดงสถิติปริมาณงานย้อนหลัง ๓ ปี สำหรับงานใหม่ให้แสดงว่าได้ลงมือดำเนินการอะไรไปบ้างแล้วอย่างไรหรือไม่ และให้แสดงประมาณการปริมาณงานส่วนหน้า ๓ ปี ตามงานที่จะพึงมี หรือเป้าหมายของงานตามแผน (รายละเอียดตามเอกสารแนบหมายเลข ๓)

๖. แสดงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่เป็นผลจากการดำเนินงานปรับปรุงโครงสร้างและภารกิจของส่วนราชการ/ส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรมใหม่

๗. ค่าใช้จ่าย

ให้แสดงรายละเอียดงบประมาณค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน (ถ้ามี) และประมาณการค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณถัดไป (๓ ปีข้างหน้า) เฉพาะส่วนราชการที่ขอปรับปรุง โดยจำแนกรายละเอียดงบประมาณตามรายการจ่าย ได้แก่ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น (รายละเอียดตามเอกสารแนบหมายเลข ๔)

๔. ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ

ให้เสนอร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำหรับกรณีส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม ให้เสนอร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ พร้อมเหตุผลในการปรับปรุงกฎกระทรวง

๕. กรณีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ในต่างประเทศ

ให้ส่วนราชการชี้แจงเหตุผลความจำเป็นประกอบการขอจัดตั้งเพิ่มเติม เช่น ความสอดคล้องกับ นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ ทำหน้าที่/กฎระเบียบของประเทศเจ้าภาพ มีภารกิจที่ชัดเจน/ ไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานเดิม การใช้ตัวเพิ่มประสิทธิภาพอื่นไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ากว่า (รายละเอียดตามเอกสารแนบหมายเลข ๕)

๖. รายละเอียดอื่น ๆ

ให้ระบุรายละเอียดอื่น ๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาหรือ ที่เป็นประเด็นสำคัญที่นอกเหนือจากระบุข้างต้น

ตารางเปรียบเทียบการดำเนินงานราชการที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่ขอรับปรุงใหม่

การดำเนินงานราชการในปัจจุบัน	การดำเนินงานราชการที่ขอรับปรุงใหม่	หมายเหตุ
กรณี..... ก. ราชการบริหารส่วนกลาง (๑) (๒) (๓) (๔)	กรณี..... ก. ราชการบริหารส่วนกลาง (๑) (๒) (๓) (๔) ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค (๑)	(ตัวอย่าง) เป็นการขอปรับปรุงชื่อส่วนราชการใหม่ เป็นการลดงาน.....(ไม่ต้อง) ของกก. มาจัดตั้งเป็นส่วนราชการใหม่
ก. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค (๑)		

เอกสารแนบหมายเลข ๒

รายการเปรียบเทียบหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการ

ก่อนปรับปรุง	ปรับปรุงหรือตัดใหม่แล้ว	เหตุผลของการเปลี่ยนแปลง

ตารางแสดงปริมาณงานย้อนหลัง และเป้าหมายล่วงหน้า

งาน/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	ปริมาณงานย้อนหลัง		เป้าหมายล่วงหน้า		หมายเหตุ
			ปี.....	ปี.....	ปี.....	ปี.....	

กรอบค่าใช้จ่ายส่วนหน้า

แหล่งเงิน	กรอบค่าใช้จ่ายส่วนหน้า		
	งบประมาณปัจจุบัน ปี.....	ปี.....	ปี.....
รวมทั้งสิ้น			
เงินงบประมาณ			
• งบอุดหนุน			
• งบดำเนินงาน			
• งบลงทุน			
• งบเงินอุดหนุน			
• งบรายจ่ายอื่น			
เงินนอกงบประมาณ			

หลักเกณฑ์การพิจารณาจัดตั้งสำนักงานใหม่ในต่างประเทศ

๑. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์หรือนโยบายของรัฐบาล อาทิ แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการค้าต่างประเทศ ระยะ ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์ภูมิภาคของกระทรวงการค้าต่างประเทศ โดยไม่ขัดกับนโยบายการค้าต่างประเทศหรือกระทบกับความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ

๒. สำนักงานที่จะขอจัดตั้งใหม่อยู่ในกลุ่มประเทศ และ/หรือ เมืองที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์

๒.๑ ด้านความเมือง ความมั่นคง อาทิ

- ยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น
- มีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศไทย
- มีบทบาทด้านการเมืองและความมั่นคงที่สำคัญในภูมิภาค
- มีบทบาทที่สำคัญในแนวที่ระหว่างประเทศหรือกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ
- เป็นประเทศ/เมืองที่เป็นที่ตั้งขององค์การระหว่างประเทศที่สำคัญของโลกที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก มีพันธกรณีในการปฏิบัติการและการดำเนินการต่าง ๆ และมีผลเชื่อมโยงโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทย
- เป็นประเทศ/เมืองที่เป็นที่ตั้งขององค์การระหว่างประเทศที่ไทยมีศักยภาพที่จะขยายบทบาท และความร่วมมือ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาและแนวปฏิบัติต้นแบบ (best practices) แก่ประเทศต่าง ๆ โดยผ่านองค์การระหว่างประเทศ

๒.๒ ด้านเศรษฐกิจ อาทิ

- เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และภาคบริการที่สำคัญของไทย
- เป็นประเทศ/เมืองที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญสำหรับไทย ทั้งด้านพลังงาน พลังงานทดแทน วัสดุสำหรับการผลิตสินค้า ประมง และอุตสาหกรรม
- เป็นประเทศ/เมืองที่มีที่ตั้งอยู่ในทำเลที่ควบคุมยุทธศาสตร์ของการสัญจร หรือการค้า การขนส่ง พลังงาน หรือเส้นทางใด ๆ ที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของไทย
- เป็นประเทศ/เมืองที่มีศักยภาพสำหรับฝ่ายไทยในการเข้าไปขยายตลาดส่งออกสินค้า แร่ขุด การท่องเที่ยว การลงทุน และบริการต่าง ๆ ทั้งการเข้ามาลงทุนในประเทศไทย และการเป็นแหล่งที่นักลงทุนไทยมีโอกาสไปขยายการลงทุน

๒.๓ ด้านสังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อาทิ

- เป็นประเทศ/เมืองที่มีชุมชนไทยขนาดใหญ่ ซึ่งรวมถึงมีแรงงานไทยจำนวนมากพอสมควร
- เป็นประเทศ/เมืองที่มีศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นแหล่งองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย

๓. การวิเคราะห์ภารกิจ

- ๓.๑ ภารกิจหลัก/ภารกิจรองของสำนักงานใหม่ ซึ่งไม่ซ้ำซ้อนกับภารกิจของส่วนราชการอื่น
- ๓.๒ ภารกิจมีลักษณะเฉพาะและต้องการความต่อเนื่องระยะยาว
- ๓.๓ การใช้ตัวเพิ่มประสิทธิภาพต่าง ๆ ไม่สามารถทำให้ภารกิจของสำนักงานสุกงอมได้ อาทิ

- การฝากภารกิจไว้กับสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือหน่วยงานอื่นของไทยที่อยู่ในประเทศผู้รับ
 - การส่งคณะผู้แทนจากส่วนกลางไปดำเนินการกิจเฉพาะเป็นครั้งคราว
 - การจัดจ้างลูกจ้างท้องถิ่นหรือภาคเอกชนให้ปฏิบัติหน้าที่แทน
 - การขยายเขตอาณา/เขตกงสุลของสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่ หรือขยายเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานในต่างประเทศที่มีอยู่ รวมถึงการเพิ่มจำนวนข้าราชการที่มีอยู่เพื่อดูแลประเทศใกล้เคียง
- ๓.๔ เปรียบเทียบภารกิจและปริมาณงานกับสำนักงานในประเทศอื่น ๆ ของส่วนราชการที่มีการกิจในลักษณะเดียวกัน (หากมี)
- ๓.๕ กำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงานตามภารกิจ (mission statement) ในช่วง ๓ - ๒ ปีข้างหน้า
- ๓.๖ ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีการกิจใกล้เคียงกัน และสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่
- ๔. ทำที่และกฎระเบียบของประเทศผู้รับ/ ประเทศอื่นที่มีสำนักงานในประเทศผู้รับ**
- ๔.๑ ทำที่ของประเทศผู้รับ เพื่อสอบถามความเห็นในเบื้องต้นของประเทศผู้รับ หากจะมีการจัดตั้งสำนักงานเพิ่มเติม
- ๔.๒ กฎระเบียบ ที่เกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานแห่งใหม่ในประเทศผู้รับ เช่น หากส่วนราชการประสงค์จะจัดตั้งสำนักงานในพื้นที่ที่ไม่มีสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ตั้งอยู่อาจต้องขอความเห็นชอบจากประเทศผู้รับก่อน หรือบางประเทศจะยึดหลักประติบัติต่างตอบแทน เป็นต้น
- ๔.๓ ประเทศอื่น ๆ ที่มีสำนักงานในประเทศผู้รับ โดยเฉพาะประเทศอาเซียน โดยพิจารณาจำนวนสำนักงานของประเทศอื่นที่ตั้งอยู่ในเมืองเป้าหมาย รวมถึง counterpart ของไทย
- ๕. การวิเคราะห์ความพร้อมและความคุ้มค่า**
- ๕.๑ ด้านงบประมาณ ระบุประมาณการค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งสำนักงานแห่งใหม่ แหล่งที่มาของงบประมาณ และงบประมาณดำเนินงานรายปี โดยคำนึงถึงความประหยัด ความคุ้มค่า และภาระงบประมาณที่จะเพิ่มขึ้น
- ๕.๒ ด้านบุคลากร ระบุกรอบอัตราค่าจ้างและตำแหน่ง และความพร้อมของบุคลากร อาทิ ภาษา ความเชี่ยวชาญ ทั้งนี้ กรณีการจัดตั้งสำนักงานในต่างประเทศ โดยไม่เพิ่มจำนวนหน่วยงาน ต้องไม่กระทบกับการกำหนดตำแหน่งทั้งจำนวนตำแหน่ง ประเภท และระดับตำแหน่งที่ส่วนราชการมีอยู่เดิม ทั้งนี้ การกำหนดตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานในต่างประเทศและตำแหน่งอื่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด
- ๕.๓ ด้านเอกสารที่ผู้รับ แจ้งความพร้อมในการดำเนินการตามนโยบาย one roof

ลำดับที่	เขียน หัวหน้าส่วนราชการ
๑	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒	ปลัดกระทรวงกลาโหม
๓	ปลัดกระทรวงการคลัง
๔	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ
๕	ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๖	ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๗	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๘	ปลัดกระทรวงคมนาคม
๙	ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๑๐	ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑	ปลัดกระทรวงพลังงาน
๑๒	ปลัดกระทรวงพาณิชย์
๑๓	ปลัดกระทรวงมหาดไทย
๑๔	ปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑๕	ปลัดกระทรวงแรงงาน
๑๖	ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
๑๗	ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๑๘	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๑๙	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๐	เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๒๑	เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๒๒	เลขาธิการสภาการศึกษา
๒๓	ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
๒๔	ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
๒๕	เลขาธิการนายกรัฐมนตรี
๒๖	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๗๗	ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ
๒๗๘	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
๒๗๙	เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
๒๘๐	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
๒๘๑	เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒๘๒	เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
๒๘๓	เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
๒๘๔	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
๒๘๕	เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๒๘๖	เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๒๘๗	ผู้อำนวยการสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง
๒๘๘	ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
๒๘๙	ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
๔๑๖	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์
๔๑๗	เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
๔๑๘	อธิบดีกรมธนารักษ์
๔๑๙	อธิบดีกรมบัญชีกลาง
๔๒๐	อธิบดีกรมศุลกากร
๔๒๑	อธิบดีกรมสรรพสามิต
๔๒๒	อธิบดีกรมสรรพากร
๔๒๓	ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ
๔๒๔	ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ
๔๒๕	ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
๕๑๐	อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน
๕๑๑	อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ
๕๑๒	อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
๕๑๓	อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
๕๑๔	อธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
๕๑๕	อธิบดีกรมพลศึกษา
๕๑๖	อธิบดีกรมการท่องเที่ยว

๕๖๗	อธิบดีกรมชลประทาน
๕๖๘	อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
๕๖๙	อธิบดีกรมป่าไม้
๖๐๐	อธิบดีกรมปศุสัตว์
๖๐๑	อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน
๖๐๒	อธิบดีกรมวิชาการเกษตร
๖๐๓	อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
๖๐๔	อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
๖๐๕	เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๖๐๖	เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
๖๐๗	เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๖๐๘	อธิบดีกรมการข้าว
๖๐๙	อธิบดีกรมหม่อนไหม
๖๑๐	อธิบดีกรมส่งเสริมการเลี้ยงไหม
๖๑๑	อธิบดีกรมเจ้าท่า
๖๑๒	อธิบดีกรมการขนส่งทางบก
๖๑๓	อธิบดีกรมท่าอากาศยาน
๖๑๔	อธิบดีกรมทางหลวง
๖๑๕	อธิบดีกรมทางหลวงชนบท
๖๑๖	ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
๖๑๗	อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
๖๑๘	อธิบดีกรมสวัสดิการทางทะเลและชายฝั่ง
๖๑๙	อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี
๖๒๐	อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
๖๒๑	อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
๖๒๒	อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๖๒๓	อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๖๒๔	อธิบดีกรมป่าไม้
๖๒๕	เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖๒๖	อธิบดีกรมอุตุฯ
๖๒๗	ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ
๖๒๘	เลขาธิการคณะกรรมกรการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๖๒๙	อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๖๓๐	อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน
๖๓๑	อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

๘๖๒	ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
๘๖๓	อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ
๘๖๔	อธิบดีกรมการค้าภายใน
๘๖๕	อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
๘๖๖	อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา
๘๖๗	อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
๘๖๘	อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
๘๖๙	ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
๘๗๐	อธิบดีกรมการปกครอง
๘๗๑	อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
๘๗๒	อธิบดีกรมที่ดิน
๘๗๓	อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๘๗๔	อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง
๘๗๕	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๘๗๖	อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๘๗๗	อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๘๗๘	อธิบดีกรมบังคับคดี
๘๗๙	อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๘๘๐	อธิบดีกรมราชทัณฑ์
๘๘๑	อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ
๘๘๒	ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
๘๘๓	ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
๘๘๔	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๘๘๕	อธิบดีกรมการเจ้าหน้าที่
๘๘๖	อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
๘๘๗	อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
๘๘๘	เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม
๘๘๙	อธิบดีกรมการศาสนา
๘๙๐	อธิบดีกรมศิลปากร
๘๙๑	อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
๘๙๒	ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย
๘๙๓	อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ
๘๙๔	เลขาธิการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ
๘๙๕	อธิบดีกรมการแพทย์
๘๙๖	อธิบดีกรมควบคุมโรค

๑๒๒๗	อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
๑๒๒๘	อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
๑๒๒๙	อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
๑๒๓๐	อธิบดีกรมสุขภาพจิต
๑๒๓๑	อธิบดีกรมอนามัย
๑๒๓๒	เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา
๑๒๓๓	อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
๑๒๓๔	อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
๑๒๓๕	อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
๑๒๓๖	เลขาธิการคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย
๑๒๓๗	เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
๑๒๓๘	ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
๑๒๓๙	ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
๑๒๔๐	เลขาธิการคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ
๑๒๔๑	เลขาธิการราชบัณฑิตยสภา
๑๒๔๒	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
๑๒๔๓	เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
๑๒๔๔	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
๑๒๔๕	อธิบดีกรมการกงสุล
๑๒๔๖	อธิบดีกรมพิธีการทูต
๑๒๔๗	อธิบดีกรมยุโรป
๑๒๔๘	อธิบดีกรมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ
๑๒๔๙	อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
๑๒๕๐	อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
๑๒๕๑	อธิบดีกรมสารนิเทศ
๑๒๕๒	อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ
๑๒๕๓	อธิบดีกรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้
๑๒๕๔	อธิบดีกรมอาเซียน
๑๒๕๕	อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก
๑๒๕๖	อธิบดีกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

กฎกระทรวง
แบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร
กระทรวงการคลัง
พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ ๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๒ ให้กรมศุลกากร มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรจากการนำสินค้าเข้าและส่งออก และการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางศุลกากร โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเสนอแนะนโยบายการจัดเก็บอากรต่อกระทรวง การส่งเสริม สนับสนุนการผลิตและการส่งออก และการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศและประชาชน โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) เสนอความเห็นต่อกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการจัดเก็บอากรในทางศุลกากร

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตและการส่งออกโดยมาตรการทางอากร

(๔) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางศุลกากร

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรม หรือตามที่ คณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๓ ให้แบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม

(๒) กองกฎหมาย

(๓) กองตรวจสอบอากร

(๔) กองบริหารจัดการและพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์

- (๕) กองบริหารทรัพยากรบุคคล
- (๖) กองพิทักษ์ตราสัญลักษณ์
- (๗) กองมาตรฐานพิธีการและราคาบุคลากร
- (๘) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
- (๙) กองสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร
- (๑๐) กองสืบสวนและปราบปราม
- (๑๑) ด้านบุคลากร ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๒) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๑๓) สำนักงานบุคลากรกรุงเทพ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๔) สำนักงานบุคลากรตรวจของผู้โดยสารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (๑๕) สำนักงานบุคลากรตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (๑๖) สำนักงานบุคลากรตรวจสินค้าลาดกระบ้ง ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๗) สำนักงานบุคลากรท่าเรือแหลมฉบัง ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๘) สำนักงานบุคลากรท่าเรือกรุงเทพ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๙) สำนักงานบุคลากรท่าอากาศยานดอนเมือง
- (๒๐) - (๒๓) สำนักงานบุคลากรภาคที่ ๑ - ๔ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อ ๔ ในกรมบุคลากร ให้มีกลุ่มตรวจสอบภายใน เพื่อทำหน้าที่หลักในการตรวจสอบการดำเนินงานภายในกรม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรม รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่ออธิบดี โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของกรม
- (๒) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับ

มอบหมาย

ข้อ ๕ ในกรมบุคลากร ให้มีกลุ่มที่ปรึกษาการบุคลากรในต่างประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านวิชาการ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรม รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่ออธิบดี โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้แทนของประเทศไทยในการประชุมเจรจา การแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้ง หรือการขอความร่วมมือทางวิชาการ รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานบุคลากรต่างประเทศ องค์การบุคลากรโลก และองค์การระหว่างประเทศ

- (๒) จัดหาข่าวสารข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานบุคลากร
- (๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับ

มอบหมาย

ข้อ ๖ ในกรมศุลกากร ให้มีกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร เพื่อทำหน้าที่หลักในการพัฒนาการบริหารของกรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่ออธิบดี โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำปรึกษาและเสนอความเห็นต่ออธิบดีเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการภายในกรม
- (๒) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการภายในกรม
- (๓) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานกลางต่าง ๆ และหน่วยงานภายในกรม
- (๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๗ สำนักงานเลขานุการกรม มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานสารบรรณของกรม
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวก งานประชุม และงานเลขานุการของกรม
- (๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมและผลงานของกรม
- (๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของกรม
- (๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการรับและจ่ายเงินภาษีอากร งานบัญชีอากรด้านการรับและจ่ายอากรเงินประกันอากร และรายได้อื่น ๆ ที่มีได้กำหนดให้เป็นอำนาจของส่วนราชการใดของกรมโดยเฉพาะ และการวางมาตรฐานเกี่ยวกับการจัดเก็บอากรของกรม
- (๖) ดำเนินการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินสินบนรางวัล
- (๗) ดำเนินการอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการใดของกรม
- (๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๘ กองกฎหมาย มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมและปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับนโยบายจัดเก็บอากรและระบบการค้าสากล และการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายบรรดาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกรม
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาการอุทธรณ์คดี การเสนอเบิกจ่ายเงินสินบนรางวัล การกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางดำเนินคดีศุลกากร และการเปรียบเทียบคดี

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับนิติกรรมและสัญญา งานที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่งและอาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดภายในกรมโดยเฉพาะ

(๔) สนับสนุนและให้คำปรึกษาด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับการศุลกากร

(๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๙ กองตรวจสอบอากร มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางหรือมาตรการด้านการตรวจสอบการจัดเก็บอากรและสิทธิประโยชน์ทางอากร

(๒) จัดเก็บและตรวจสอบเอกสารหลังผ่านพิธีการศุลกากร เพื่อหักหักวงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการกำหนดราคาศุลกากร การจัดเก็บอากร การยกเว้นอากร การคืนหรือลดหย่อนค่าอากร ค่าธรรมเนียม และเงินอื่น ๆ

(๓) ตรวจสอบพิกัดอัตราศุลกากร และการขอรับสิทธิประโยชน์ทางอากรให้ครบถ้วนถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบพิธีการนำเข้าและส่งออก

(๔) ตรวจสอบบันทึกบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าหรือส่งออก ณ ที่ทำการของผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปราบปรามการฉ้อฉลทางการค้า

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลด้านศุลกากรของกรม เกี่ยวกับการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก และการให้สิทธิประโยชน์ทางอากร

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๐ กองบริหารจัดการและพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และบูรณาการแผนงาน โครงการ และกรอบแผนงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการและกำกับดูแลพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะนโยบาย และมาตรการบริหารจัดการและกำกับดูแลพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ของในประเทศและต่างประเทศ

(๓) เสนอแนะนโยบายและทำที่ในการเจรจาความร่วมมือระหว่างประเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและกฎหมายของการบริหารจัดการและกำกับดูแลพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ของในประเทศและต่างประเทศ ร่วมประชุมหรือจัดประชุมตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

(๔) เสนอแนะแนวทางการแก้ไขกฎระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการและกำกับดูแลพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ของในประเทศและต่างประเทศ

(๕) เป็นศูนย์กลางการประสานงาน ออกแบบ พัฒนาระบบการให้บริการ ระบบเชื่อมโยงข้อมูลการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ของในประเทศและต่างประเทศ และการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจ

(๖) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจ การให้บริการระบบเชื่อมโยงข้อมูลการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ขององค์กร ผู้ให้บริการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนปฏิบัติการ

(๗) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการแลกเปลี่ยนและให้บริการข้อมูลเทคโนโลยีเกี่ยวกับระบบเชื่อมโยงข้อมูลการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ของในประเทศและต่างประเทศแก่หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก

(๘) ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริมการบูรณาการด้านการเชื่อมโยงข้อมูลและการให้บริการผ่านระบบเชื่อมโยงข้อมูลการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ของในประเทศและต่างประเทศ

(๙) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๑ กองบริหารทรัพยากรบุคคล มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของกรม

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกรม และบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้องกับงานทางศุลกากร

(๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๒ กองพิทักษ์อัตราศุลกากร มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำพิกัตศุลกากร และการกำหนดและพัฒนามาตรฐานการวินิจฉัยพิกัตศุลกากร เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลภายใต้ระบบฮาร์โมนิส์ และตามพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยพิกัตอัตราศุลกากร

(๒) พัฒนาระบบฐานพิกัตศุลกากรและบริหารฐานข้อมูลให้ทันสมัย

(๓) ศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะเกี่ยวกับการนำข้อเสนอแนะขององค์การศุลกากรโลกที่เกี่ยวข้องกับระบบฮาร์โมนิส์มาใช้ รวมทั้งประสานงานกับองค์การศุลกากรโลกและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ในส่วนที่เกี่ยวกับพิกัตอัตราศุลกากรและกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานหลักเกณฑ์การยกเว้นอากร และพิจารณายกเว้นอากรสำหรับของตามภาค ๔ แห่งพระราชกำหนดพิกัตอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐

(๕) พิจารณาจำแนกประเภทพิกัดอัตราศุลกากรที่มีการโต้แย้งในการนำของเข้าหรือส่งของออก หรือมีการขอหารือพิกัดอัตราศุลกากร

(๖) พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์การประเมินอากร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพิกัดอัตราศุลกากรและกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการอุทธรณ์

(๗) ดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างอัตราอากร

(๘) กำหนดมาตรฐานวิธีวิเคราะห์สินค้า และเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลด้านวิเคราะห์สินค้า และข้อมูลเกี่ยวกับของต้องห้ามและของต้องกำกัฏตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเผยแพร่และสนับสนุนข้อมูลและความรู้ด้านการวิเคราะห์สินค้า

(๙) ดำเนินการพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า และตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความถูกต้องของใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า

(๑๐) ดำเนินการเกี่ยวกับการออกหลักเกณฑ์ ระเบียบ คำสั่ง และประกาศที่เกี่ยวข้องกับพิกัดอัตราศุลกากรและกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

(๑๑) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการจำแนกพิกัดศุลกากรและสิทธิการยกเว้นอากรตามภาค ๔ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ และการวิเคราะห์สินค้า

(๑๒) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๓ กองมาตรฐานพิธีการและราคาศุลกากร มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดและพัฒนามาตรฐานพิธีการศุลกากรให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งกำหนดมาตรการและพัฒนาพิธีการศุลกากรด้านการค้าชายแดน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดราคาศุลกากร ให้เป็นไปตามความตกลงว่าด้วยราคาศุลกากรภายใต้ความตกลงองค์การการค้าโลกและความตกลงอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งดำเนินการออกประกาศราคาสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลราคาศุลกากร และบริหารฐานข้อมูลให้ทันสมัย

(๔) พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์การประเมินอากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับราคาศุลกากร

(๕) กำหนด ปรับปรุง และพัฒนาหลักเกณฑ์และขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับพิธีการศุลกากร และราคาศุลกากร

(๖) ดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์สิทธิประโยชน์ด้านพิธีการศุลกากร การตรวจสอบและพิจารณาคัดเลือกผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก และตัวแทนออกของที่ขอรับสิทธิประโยชน์ด้านพิธีการศุลกากร รวมทั้งการควบคุมทะเบียนบัตรสำหรับผ่านพิธีการศุลกากร ทะเบียนประวัติผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก และตัวแทนของผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออก

(๗) เป็นศูนย์กลางด้านข้อมูลและการประสานงานในเรื่องพิธีการศุลกากร ราคาศุลกากร และการค้าชายแดน

(๘) ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับมาตรฐานพิธีการศุลกากร และราคาศุลกากร
 (๙) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๔ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และแนวทางการบริหารของกรม รวมทั้งติดตามและประเมินผลโครงการ แผนงาน และมาตรการของกรม

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะนโยบายและมาตรการของกรม รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการดังกล่าว

(๓) เสนอแนะแนวทางเพื่อกำหนดนโยบายการจัดเก็บอากร รวมทั้งจัดทำประมาณการรายได้ศุลกากร

(๔) ศึกษา วิเคราะห์ และกำหนดแนวทางหรือกลยุทธ์ในการบริหารการจัดเก็บอากร พิธีการศุลกากร และราคาศุลกากร รวมทั้งควบคุมและติดตามการจัดเก็บอากรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(๕) เสนอแนะนโยบายและทำทีในการเจรจาทางด้านศุลกากรระหว่างประเทศและด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุมหรือจัดประชุมตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

(๖) เป็นศูนย์ประสานงานและศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านการต่างประเทศ

(๗) เป็นศูนย์กลางด้านข้อมูลและการประสานงานในเรื่องการบริหารการจัดเก็บอากรในความรับผิดชอบของกรม

(๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๕ กองสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางหรือมาตรการด้านสิทธิประโยชน์ทางอากร และดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์สิทธิประโยชน์ทางอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และสิทธิประโยชน์อื่นใดตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) พิจารณาคำขออนุมัติจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร ทำเรื่องรับอนุญาตโรงพักสินค้า และสถานที่อื่น ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๓) ตรวจสอบบัญชีคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการคืนอากรหรือคืนประกันตามมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการชดเชยค่าภาษีอากรตามกฎหมายว่าด้วยการชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร

(๕) ให้คำปรึกษาแนะนำและให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านสิทธิประโยชน์ทางศุลกากร แก่ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๖ กองสืบสวนและปราบปราม มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางหรือมาตรการในการสืบสวนปราบปรามการกระทำผิดทางศุลกากร

(๒) สืบสวน ป้องกัน และปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางศุลกากร เพื่อการควบคุมทางศุลกากร

(๔) เป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือ เก็บรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการสืบสวน และปราบปราม และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางศุลกากร

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับของกลางที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางศุลกากร

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๗ ตำนศุลกากร มีหน้าที่และอำนาจในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้อื่นสำหรับสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร การคืนอากรที่มีใช้กรณีตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) สืบสวนและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเกี่ยวกับการทบทวนเอกสารต่าง ๆ หลังผ่านพิธีการศุลกากร

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลาง และของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(๕) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกซึ่งสินค้าและของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร รวมทั้งจัดทำกาประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงฐานข้อมูลด้านศุลกากร เพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยง

(๖) ประสานงาน ให้ความร่วมมือ และให้คำปรึกษาแนะนำในการอำนวยความสะดวกด้านการค้าชายแดน

(๗) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๘ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนปฏิบัติการดิจิทัลให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และนโยบายของกระทรวง

(๒) พัฒนาและบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกรม ตลอดจนฝึกอบรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(๓) เป็นศูนย์รวมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และให้บริการข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศแก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก

(๔) สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๙ สำนักงานศุลกากรกรุงเทพ มีหน้าที่และอำนาจในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้อื่นสำหรับสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร การคืนอากรที่มีใช้กรณีตามมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) สืบสวนและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเกี่ยวกับการทบทวนเอกสารต่าง ๆ หลังผ่านพิธีการศุลกากร

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลาง และของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(๕) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกซึ่งสินค้า รวมทั้งจัดทำกรประเมินผล พัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลด้านศุลกากรเพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยง

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๐ สำนักงานศุลกากรตรวจของผู้โดยสารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้อื่น การคืนอากรที่มีใช้กรณีตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่นำเข้าหรือส่งออกทางท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ทั้งนี้ เฉพาะของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และเขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ในเขตพื้นที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เฉพาะภายในอาคารผู้โดยสารและอาคารเทียบเครื่องบินท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

(๓) สืบสวนและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเกี่ยวกับการทบทวนเอกสารต่าง ๆ หลังผ่านพิธีการศุลกากรภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลาง และของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(๕) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร รวมทั้งจัดทำการประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงฐานข้อมูลด้านศุลกากรเพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยง

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๑ สำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้อื่นสำหรับสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และการคืนอากรที่มีใช้กรณีตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ และสินค้าผ่านแดน ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่นำเข้าหรือส่งออกทางท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ นอกจากของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ในเขตพื้นที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ แต่ไม่รวมถึงเขตพื้นที่ภายในอาคารผู้โดยสารและอาคารเทียบเครื่องบินท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

(๓) สืบสวนและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเกี่ยวกับการทบทวนเอกสารต่าง ๆ หลังผ่านพิธีการศุลกากร ภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลาง และของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(๕) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกซึ่งสินค้านอกเหนือจากของติดตัวผู้โดยสาร ที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร รวมทั้งจัดทำการประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงฐานข้อมูลด้านศุลกากรเพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยง

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๒ สำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าลาดกระบัง มีหน้าที่และอำนาจในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้อื่นสำหรับสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และการคืนอากรที่มีใช้กรณีตามมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ และสินค้าผ่านแดน ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) สืบสวนและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเกี่ยวกับการทบทวนเอกสารต่าง ๆ หลังผ่านพิธีการศุลกากร

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลาง และของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(๕) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกซึ่งสินค้า รวมทั้งจัดทำการประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงฐานข้อมูลด้านศุลกากรเพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยง

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๓ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง มีหน้าที่และอำนาจในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้อื่นสำหรับสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือ

นำออกไปนอกราชอาณาจักร การคืนอากรที่มีใช้กรณีตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย และสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) สืบสวนและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเกี่ยวกับการทบทวนเอกสารต่าง ๆ หลังผ่านพิธีการศุลกากร

(๔) ตรวจสอบบันทึก บัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนำของเข้า หรือส่งของออก ณ ที่ทำการของผู้นำเข้า ผู้ส่งของออก หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปราบปรามการฉ้อฉลทางการค้าภายใน ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลาง และของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(๖) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกซึ่งสินค้า รวมทั้งจัดทำการศึกษา ประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงฐานข้อมูลด้านศุลกากรเพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยง

(๗) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับ มอบหมาย

ข้อ ๒๔ สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ มีหน้าที่และอำนาจในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้อื่นสำหรับ สินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร การคืนอากรที่มีใช้กรณีตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย และสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) สืบสวนและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเกี่ยวกับการทบทวนเอกสารต่าง ๆ หลังผ่านพิธีการศุลกากร ภายในขอบเขต หน้าที่และอำนาจ

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลาง และของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(๕) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกซึ่งสินค้า รวมทั้งจัดทำการประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงฐานข้อมูลด้านศุลกากรเพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยง

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๕ สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานดอนเมือง มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้อื่นสำหรับสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร การคืนอากรที่มีใช้กรณีตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักรที่นำเข้าหรือส่งออกทางท่าอากาศยานดอนเมือง ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ในเขตพื้นที่ท่าอากาศยานดอนเมือง

(๓) สืบสวนและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเกี่ยวกับการทบทวนเอกสารต่าง ๆ หลังผ่านพิธีการศุลกากรภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลาง และของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(๕) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกซึ่งสินค้า และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร รวมทั้งจัดทำการประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงฐานข้อมูลด้านศุลกากรเพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยง

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๖ - ๒๘ สำนักงานศุลกากรภาคที่ ๑ - ๔ มีหน้าที่และอำนาจในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดกลยุทธ์ในการจัดเก็บภาษีอากรสำหรับสินค้าและของที่นำเข้าและส่งออก ควบคุมและกำกับดูแลการนำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของที่นำเข้าและส่งออก รวมทั้งควบคุมและกำกับดูแลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร

ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม
แห่งประเทศไทย และสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของด่านศุลกากรให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงาน
และเป้าหมายที่กรมกำหนดไว้

(๓) ให้คำปรึกษาแนะนำ และสนับสนุนทางวิชาการแก่ด่านศุลกากร เพื่อสนองตอบ
ยุทธศาสตร์ของกรม

(๔) ให้การสนับสนุนแก่ด่านศุลกากรในการดำเนินงานด้านการจัดเก็บภาษีอากร
สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร การตรวจสอบ และป้องกันปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมาย
ว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๕) สืบสวนและปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่น
ที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเกี่ยวกับการทบทวนเอกสารต่าง ๆ หลังผ่านพิธีการศุลกากร
รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลาง และของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(๖) ตรวจสอบบันทึก บัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าหรือส่งออก
ณ ที่ทำการของผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปราบปรามการฉ้อฉลทางการค้าภายใน
ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

(๗) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกซึ่งสินค้าและของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือ
นำออกไปนอกราชอาณาจักร รวมทั้งจัดทำการประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงฐานข้อมูลด้านศุลกากร
เพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยง

(๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับ
มอบหมาย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

อภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันภารกิจที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมศุลกากรเพิ่มมากขึ้น สมควรปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการและหน้าที่และอำนาจของกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ให้สอดคล้องกับภารกิจและเหมาะสมกับสภาพงาน อันจะทำให้การปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่และอำนาจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
แบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร
กระทรวงการคลัง (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓ ให้แบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานเลขานุการกรม
- (๒) กองกฎหมาย
- (๓) กองตรวจสอบอากร
- (๔) กองบริหารจัดการและพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์
- (๕) กองบริหารทรัพย์สินบุคคล
- (๖) กองพิกัตอัตราศุลกากร
- (๗) กองมาตรฐานพิธีการและราคาศุลกากร
- (๘) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
- (๙) กองสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร
- (๑๐) กองสืบสวนและปราบปราม
- (๑๑) ตำนศุลกากร ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๒) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๑๓) สำนักงานศุลกากรกรุงเทพ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๔) สำนักงานศุลกากรตรวจของผู้โดยสารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

- (๑๕) สำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (๑๖) สำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าลาดกระบัง ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๗) สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๘) สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๙) สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานดอนเมือง
- (๒๐) สำนักงานศุลกากรมาบตาพุด
- (๒๑) - (๒๕) สำนักงานศุลกากรภาคที่ ๑ - ๕ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด”

ข้อ ๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓/๑) ของข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๔ และข้อ ๒๕ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๖๒

“(๓/๑) ตรวจสอบบันทึก บัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าหรือส่งออกของออก ณ ที่ทำการของผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปราบปรามการฉ้อฉลทางการค้าภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจ”

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ และข้อ ๒๙ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๒๙ ข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๖๒

“ข้อ ๒๖ สำนักงานศุลกากรมาบตาพุด มีหน้าที่และอำนาจในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้อื่นสำหรับสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร การคืนอากรที่มีใช้กรณีตามมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) สืบสวนและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเกี่ยวกับการทบทวนเอกสารต่าง ๆ หลังผ่านพิธีการทางศุลกากร

(๔) ตรวจสอบบันทึก บัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าหรือส่งออกของออก ณ ที่ทำการของผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปราบปรามการฉ้อฉลทางการค้าภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลาง และของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(๖) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกซึ่งสินค้า และของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาในหรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร รวมทั้งจัดทำการประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงฐานข้อมูลด้านศุลกากร เพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยง

(๗) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๗ - ๓๑ สำนักงานศุลกากรภาคที่ ๑ - ๕ มีหน้าที่และอำนาจในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดกลยุทธ์ในการจัดเก็บภาษีอากรสำหรับสินค้าและของที่นำเข้ามาและส่งออก ควบคุม และกำกับดูแลการนำเข้าและส่งออก สินค้าถ่ายลำ สินค้าผ่านแดน และของที่นำเข้ามาและส่งออก รวมทั้งควบคุมและกำกับดูแลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของด่านศุลกากรให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงานและเป้าหมาย ที่กรมกำหนดไว้

(๓) ให้คำปรึกษาแนะนำ และสนับสนุนทางวิชาการแก่ด่านศุลกากร เพื่อสนองตอบ ยุทธศาสตร์ของกรม

(๔) ให้การสนับสนุนแก่ด่านศุลกากรในการดำเนินงานด้านการจัดเก็บภาษีอากร สิทธิประโยชน์ ทางภาษีอากร การตรวจสอบ และป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๕) สืบสวนและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการเกี่ยวกับการทบทวนเอกสารต่าง ๆ หลังผ่านพิธีการศุลกากร รวมทั้ง ดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลาง และของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(๖) ตรวจสอบบันทึก บัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนำของเข้า หรือส่งของออก ณ ที่ทำการของผู้นำเข้า ผู้ส่งของออก หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปราบปรามการฉ้อฉลทางการค้าภายใน ขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

(๗) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกซึ่งสินค้าและของติดตัวผู้โดยสารที่นำเข้ามาใน หรือนำออกไปนอกราชอาณาจักร รวมทั้งจัดทำการประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงฐานข้อมูลด้านศุลกากร เพื่อใช้ในการบริหารความเสี่ยง

(๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

อาคม เติมพิทยาไพสิฐ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งสำนักงานศุลกากร มาบตาพุด เพื่ออำนวยความสะดวกด้านพิธีการศุลกากรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และจัดตั้งสำนักงานศุลกากรภาคที่ ๕ เพื่อรองรับการอำนวยความสะดวกในการนำเข้า การส่งออก และการขยายตัวของระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ รวมทั้งเพิ่มหน้าที่และอำนาจของสำนักงานศุลกากรในการตรวจสอบบันทึกบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าหรือส่งออก ณ ท่าทำการของผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปราบปรามการฉ้อฉลทางการค้าภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจ สมควรปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการและหน้าที่และอำนาจของกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ให้สอดคล้องกับภารกิจและเหมาะสมกับสภาพงานที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะทำให้การปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่และอำนาจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก ฅ คำสั่งกรมศุลกากร ที่ 405/2563 ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ
ส่วนราชการภายในกรมศุลกากร

ที่ กศ ๐๕๒๒/ว ๕๑๑๗

๘ ตุลาคม ๒๕๖๓

เวียน หัวหน้าส่วนราชการระดับกอง สำนักงาน กลุ่ม ศูนย์ และด่านศุลกากรทุกแห่ง เพื่อโปรดทราบ

(สำเนา)

(นางสาววาสนา สีพียานันท์)

ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมศุลกากร

คำสั่งกรมศุลกากร
ที่ ๔๐๕/๒๕๖๓

๓ ๐ -

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการส่วนราชการภายในของกรมศุลกากร

อนุสนธิคำสั่งกรมศุลกากร ที่ ๘๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ
ส่วนราชการภายในกรมศุลกากร นั้น

เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบกับข้อเสนอของ ก.พ.ร. เกี่ยวกับ
หลักการการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ซึ่งได้มีการปรับปรุงรายละเอียดและขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการ
ภายในกรม โดยหลักการดังกล่าวมุ่งหมายให้การบริหารราชการภายในส่วนราชการมีความคล่องตัว ตอบสนองต่อประชาชน
การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล ตลอดจนบริบทการเปลี่ยนแปลง
ของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต

เพื่อให้การแบ่งส่วนราชการภายในกรมศุลกากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทิศทางการ
การบริหารราชการแนวใหม่ที่เน้นการจัดการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐและประโยชน์สุขของประชาชน
จึงเห็นควรยกเลิกคำสั่งกรมศุลกากร ที่ ๘๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๗ และแต่งตั้งคณะกรรมการ
ภายในของกรมศุลกากร โดยมีองค์ประกอบ และหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

(๑) อธิบดีกรมศุลกากร	ประธาน
(๒) ที่ปรึกษาฯ หรือรองอธิบดีกรมศุลกากร
ที่กำกับดูแลกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	รองประธาน
(๓) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	คณะกรรมการ
(๔) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	คณะกรรมการ
(๕) ผู้แทนสำนักงบประมาณ	คณะกรรมการ
(๖) ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	คณะกรรมการและเลขานุการ

๒. หน้าที่และอำนาจ

(๑) พิจารณาข้อเสนอการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในกรม โดยปรับปรุงการจัด
และพัฒนาส่วนราชการและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบบุคคลให้ทันสมัยและรองรับกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและ
ภารกิจที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล รวมทั้งบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวโน้มที่สำคัญในอนาคต และ
ให้เป็นไปตามมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และ
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

(๒) พิจารณากำหนดหน้าที่และอำนาจ รวมถึงขอบเขตความรับผิดชอบของส่วนราชการและองค์กร
รูปแบบอื่นที่มีใช้ส่วนราชการ ภายในสังกัด รวมถึงกรอบอัตรากำลัง หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่ง

(๓) เรียกให้ส่วนราชการและองค์กรรูปแบบอื่นที่ไม่มีส่วนราชการภายในสังกัด จัดส่งเอกสารข้อมูล
เข้าชี้แจงข้อเท็จจริงและดำเนินการอื่น ๆ แก่คณะทำงานและผู้ที่ได้รับแต่งตั้ง หรือได้รับมอบหมาย

(๔) แต่งตั้งคณะทำงานย่อยเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

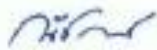
(๕) ปฏิบัติการอื่นเพื่อช่วย ก.พ.ร. ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(ลงชื่อ) นายพร อนันตศิลป์
(นายพร อนันตศิลป์)
อธิบดีกรมศุลกากร

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวฉันทฉันท ชินพร)
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ภาคผนวก ญ แบบรายการคำชี้แจงประกอบการจัดตั้งส่วนราชการ

แบบคำชี้แจงประกอบการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

กรม/หน่วยงาน.....

กระทรวง.....

๑. การทบทวนบทบาท ภารกิจภาพรวมของส่วนราชการ

ส่วนราชการจะต้องวางแนวทางว่าในอนาคตส่วนราชการต้องการเป็นหน่วยงานที่ดำรงอยู่เพื่อทำอะไรให้กับประเทศชาติ และตอบสนองประชาชนอย่างไร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงานหรือไม่ อย่างไร และเป็นภารกิจที่ไม่ซ้ำซ้อนกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่นของรัฐ นอกจากนี้เหตุใดจึงจำเป็นต้องดำเนินการโดยส่วนราชการ ไม่สามารถให้ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม หรือหน่วยงานของรัฐรูปแบบอื่นดำเนินการแทนได้ พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลประกอบให้ชัดเจน

๒. เหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้ง

ต้องระบุเหตุผลความจำเป็นของการขอจัดตั้งที่ชัดเจน เช่น เหตุใดจึงจำเป็นต้องขอปรับปรุง/ขอจัดตั้งเป็นหน่วยงานขึ้นใหม่ มีความสอดคล้องของภารกิจของหน่วยงานกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายสำคัญของรัฐบาล แผนการปฏิรูปประเทศ และมติคณะรัฐมนตรี สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ของกระทรวงในด้านใด รวมทั้งเมื่อจัดตั้งขึ้นแล้วมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างไร และแสดงถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับอย่างชัดเจน

ให้ชี้แจงสาเหตุที่ต้องขอปรับปรุงส่วนราชการ ดังนี้

๒.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (external environment) ที่มีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงาน รวมถึงการเตรียมพร้อมและรองรับการเปลี่ยนแปลง

๒.๒ ปัญหาการดำเนินงาน หรือการบริหารงานของกรม อันเนื่องมาจากโครงสร้างส่วนราชการเดิมไม่เหมาะสม

๒.๓ การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่และภารกิจของหน่วยงานในอนาคต หน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป โดยชี้แจงรายละเอียดมีงานเพิ่มขึ้นอย่างไร หรือลักษณะงานเปลี่ยนแปลงไปประการใด

๒.๔ มีการเปลี่ยนแปลงระบบ หรือวิธีการทำงาน เฉพาะหน่วยงานหรือในภาพรวมของกรม แสดงกระบวนการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในกรม และให้เสนอแผนการนำ Digital Technology มาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน หรือนำมาทดแทนเพื่อลดภาระงานที่มีอยู่เดิม

กรณีการแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามหลักการมอบอำนาจ ส่วนราชการต้องชี้แจงเหตุผลความจำเป็นในการจัดตั้งเฉพาะส่วนราชการที่ขอเปลี่ยนแปลง

กรณีการแบ่งส่วนราชการภายในกรมที่ต้องเสนอให้ ก.พ.ร. พิจารณา ส่วนราชการต้องชี้แจงเหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้งในภาพรวม และต้องระบุข้อเสนอให้ยุบเลิก หรือยุบรวมหน่วยงานที่มีอยู่เดิม (One-In, X-Out) เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนทั้งในด้านการกิจและงบประมาณ

กรณีการขอจัดตั้งหน่วยงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ให้ส่วนราชการถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ (เรื่อง การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐตามแผนการปฏิรูปประเทศ) ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการต้องพิจารณาการปรับปรุง บทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานที่มีอยู่เดิมเป็นลำดับแรก และปรับวิธีทำงานให้มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ก่อนเสนอให้มีการจัดตั้ง

หน่วยงานใหม่ และให้คำนึงถึงความสำคัญ ความเร่งด่วน เหตุผลความจำเป็น และความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต รวมถึงภาระด้านงบประมาณ กรอบนโยบายรัฐบาล และนโยบายของแต่ละกระทรวงด้วย

๓. การกิจของส่วนราชการที่จะมีการแบ่งส่วนราชการใหม่

ต้องระบุให้ชัดเจนว่าส่วนราชการที่จะจัดตั้งมีกรอบภารกิจอะไรบ้างที่จะดำเนินการ บทบาทของส่วนราชการนั้นคืออะไร มีหน้าที่และอำนาจอย่างไร โดยให้ระบุ

๓.๑ ขอบเขตหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการระดับกรม

๓.๒ ให้แสดงแผนภูมิการแบ่งส่วนราชการในปัจจุบัน

๓.๓ ให้แสดงการเปรียบเทียบการแบ่งส่วนราชการที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่ขอปรับปรุงใหม่ โดยให้จัดเป็นตารางเปรียบเทียบ ทั้งนี้ ให้ระบุด้วยว่ามีการปรับปรุงอย่างไร (รายละเอียดตามเอกสารแนบหมายเลข ๑)

๓.๔ หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการ

๓.๔.๑ ให้ชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการในปัจจุบัน

๓.๔.๒ สำหรับส่วนราชการที่ขอปรับปรุง ให้ชี้แจงหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่ขอปรับปรุงเปรียบเทียบกับหน้าที่ความรับผิดชอบในปัจจุบัน (รายละเอียดตามเอกสารแนบหมายเลข ๒)

๔. อัตรากำลังเจ้าหน้าที่

๔.๑ ให้สรุปกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (ข้าราชการ/พนักงานราชการ/ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว และพนักงานจ้าง)

๔.๒ ให้แสดงแผนภูมิอัตรากำลังเฉพาะกอง/สำนักที่เกี่ยวข้องกับการขอปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการ พร้อมทั้งรายละเอียดการจัดอัตรากำลังที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และอัตรากำลังที่จะปรับปรุงให้สอดคล้องกับการแบ่งส่วนราชการภายในกรมใหม่

๕. ปริมาณงาน

ให้แสดงว่างานสำคัญ ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันได้แก่งานอะไรบ้าง มีปริมาณงานมากน้อยเพียงใด โดยให้แสดงสถิติปริมาณงานย้อนหลัง ๓ ปี สำหรับงานใหม่ให้แสดงว่าได้ลงมือดำเนินการอะไรไปบ้างแล้วอย่างไรหรือไม่ และให้แสดงประมาณการปริมาณงานล่วงหน้า ๓ ปี ตามงานที่จะพึงมี หรือเป้าหมายของงานตามแผน (รายละเอียดตามเอกสารแนบหมายเลข ๓)

๖. แสดงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่เป็นผลจากการดำเนินงานปรับปรุงโครงสร้างและภารกิจของส่วนราชการ/ส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรมใหม่

๗. ค่าใช้จ่าย

ให้แสดงรายละเอียดงบประมาณค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน (ถ้ามี) และประมาณการค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณถัดไป (๓ ปีข้างหน้า) เฉพาะส่วนราชการที่ขอปรับปรุง โดยจำแนกรายละเอียดงบประมาณตามงบรายจ่าย ได้แก่ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น (รายละเอียดตามเอกสารแนบหมายเลข ๔)

๘. ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ

ให้เสนอร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำหรับกรณีส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม ให้เสนอร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ พร้อมเหตุผลในการปรับปรุงกฎกระทรวง

๙. กรณีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ในต่างประเทศ

ให้ส่วนราชการชี้แจงเหตุผลความจำเป็นประกอบการขอจัดตั้งเพิ่มเติม เช่น ความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ ท่าที/กฎระเบียบของประเทศเจ้าภาพ มีภารกิจที่ชัดเจน/ไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานเดิม การใช้ตัวเพิ่มประสิทธิภาพอื่นไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ากว่า (รายละเอียดตามเอกสารแนบหมายเลข ๕)

๑๐. รายละเอียดอื่น ๆ

ให้ระบุรายละเอียดอื่น ๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาหรือที่เป็นประเด็นสำคัญที่นอกเหนือจากระบุข้างต้น

ตารางเปรียบเทียบการแบ่งส่วนราชการที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่ขอปรับปรุงใหม่

การแบ่งส่วนราชการในปัจจุบัน	การแบ่งส่วนราชการที่ขอปรับปรุงใหม่	หมายเหตุ
กรม..... ก. ราชการบริหารส่วนกลาง (๑) (๒) (๓) (๔) ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค (๑)	กรม..... ก. ราชการบริหารส่วนกลาง (๑) (๒) (๓) (๔) ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค (๑)	(ตัวอย่าง) เป็นการขอปรับปรุงชื่อส่วนราชการใหม่ เป็นการแยกงาน..... ของกอง...../และกอง..... มาจัดตั้งเป็นส่วนราชการใหม่

รายการเปรียบเทียบหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการ

ก่อนปรับปรุง	ปรับปรุงหรือจัดใหม่แล้ว	เหตุผลของการเปลี่ยนแปลง

ตารางแสดงปริมาณงานย้อนหลัง และเป้าหมายล่วงหน้า

งาน/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	ปริมาณงานย้อนหลัง			เป้าหมายล่วงหน้า			หมายเหตุ
			ปี.....	ปี.....	ปี.....	ปี.....	ปี.....	ปี.....	

กรอบค่าใช้จ่ายล่วงหน้า

แหล่งเงิน	งบประมาณปัจจุบัน	ประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า		
	ปี.....	ปี.....	ปี.....	ปี.....
รวมทั้งสิ้น				
เงินงบประมาณ				
• งบบุคลากร				
• งบดำเนินงาน				
• งบลงทุน				
• งบเงินอุดหนุน				
• งบรายจ่ายอื่น				
เงินนอกงบประมาณ				